

Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta
Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Bc. Ondřej Kühn

Profil dobrovolníka v olomoucké pobočce Amelie, o.s.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a použil jsem jen uvedené prameny a literatury.

V Olomouci dne 23. června 2015

Ondřej Kühn

Poděkování

Děkuji vedoucí diplomové práce PaedDr. Aleně Jůvové, Ph.D. za cenné rady, připomínky a vedení mé práce. Všem účastnicím rozhovorů děkuji za jejich ochotu. Děkuji rovněž za pomoc s formálními náležitostmi mé práce.

Obsah

Úvod	5
Teoretická část	7
1 Objasnění základních pojmů.....	7
1.1 Altruismus.....	7
1.2 Prosociální chování.....	9
1.3 Dobrovolník.....	9
1.4 Motivace.....	10
1.5 Dobrovolnictví.....	16
1.6 Filantropie.....	18
1.7 Onkologické onemocnění.....	19
1.8 Paliativní péče.....	20
1.9 Psychosociální pomoc.....	22
2 Legislativa.....	24
3 Informace o neziskové organizaci Amelie, o.s.	26
3.1 Krátce k novému občanskému zákoníku.....	26
3.2 Implementace nového občanského zákoníku v praxi – příklad ze života.....	27
3.3 Sociální služby.....	27
3.4 Amelie pohledem úřadů.....	27
3.5 Osobní pohled aneb jak to všechno začalo.....	30
Empirická část	33
4 Kvalitativně orientovaný výzkum.....	33
4.1 Výzkumná otázka a cíl výzkumu.....	33
4.2 Metody a techniky sběru dat.....	34
4.3 Výzkumný vzorek.....	34
4.4 Analýza polostrukturovaných rozhovorů.....	37
Otevřené kódování.....	37
Axiální kódování.....	59
4.5 Shrnutí výzkumu.....	60
Závěr	61
Seznam zkratk	62
Použité zdroje	63
Seznam obrázků a tabulek	66
Seznam příloh	67

Úvod

Dobrovolnictví je jednou z občanských ctností. Zároveň je to jev, který v našich moderních dějinách datujících se od vzniku samostatného Československa, neměl dostatečný prostor k rozkvětu. Jistě, bylo tu necelých dvacet let první republiky, což však byl poněkud uměle vytvořený státní útvar, jenž, jak velmi dobře víme, neslavně skončil. Pak následovala druhá republika, zřízení Protektorátu Čechy a Morava, Košický vládní program z roku 1945, který umožnil, že 25. února 1948 slavila Komunistická strana Československa svůj velký triumf. Etapu od října 1938 do 8. května 1945 vystřídaly necelé tři roky relativně demokratického státu. Od 25. února 1948 do 17. listopadu 1989 to věru nebylo období, v kterém by mělo dobrovolnictví příznivé podmínky pro svůj rozvoj. Nenalhávejme si, že naše současnost je nějak blyštivá, ale pětadvacet let od sametové revoluce tu dobrovolníci jsou, svým dílem se snaží kultivovat své okolí a naplňovat tak reálným obsahem onu mnohdy vysmívanou ideu občanské společnosti. Pokud bych chtěl být pozitivnější, uznávám, že za poslední téměř století je období těch dvaceti pěti let nejdelším časovým úsekem, který umožnil volentérům vykonávat svou činnost a rozvíjet své schopnosti. Budovat lepší svět by znělo příliš přepjatě, ale možná bych tu větu s jistým kritickým odstupem přece jen použil.

Je nezbytné, abych objasnil, proč jsem si vybral téma Dobrovolnictví jako společenský fenomén, které jsem později zúžil v název své diplomové práce, to jest Profil dobrovolníka v olomoucké pobočce Amelie, o.s. Neúprosně se blížil konec ledna roku 2013, kdy jsem měl mít hotov podklad pro zadání své práce. Já však stále nevěděl, které téma si zvolit. Aktivizační metody ve výuce? Něco si pod tím dokážu představit. Chtěl bych však tomu věnovat více než 108 000 znaků? To ani náhodou. V prosinci 2012 jsem ovšem absolvoval vstupní pohovor v olomoucké pobočce Amelie, byl jsem již téměř neochvějně přesvědčený, že se stanu dobrovolníkem, a v tomto rozpoložení jsem konečně uviděl už zmíněný námět. Nepříjemná situace se změnila, už jsem věděl, o čem budu psát. Pouze zbývalo, abych zaplnil těch více než šedesát normostran nějakým smysluplným a duchaplným obsahem.

Práce obsahuje dvě části – část teoretickou, na kterou navazuje empirická část. Teoretická část se skládá ze tří kapitol. V první objasňuji základní pojmy, jež souvisejí s tématem diplomové práce. Pokračuji legislativou, která upravuje výkon dobrovolnické činnosti. Zákon číslo 198/2002 Sb. (zákon o dobrovolnické službě). Poslední kapitolou teoretické části je můj osobní výběr toho, co pokládám ve vztahu k neziskové organizaci Amelie za nejdůležitější. Nový občanský zákoník, který vstoupil v platnost 1. ledna 2014, Amelie pohledem úřadů, za tímto účelem jsem použil údaje v Registru (velké písmeno píšu ve shodě s internetovými

stránkami, kde naleznete tuto podobu) poskytovatelů sociálních služeb. Navštívil jsem také portál Ministerstva spravedlnosti České republiky, což je rovněž úřad, v případě ministerstva dokonce ústřední orgán státní správy (ano, správním právem jsme se také zabývali). Osobní pohled na Amelii jsem si nemohl odpustit. Pro empirickou část jsem zvolil kvalitativní výzkum. Za metodu jsem si zvolil zakotvenou teorii.

Hlavním cílem práce je pokusit se sestavit návrh profilu dobrovolníka. Dílčím cílem je nalezení odpovědí na otázky, které se nacházejí v empirické části.

Teoretická část

Současný stav

1 Objasnění základních pojmů – altruismus, prosociální chování, dobrovolník, motivace, dobrovolnictví, filantropie, onkologické onemocnění, paliativní péče a psychosociální pomoc

V úvodní kapitole se zaměříme na definice jednotlivých pojmů, které úzce souvisejí s tématem diplomové práce. Vysvětlíme si, co lze nazývat altruismem, prosociální chování, jež někteří autoři odborné literatury kladou na roveň s altruismem, jiní tento přístup odmítají, pojem dobrovolnictví a dobrovolník, filantropii. Vzhledem k místu, kde dobrovolnickou činnost vykonáváme, soudíme, že je zapotřebí vyjádřit se k souslovím onkologické onemocnění a paliativní péče. Poněvadž je dílčím cílem empirické části diplomové práce zjistit, jakou měly respondentky motivaci k výkonu dobrovolnictví, definujeme motivaci. Amelie, o.s. poskytuje psychosociální pomoc onkologicky nemocným a jejich blízkým, zaměříme se na pojem psychosociální pomoc.

1.1 Altruismus

V psychologické literatuře se můžeme setkat s tendencí vkládat rovnítko mezi altruismus a prosociální chování například Nakonečný, 2009. Reprezentanty opačného náhledu na problematiku jsou Slaměník a Janoušek, 2008. Základní vymezení je „poskytování výhod jiným na úkor sebe.“¹ S tímto výchozím sdělením je třeba dále pracovat.

Pokusíme-li se parafrázovat psychologa Batsona, dospějeme k poznání, že altruismus je takové jednání, jímž chceme prospět bližnímu svému. Stojí v opozici vůči egoismu.² Již zde byl zmíněn Slaměník. Jaký postoj zaujímá k altruismu? Používá pojem altruistické pomáhání, které „není spojeno s očekáváním zisku, odměny (materiální a finanční) nebo sociálního souhlasu, že jde o nezištnou pomoc bez očekávání jejího opětování a bez zvažování případných nákladů (obětí, ztrát) pomáhajícího.“³ Při analýze této definice nás nevyhnutelně napadá slovo sebeobětování. Vskutku, s naší domněnkou souzní Hayesová, jež dává

¹ Hartl, Hartlová, 2010, s. 27.

² Srovnej Batson, D. C., 2008, s. 3. [online]. [cit. 2014-05-21]. Dostupné z: <http://portal.idc.ac.il/en/symposium/herzliyasymposium/documents/dcbatson.pdf>.

³ Výrost, Slaměník, 2008, s. 285.

altruismus do souvislosti se sebeobětováním. Hovoří o tom, že chování je altruistické, „když je prospěšné druhým, ale ne jedinci, který je provádí.“⁴

Potud se vše neslo v pozitivním duchu. Výrazně odlišný je postoj, který nacházíme v glosáři Wilsonovy knihy: „Altruismus je sebedestruktivní chování konané pro blaho ostatních.“⁵ Zde naši pozornost nejvíce upoutalo přídavné jméno sebedestruktivní, jež chápeme jako velmi negativně zabarvené.

Wilsonův pohled se dá označit za sociobiologický, protože zakladatelem této vědy je právě Edward Osborne Wilson. Toto tvrzení lze demonstrovat například názvem jeho publikace *Sociobiology: The New Synthesis*. Mimochodem, s obsahem knihy jsme se seznámili, avšak nic jsme z ní nepoužili. Přesto v soupisu literatury nesmí chybět. Jak název napovídá, sociobiologie je syntézou (spojením) věd společenských a věd přírodních (biologie je totiž přesně takovou vědou). Tento typ úsilí vítáme. Vzájemné ovlivňování zmíněných dvou druhů věd je přínosné. Příkladem, že k tomuto stýkání a potýkání dochází, je předmět filozofie přírodních věd, s nímž se můžeme setkat na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Museli jsme jej sem zařadit. Nemohli jsme odolat následujícímu souvětí, které obsahuje kniha amerického biologa Ghiselina. Pozoruhodné na ní je, že slova altruista a pokrytec jsou v uvozovkách. Původní znění vypadá poněkud nevábně, poněvadž jsme nuceni použít uvozovky v uvozovkách. „Scratch an »altruist,« and watch a »hypocrite« bleed.“ Volný překlad by mohl znít: „Poznáš-li altruistu blíže, vyjeví se jako pokrytec.“⁶ Ghiselin se tedy nedomnívá, že ušlechtilé skutky lze konat s naprostou nezištností. Spíše se kloní k principu „něco za něco“. „Dnes ty mně, zítra já tobě.“

Jak pohlížíme na altruismus my? Vzpomeneme si na návštěvu onkologické kliniky na podzim loňského roku. Navštívili jsme v pokoji jednoho pacienta. Zpočátku nejevil přílišný zájem si povídat. Těšil se domů, což je lidsky naprosto pochopitelné. Nakonec se ovšem uskutečnil asi hodinový rozhovor. Nemůžeme s jistotou říci, že pro onoho muže to bylo příjemně strávených 60 minut, ale při našem odchodu působil přívětivěji, než když jsme vešli. Náš pocit byl ovšem velmi dobrý. Najednou byl svět veselejším místem. Měli jsme velkou radost. Cesta domů byla rázem kratší a rychleji ubíhala. Ano, byla to pro nás jistým způsobem odměna. Přesto si nemyslíme, že by tato odměna jakýmkoliv způsobem znehodnotovala to,

⁴ Hayesová, 1998, s. 135.

⁵ Wilson, 1978, s. 213.

⁶ Ghiselin, 1974, s. 247.

co se v pacientově pokoji stalo. Pán měl snad dobrý pocit, my jsme měli určitě dobrý pocit. Nemusí nás trápit výčitky svědomí.

Pokud by se to netýkalo nás. Osoba Y věnuje osobě Z svůj čas. Zpříjemní osobě Z pár minut. Odměnou osoby Y je dobrý pocit. Z našeho pohledu je všechno v pořádku. Oběma lidem se dostalo odměny. Jednalo se o altruismus (altruistický čin). Nevidíme nic morálně závadného na tom, že altruista (osoba Y) získal odměnu. Není důvod se nad ním pohoršovat.

1.2 Prosociální chování

Jak již jsme uvedli, prosociální chování se do značné míry pojí s altruismem. Slaměník s Janouškem tento druh chování pokládají za „jakékoliv chování takové, jehož cílem je přinést užitek někomu druhému nebo druhým.“⁷

Hodláme uvést dobrý příklad, který podle nás splňuje znaky prosociálního chování. Je to čin Nicholase Wintona, jenž vešel ve známost jako britský občan, který před vypuknutím druhé světové války zachránil více než 600 převážně židovských dětí z Československa. Kdyby tak neučinil, neblahý osud těchto dětí by byl zřejmý. Zdůrazněme, že nezáleží na konkrétním čísle, i jeden zachráněný lidský život si zaslouží ocenění.

Uvědomujeme si, že jsme tímto příkladem dosáhli tak vysoko, že lze pouze sestoupit minimálně o úroveň níž. I v běžném životě se lze chovat prosociálně. Dobrovolnictví je toho důkazem. I obyčejné poskytnutí rady, kudy se dostat z místa A do místa B, může konkrétnímu člověku výrazně ulehčit situaci a přinést prospěch. A to oběma stranám.

Je-li dobrovolnictví projevem prosociálního chování, lze konstatovat, že významným znakem prosociálního chování je jeho dobrovolnost, není vykonáváno povinně.

Shrňme si znaky prosociálního chování podle Novákové:
„chování ve prospěch druhého, které nevyplývá z povinností,
chování bez očekávání protislužby nebo vnější odměny,
chování podporující reciprocitu (podobné chování příjemce),
chování, které nenaruší identitu subjektu (toho, který se chová prosociálně).“⁸

1.3 Dobrovolník

Jelikož nejdůležitějším účastníkem dobrovolnictví je osoba dobrovolníka, dostane tedy přednost. Při objasnění tohoto pojmu použijeme vymezení neziskové organizace HESTIA: „Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj volný čas, svoji

⁷ Výrost, Slaměník, 2008, s. 285.

⁸ Nováková a kolektiv, 2006, s. 13.

energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.⁹ Obsahuje vše podstatné, ale pro srovnání ještě jednou na stejný námět.

„Dobrovolník dává vědomě část svého času, energie a schopnosti ve prospěch činnosti, která je časově i obsahově vymezena.“¹⁰ Co se můžeme z těchto definic dozvědět? Co je nezbytné vyzdvihnout? Všeobecně známý bonmot říká, že peníze jsou vždy až na prvním místě. Ne tak pro dobrovolníka. Chce-li být za něj považován, měl by svou činnost provozovat zdarma. Pravděpodobně je to značně nepochopitelné, poněvadž se dá naše současnost charakterizovat jako materialisticky orientovaná a konzumní (spotřební), jež povýšila peníze a shromažďování hmotných statků až na jakýsi předmět zbožštění. A právě dobrovolníci by mohli představovat vítaný protijed (antidotum).

1.4 Motivace

Domníváme se, že pojem motivace je ve vztahu k dobrovolnictví tím nejdůležitějším. Co daného jedince vede k rozhodnutí stát se dobrovolníkem? Jaké jsou jeho pohnutky? A výraz pohnutka je významný. Pokud by nám někdo dal za úkol, abychom uvedli první asociaci, která se nám pojí s motivací, byla by to pohnutka.

Stanovený plán je jasný. Napřed (alespoň) na základní úrovni vymežit motivaci. Následně rozdělit na motivaci intrinsickou a extrinsickou. Existuje několik druhů motivací – vědomá a nevědomá, primární a sekundární motivace, my si ovšem vybrali výše uvedenou dvojici. Zmínit se o negativní motivaci k dobrovolnictví. Přiřadit motivaci k dobrovolnictví, tím méně zabývat se motivací v návaznosti na dobrovolnictví. Inventář dobrovolnických funkcí (Volunteer Functions Inventory) nesmí chybět. V nezkráceném znění. Poněvadž jeho krása je v úplnosti.

Jak uvádí Nakonečný, tak jako s jinými termíny v psychologii, vymežit motivaci je taktéž složité.¹¹ Lze ji definovat jako „souhrn všech skutečností, které podporují nebo tlumí jedince v tom, aby něco konal či nekonal.“¹² Základní definici motivace jsme představili.

Připravili jsme si triádu pojmů z psychologie ve snaze vysvětlit intrinsickou motivaci. Trojici tvoří introverze (vybrali jsme ji, poněvadž jsme jejím učebnicovým příkladem, jedná se o osobní vztah k pojmu), introspekce (pozorování vlastních psychických procesů) a interiorizace (zvnitřnění), například hlavní náplně činnosti Amelie, o.s., což je psychosociální pomoc pro onkologicky nemocné a jejich blízké. Všechny tyto pojmy mají

⁹ Tošner, Sozanská, 2006, s. 35.

¹⁰ Müllerová, 2011, s. 10.

¹¹ Srovnej Nakonečný, 1996, s. 12.

¹² Nakonečný, 1995, s. 24.

něco společného. Dotýkají se přídavného jména vnitřní. Podle stejného klíče bychom mohli snadno označit extrinsickou motivaci za vnější. S přihlédnutím k extraverci a její základní charakteristice – zaměření člověka navenek, podněty čerpá zvnějšku.

Intrinsická motivace označuje stav, kdy nás konkrétní aktivita naplňuje sama o sobě. Pouhý fakt, že něco vykonáváme, nám přináší libé pocity. Myslíme, že adjektivum vnitřní je zde zcela přiléhavé. Naproti tomu extrinsická motivace znamená, že činnost provozujeme za účelem dosažení nějaké odměny – zvýšení platu v zaměstnání, pochvala od učitele, zvýšení společenské prestiže.¹³ I zde vnímáme onu vnějškovost tohoto druhu motivace. Aplikujme sami na sebe. Jemně řečeno (viz politická korektnost) nejsme motoristickými nadšenci, přesto cítíme nutnost vlastnit řidičské oprávnění skupiny B, protože v příliš mnoha potenciálních pracovních nabídkách se vyskytuje tento požadavek. Kdyby záleželo čistě na naší libovůli, za volant bychom nikdy usednout nechtěli, leč na ní vůbec nezáleží. Zde se nejedná o jakoukoliv odměnu, avšak zdroj motivace se nachází vně naší bytosti. Jde o extrinsickou motivaci.

V tuto chvíli je zapotřebí zaměřit se na motivaci dobrovolníků k výkonu jejich činnosti. Tentokrát na základě naší libovůle jsme zvolili jeden tuzemský výzkum, který se zabýval motivacemi k dobrovolnické činnosti. Po něm následuje zahraniční nástroj, kterak zkoumat pohnutky volentérů k jejich aktivitám.

Neklidné 20. století značně poznamenalo náhled na dobrovolnictví v nynější České republice (jež je nástupnickou zemí předchozích státních útvarů na našem území v moderních dějinách, to jest od 28. října 1918). Za povšimnutí stojí srovnání motivace k dobrovolnictví u nás a ve vyspělých západních státech. Jak je možné se dočíst v publikaci Tošnera a Sozanské, přílišné rozdíly v tomto ohledu nejsou, pouze na západ od našich hranic je to samozřejmá součást života společnosti, něco, o čem snad ani není třeba dlouze diskutovat.¹⁴

Jakkoliv je dobrovolnictví činností, která si zaslouží ocenění a je jevem velmi pozitivním, musíme konstatovat, že i v tomto případě jej vykonává člověk. Tvor chybný, omylný, rozhodně ne dokonalý. Pokládáme za užitečné věnovat odstavce rovněž negativním motivům dobrovolnictví. Tak, jak je vidí Vitoušová:

- „1. Soucit vedoucí k degradaci klienta.
2. Nepřiměřená a zbytečná zvědavost.
3. Služba pramenící z pocitu odpovědnosti.
4. Skutkaření, snaha něco si zasloužit.

¹³ Srovnej Hayenga, A. O., Corpus, J. H. 2010, s. 371. [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: http://academic.reed.edu/motivation/docs/Hayenga_Corpus_2010.pdf.

¹⁴ Srovnej Tošner, Sozanská, 2006, s. 47.

5. Touha obětovat se, osobní neštěstí, se kterým si uchazeč neví rady, a proto chce ve službě hledat vlastní duševní rovnováhu.
6. Osamělost a z ní pramenící touha po přátelství.
7. Pocit vlastní důležitosti, nenahraditelnosti.
8. Nedostatek sebeúcty a s ním spojená touha potkat ještě ubožejší lidi.
9. Panovačnost, touha ovládat jiné a uplatnit svůj vliv.¹⁵

Na začátku předminulého roku jsme se zúčastnili třídenního školení dobrovolníků. Negativní motivace k dobrovolnictví byly mezi probíranými tématy. Tenkrát náš příspěvek do diskuse obsahoval zmínku o mesiášském komplexu (do jisté míry odpovídá 7. bod), snahu obracet pacienty na svou víru – viz Svědkové Jehovovi (zde vidíme paralelu s 9. bodem), touhu manipulovat s nemocným, učinit jej na sobě závislým (opět 9. bod).

V roce 2001 zadalo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky projekt „Metodika náboru, zaškolování a hodnocení dobrovolníků“.

Dobrovolníci jako motivaci uváděli níže uvedené důvody:

„chci dělat něco smysluplného,
 rád/a bych ve vašem projektu (*sic*) pomohl/a lidem,
 řekl/a mi o vás kamarád/ka,
 člen/ka mé rodiny byl/a příjemcem dobrovolnické pomoci od vaší organizace,
 rád/a bych u vás získal/a praxi v oboru, kterému se dále chci věnovat,
 zaujalo mě vaše vystoupení v médiích,
 myslím, že mé schopnosti můžete ve vašem projektu upotřebit,
 chci udělat něco pro lidi, kterých je mi líto a mám trochu špatné svědomí z toho, že jsem zdrav/a, a žádná katastrofa mě ani mou rodinu nepostihla,
 zajímá mě neziskový sektor a chci vás lépe poznat,
 musím dělat někde nějakou praxi, a vy se mi ze všech nabídek líbí nejvíc,
 zaujal mě váš projekt, a chci se na něm podílet,
 mám pocit, že mě nikdo nepotřebuje a váš projekt mi dává možnost, že mě někdo bude potřebovat,
 chtěl/a bych se u vás naučit, jak organizovat dobré dobrovolnické projekty,
 mám trochu volna a chci jej využít pro dobrou věc.“¹⁶

Právě skončený odstavec nás podněcuje ke komentáři. Pokud bychom měli uvést vlastní motivaci, proč být dobrovolníkem, rozhodně by nechyběla chuť konat něco smysluplného

¹⁵ Vitoušová in Tošner, Sozanská, 2006, s. 46.

¹⁶ *Dobrovolníci v neziskových organizacích*, 2001, s. 5-6.

a využít své osobní volno ku prospěchu druhých lidí. Poněkud nás však zaskočila osmá odrážka. Není nutné mít špatný pocit z toho, že jsme zdraví, a žádná katastrofa nás nepostihla. Nedokážeme odpovědět, komu adresně poděkovat, ale je na místě se z této skutečnosti s jistou dávkou pokory radovat, nikoliv mít jakékoliv výčitky svědomí. Není k nim důvod.

Přesuňme svou pozornost k funkcionálnímu přístupu k motivacím dobrovolníků, jenž pochází od autorů Marka Snydera a Gila Claryho. Vyrozuměli jsme, že je to velmi oblíbený nástroj ke zjišťování motivací dobrovolníků. Nám se také zamlouvá, připadá nám podrobný, proto jej zařazujeme do své práce.

Funkcionální přístup k motivacím dobrovolníků obsahuje šest druhů motivací k dobrovolnictví. Dobrovolnický dotazník zahrnuje třicet potenciálních důvodů, proč se věnovat dobrovolnické činnosti. Na závěr osmnáct výsledků, které přineslo (mohlo by přinést) dobrovolnictví. Ještě je nutné připomenout, že k prvním šesti motivacím se pojí vždy pět důvodů k dobrovolnictví. Pro zvýšení čtenářského komfortu jsme se rozhodli graficky tuto sounáležitost podpořit.

Motivace k dobrovolnictví

Hodnoty – dobrovolník vykonává svou činnost na základě důležitých hodnot, mezi něž patří pomoc potřebným.

Porozumění – dobrovolník touží lépe pochopit svět kolem sebe nebo zdokonalovat ty stránky osobnosti, o nichž zatím neměl ani tušení.

Osobní růst – člověk může prostřednictvím dobrovolnictví podpořit osobnostní rozvoj.

Kariéra – je zde možnost, že dobrovolník získá zkušenosti, jež zúročí ve svém profesním životě.

Sociální dovednosti – dobrovolnictvím lze zlepšovat své sociální dovednosti.

Ochrana vlastního ega – dobrovolnictví může přispět ke snadnějšímu zvládnání negativních emocí (například viny).

Důvody, které vedou k výkonu dobrovolnické činnosti

1. Dobrovolnictví mi pomůže seznámit se s prostředím, kde bych rád později pracoval.
2. **Kamarádi jsou také dobrovolníky.**
3. *Zajímám se o lidi, jejichž osud byl méně příznivý.*
4. **Moji blízcí chtěli, abych byl dobrovolníkem.**
5. **Dobrovolnictví mi propůjčuje pocit důležitosti.**
6. **Známí také pracují ve prospěch své komunity.**

7. Dobrovolnictví mi pomáhá rozehnat vlastní chmury.
8. *Velmi mě zajímá, jak se daří lidem, v jejichž prospěch vykonávám dobrovolnickou činnost.*
9. Díky dobrovolnictví mě tolik nepřepadají pocity samoty.
10. Rozšířím svou síť kontaktů, které mohou být prospěšné při hledání zaměstnání.
11. Dobrovolnictví pomáhá ulevit mému svědomí vzhledem k tomu, že se mi vede lépe než některým jiným lidem.
12. Mohu se více dozvědět o oblasti, v níž se jako dobrovolník pohybuji.
13. **Dobrovolnictví příznivě ovlivňuje mou sebeúctu.**
14. Dobrovolnictví mi pomáhá nazírat na skutečnosti z jiného úhlu pohledu.
15. Díky dobrovolnictví jsem si uvědomil, že okruh mých potenciálních pracovišť je mnohem širší, než jsem prve předpokládal.
16. *Soucítím s lidmi v nouzi.*
17. **Lidé kolem mě přikládají velký význam práci ve prospěch komunity.**
18. Dobrovolnictví mi poskytuje praktickou zkušenost, ne pouze teoretické uchopení problematiky.
19. *Pomoc druhým lidem pokládám za významnou.*
20. Dobrovolnictví mi pomáhá lépe se vyrovnávat s vlastními těžkostmi.
21. Dobrovolnictví mi pomůže uspět ve vysněné profesi.
22. *Mohu přispět svým dílem v záležitosti, jež má pro mě zásadní význam.*
23. **Okruh mých nejbližších si cení činnosti, kterou dobrovolníci vykonávají.**
24. Dobrovolnictví poskytuje vítaný způsob, jak se odpoutat od mých vlastních problémů.
25. Dobrovolnictví mi může pomoci efektivněji komunikovat s nejrůznějšími druhy lidí.
26. **Díky dobrovolnictví se cítím být prospěšný.**
27. **Dobrovolnictví příznivě ovlivňuje pohled na sebe sama.**
28. Dobrovolnická zkušenost se bude dobře vyjímat v mém životopisu.
29. **Jako dobrovolník mohu navázat nová přátelství.**
30. Mohu odhalit své přednosti.

Výsledky dobrovolnické činnosti

31. Dobrovolnictví v této organizaci mi získalo nové kontakty, jež mohu využít při hledání profesního uplatnění.
32. Mé nejbližší okolí ví, že jsem dobrovolníkem v této organizaci.
33. Má dobrovolnická činnost v této organizaci pomohla lidem, na nichž mi opravdu záleží.

34. Od doby, kdy v této organizaci působím jako dobrovolník, jsem získal lepší pocit ohledně sebe sama.
35. Díky dobrovolnictví v této organizaci jsem získal možnost lépe se vyrovnávat s některými svými problémy.
36. Naučil jsem se, jak jednat s pestrou paletou lidí.
37. Otevřely se mi možnosti týkající se mé budoucí profese.
38. Přátelé vědí, že v této organizaci působím jako dobrovolník.
39. Dobrovolnictví ve zdejší organizaci pro mě znamená, že se podílím na něčem, co je pro mě důležitou hodnotou.
40. Dobrovolnictví v této organizaci posílilo mou sebeúctu.
41. Našel jsem cestu k řešení některých svých problémů.
42. Seznámil jsem se blíže s posláním organizace.
43. Dobrovolnictví má pro mě radostný nádech.
44. Dobrovolnictví bylo pro mě obohacující.
45. Čas strávený dobrovolnictvím pro tuto organizaci nepovažuji za ztracený.
46. Této organizaci jsem odvedl cenné služby.
47. Jako dobrovolník jsem vykonal mnoho dobrého.
48. Za rok touto dobou se vidím:
 - a) ve stávající organizaci
 - b) v jiné organizaci
 - c) nehodlám být dále dobrovolníkem.¹⁷

Připojme několik poznámek.

Ad 10 – Takto jsme také uvažovali při začátku své dobrovolné činnosti.

Ad 12 – Kdybychom uváděli své důvody, toto bychom rovněž nevynechali.

Ad 13 – Zde se dá napsat, že někdy příznivě, jindy zcela opačně. Není to vždy stejné.

Ad 14 – Zcela bez debat. Ano, to je pravda.

Ad 16 – Sociální cítění našťestí nepostrádáme. Jen soucit ovšem nestačí.

Ad 19 – Ano, pokládáme ji za významnou.

Ad 25 – Komunikace, jedno z klíčových témat naší epochy. V této oblasti máme stále co zlepšovat.

Ad 26 – Stručně a jasně. Ano.

¹⁷ Clary, G., Snyder, M. [online]. [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: https://generosityresearch.nd.edu/assets/13636/clary_snyder_volunteer_function_inventory_scale.pdf.

Ad 28 – To jsme si také mysleli. Zatím to však úplně neplatí.

Ad 29 – Asi jsme očekávali příliš. Naše stará bolest. Jak se zbavit zátěže perfekcionismu?

Ad 30 – Necháme si je pro sebe. Vrozenou skromnost nezapřeme.

Ad 48 – Naše odpověď zní d). Nevíme. V tuto chvíli nedokážeme odpovědět.

1.5 Dobrovolnictví

Hned na začátku je třeba zmínit, že vymezení tohoto pojmu je složité, což dokládají například Frič a Pospíšilová, když tvrdí, že „v akademické obci neexistuje shoda na jediné přijímané definici dobrovolnictví.“¹⁸ K podobným závěrům dochází také Mlčák: „Dobrovolnictví je celkově nesourodým fenoménem a zahrnuje široké spektrum různých aktivit, k nimž patří například péče o hendikepované osoby, pomoc s domácími úkoly žáků, návštěvy osamělých starých osob v domovech pro seniory, sbírky pro charitu, práce s dětmi a mládeží, politické, ekologické a záchranné aktivity či bezplatná účast v rámci lékařského výzkumu.“¹⁹ S tímto prvotním zjištěním se však musíme nějakým způsobem vypořádat.

Americký sociální psycholog Penner definuje dobrovolnictví jako „dlouhodobé, plánované prosociální chování, ze kterého mají užitek cizí lidé, a jež se odehrává v prostředí organizace. Má tyto čtyři hlavní znaky: dlouhodobost, plánování, nepovinnou pomoc a organizační rámec.“²⁰ Soudíme tedy, že je to činnost nesmírně záslužná, konaná ve prospěch druhých lidí, avšak pokud má mít skutečný přínos, je jen dobře, pokud je organizována.

O čem nás zpravuje Všeobecná deklarace o dobrovolnictví? Podle autorů tohoto vyhlášení lze na dobrovolnictví pohlížet jako na významný projev občanské společnosti. Jsou zde rovněž zmíněny nejušlechtilější tužby, které jsou společné celému lidstvu.²¹

Zastavme se ještě chvíli u občanské společnosti, sousloví, o kterém často hovořil Václav Havel. Abychom zasadili tento pojem do mezinárodního kontextu, uveďme, jak občanskou společnost nazývají ve dvou germánských jazycích. V anglickém jazyce je to „civil society“.²² o německém jazyce je známo, že všechna podstatná jména se píše velkým počátečním písmenem, tímto pravidlem se řídíme. Občanská společnost se německy řekne „Zivilgesellschaft“.²³

¹⁸ Frič, Pospíšilová, 2010, s. 9.

¹⁹ Mlčák, 2010, s. 66.

²⁰ Penner, 2002, s. 448. [online]. [cit. 2014-05-24]. Dostupné z: <http://nclc203wagner.pbworks.com/f/Demographic.pdf>.

²¹ Srovnej Universal Declaration on Volunteering. *International Association for Volunteer Effort* [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupné z: <http://www.iave.org/content/universal-declaration-volunteering>.

²² Guasti, 2005, s. 11.

²³ Tamtéž, s. 9.

V současnosti často z médií zaznívá, že potřebujeme vyspělou občanskou společnost, která posune úroveň demokracie v naší zemi výše, a že nejvýznamnější součástí občanské společnosti je aktivní občan. Občan, jenž se zajímá o dění ve svém okolí, je ochoten vstoupit do politiky (nejprve té komunální), pracuje ve prospěch svého společenství, což souvisí také s dobrovolnictvím.

Zaměříme svou pozornost na dva druhy dobrovolnictví. Našli jsme velice přehlednou tabulku, která nám poskytne cenné informace. Nahlédněme do Fričovy knihy.

Tabulka číslo 1: Modely dobrovolnictví

Formální model dobrovolnictví	Neformální model dobrovolnictví
Aktivní strategie pro získávání dobrovolníků	Pasivní strategie pro získávání dobrovolníků
Prověření dobrovolníka (výpis z trestního rejstříku, písemné reference, CV)	Osobní kontakt a osobní doporučení (face-to-face)
Formalizované vztahy	Důvěra, intuice, zkušenost
Explicitně deklarované hodnoty a cíle (kodexy)	Slušnost
Pravidelný, plánovaný kontakt	Spontánní, nahodilý kontakt
Příprava na dobrovolnou činnost, supervize, evaluace	Bez systematické přípravy, bez supervize, bez evaluace
Symboly (průkazy dobrovolníka, formální ocenění atd.)	Bez vnějších symbolů
Písemná smlouva	Osobní domluva

Zdroj: Frič a kolektiv, 2001, s. 115.

Když porovnáme své dosavadní zkušenosti s dobrovolnictvím, naše pozornost se zaměřuje pouze na levý sloupec tabulky. Jsme si tím naprosto jisti, což záhy potvrdíme. Věnujme se tedy každému řádku zvlášť.

Ad 1 – aktivní strategie pro získávání dobrovolníků. Poprvé jsme se dozvěděli o činnosti olomoucké pobočky Amelie prostřednictvím inzerátu zveřejněného v jednom regionálním periodiku. Bod číslo 1 je v souladu s naší zkušeností.

Ad 2 – prověření dobrovolníka. Jak uvádíme ve třetí kapitole, museli jsme vysílající organizaci přesvědčit o bezúhonnosti. Toho jsme dosáhli návštěvou Magistrátu města Olomouce, konkrétně pracoviště Czech POINTu, kde nám byl po zaplacení jednoho sta korun vystaven výpis z trestního rejstříku. Bez jediného záznamu. Písemné reference jsme předkládat nemuseli. Životopis rovněž ne. Elektronickou cestou jsme však odeslali motivační dopis, v němž jsme vyložili, proč nás zaujal dobrovolnický program Amelie na onkologické klinice. Motivační dopis měl rozsah zhruba jedné strany A4. Bod číslo 2 je v souladu s naší zkušeností.

Ad 3 – formalizované vztahy. Zde by bylo vhodné uvést, že víme, kdo je koordinátorkou dobrovolníků v olomoucké pobočce Amelie. Víme, kdo vede supervize, koho za tímto účelem navštívit. Bod číslo 3 je v souladu s naší zkušeností.

Ad 4 – explicitně deklarované hodnoty a cíle (kodexy). V našem případě kodex dobrovolníka. Jsou v něm vymezena jeho práva a povinnosti. Z povinností jmenujme například dodržovat zásadu mlčenlivosti o skutečnostech, které se dozvíme jak o klientech přímo v nemocnici, tak i konkrétní témata, se kterými na supervizi přišly kolegyně dobrovolnice. Bod číslo 4 je v souladu s naší zkušeností.

Ad 5 – pravidelný, plánovaný kontakt. Na onkologickou kliniku se chodí ve dva všední dny a o víkendu. Bod číslo 5 je v souladu s naší zkušeností.

Ad 6 – příprava na dobrovolnou činnost, supervize, evaluace. Velmi dobrou přípravou bylo školení dobrovolníků na konci února roku 2013. Supervize se konají v pravidelných intervalech. Jednou za dva tři měsíce. S evaluací už jsme se jednou setkali. Pokud si dobře vzpomínáme, neměli jsme připomínky k dobrovolnické činnosti. Žádné návrhy na zlepšení. Bod číslo 6 je v souladu s naší zkušeností.

Ad 7 – symboly. Lze uvést náš stejnokroj, který nosíme na onkologické klinice. Žluté tričko s označením dobrovolník. Průkaz se jménem a příjmením a názvem neziskové organizace. Bod číslo 7 je v souladu s naší zkušeností.

Ad 8 – písemná smlouva. Ano, podepsali jsme ji. Bod číslo 8 je v souladu s naší zkušeností.

Komentář k tabulce číslo 1 máme zdárně za sebou.

1.6 Filantropie

Co se nám vybaví pod pojmem filantropie? Z tuzemských počinů, které můžeme označit za filantropii, je nutné připomenout architekta a podnikatele Josefa Hlávku (patrně největšího českého filantropa a mecenáše), jehož odkaz spočívá zejména v založení Hlávkovy nadace, budově porodnice U Apolináře a Hlávkovy koleje. Mezi zahraniční příklady filantropie lze zařadit Nadaci Billa a Melindy Gatesových, amerického finančníka George Sorose, jeho kolegu Warrena Buffetta. Není příliš překvapivé, že největšími filantropy bývají ti nejbohatší lidé. Považujeme to za přirozené, filantropie by měla patřit k tak zvanému dobrému vychování mohovitých spoluobčanů. Důležité také je, aby původ takto nabytého majetku podléhal veřejné kontrole. Viz dnes velmi módní výraz – transparentnost.

Jak vymezit filantropii? Vyjdeme z obecně známé definice filosofie, jež se často překládá jako „láska k moudrosti“. Dovolíme si malou reminiscenci na úspěšně završený bakalářský

studijní program. Anthropos je člověk. Je to rovněž název jisté brněnské budovy, již jsme v rámci předmětu vývoj člověka navštívili. Snadno tedy odvodíme, že filantropie je „láska k člověku“, či ještě lépe lidumilnost a dobročinnost.

Stručný exkurz do historie výrazu poskytne Bačuvčík: „Filantropie a mecenášství byly vždy výsadou kultivovaných a vzdělaných šlechticů. [...] Štafetu mecenášství již více na „občanské“ bázi převzali poté bohatí měšťané – podnikatelé, což je princip, který dnes funguje dobře ve Spojených státech a poměrně slušně v západní Evropě; u nás je případná podpora těchto vrstev dosud zaměřená spíše komerčně než filantropicky, byť i zde se již objevují některé výjimky.“²⁴ Lze mezi onu příslovečnou výjimku zařadit školu Open Gate, která souvisí se jménem miliardáře Petra Kellnera? Ponechme to jako řečnickou otázku. Vzdělání má však bezesporu velký význam, především pro země, jež jsou velikostí srovnatelné s Českou republikou. Jejich hlavní potenciál růstu se totiž nalézají právě v občanech, kterým je poskytnuto kvalitní vzdělání.

Ve svém článku se tématu filantropie věnuje také Záškodná, pro niž „filantropie vyjadřuje dlouhodobý závazek k veřejným hodnotám – veřejnému prospěchu. Jde o formu prosociálního chování, která motivuje osobní sociální odpovědnost za dobrý chod společnosti jako celku.“²⁵ Tato definice je obzvláště užitečná, protože jistým způsobem naznačuje, jak chápat pojmy prosociálního chování a filantropie a jejich vzájemný vztah.

1.7 Onkologické onemocnění

Typická civilizační choroba, to jest onemocnění související se způsobem života v euroatlantické civilizaci. Kouření, nadměrné požívání alkoholu, sedavý způsob života, znečištěné životní prostředí, všudypřítomný stres.

Nepředstíráme, že jsme onkology, ale než předáme slovo odborníkům, chtěli bychom ještě chvíli pokračovat po svém. Řekne-li se onkologické onemocnění, vybaví se nám slovo nádor. Ten může být benigní (nezhoubný, neškodný) – lepší varianta, či maligní (zhoubný). Nejděsivější komponentou onkologického onemocnění jsou metastázy, které se šíří z původně postiženého místa (plíce) do další části těla (kosti). Pouze ilustrativní příklad.

Nastává správná chvíle pro definici onkologického onemocnění. Dlouhou dobu jsme zvažovali, kterou vybrat. Nakonec jsme zvolili americký Národní institut pro rakovinu, jenž uvádí rakovinu jako „pojmenování pro choroby, při kterých se buňky organismu nekontrolovatelně dělí a mohou napadnout další tělesné tkáně. Nádorové buňky se mohou

²⁴ Bačuvčík, 2011, s. 56.

²⁵ Záškodná, 2008, s. 82.

šířit do ostatních částí těla prostřednictvím krve a lymfatického systému. Existuje více než 100 druhů rakoviny.“

Jak můžeme dále zjistit, druhy rakoviny lze rozdělit do několika kategorií:

„karcinom – což je rakovina, která vzniká v kůži nebo ve tkáních, jež chrání vnitřní orgány,

sarkom – onemocnění, které postihuje kosti, chrupavky, tukové a svalové tkáně a cévy,

leukémie – rakovina, jež začíná v kostní dřeni, způsobuje tvorbu velkého množství abnormálních krevních buněk,

lymfom a myelom – druhy onkologického onemocnění, které se nacházejí v buňkách imunitního systému,

nádory centrálního nervového systému – napadají mozkové tkáně a míchu.“²⁶

1.8 Paliativní péče

Upřímně přiznáváme, že s definicí tohoto pojmu jsme dlouhou dobu nebyli náležitě obeznámeni. Tuto neblahou situaci však pomohlo změnit předloňské školení dobrovolníků, jež nám v hrubých obrysech přineslo jistou dávku informací. Nyní již víme, že je to péče určená pacientům nevléčitelným, jejichž prognóza je nepříznivá a jejichž život neodvratně směřuje ke svému konci (terminální fáze onemocnění). Představujeme si ji tak, že pacientovi jsou podávány léky tišící bolest (analgetika, opiáty), dbá se obzvláště na zachování jeho důstojnosti v tomto období nemoci.

Oficiální internetové stránky Světové zdravotnické organizace, kterou je možno pokládat za významnou instituci ve své oblasti zájmu, přinášejí následující sdělení: „Paliativní péče zlepšuje kvalitu života pacientů a rodin, kteří se potýkají s život ohrožující nemocí, tím, že ulevuje od bolesti a dalších příznaků, poskytuje duchovní a psychosociální podporu, a to v době od stanovení diagnózy, až po dobu, kdy se pozůstalí vypořádávají s nadešlými poměry.

Paliativní péče:

poskytuje úlevu od bolesti a dalších symptomů,

shledává umírání přirozeným procesem,

nesnaží se smrt urychlit, ale ani pozdržet,

sjednocuje psychologická a duchovní hlediska péče o pacienta,

nabízí pacientům komplexní podporu za účelem žít činorodě, dokud nenastane smrt,

²⁶ What Is Cancer? *National Cancer Institute* [online]. [cit. 2014-05-22]. Dostupné z: <http://www.cancer.gov/cancertopics/cancerlibrary/what-is-cancer>.

pomáhá rodině vyrovnat se s nemocí jejich blízkého a s obdobím po pacientově skonu, uplatňuje týmový přístup, který odpovídá na potřeby nemocného a příbuzných, vyžaduje-li to situace, bere na zřetel truchlící, zvyšuje kvalitu života, čímž příznivě působí na průběh onemocnění, je použitelná v rané fázi nemoci společně s dalšími způsoby léčby, to jest chemoterapií a radioterapií.²⁷

Ve výše použitém textu převzatém ze stránek Světové zdravotnické organizace nás nejvíce zaujala druhá odrážka. Že je umírání přirozeným procesem, s tím souhlasíme a podepisujeme v plném rozsahu. S umíráním nevyhnutelně souvisí také smrt, kterou bychom mohli s trochou nadsázky nazvat výsledným produktem dříve zmíněného. Smrt jakožto jedno z posledních velkých tabu (zřejmě s kanibalismem/antropofagií) v našem civilizačním okruhu. Tolik se nehodící do světa posedlého mládím, krásou a svěžestí. Thymolinové úsměvy v reklamách, všichni protagonisté úspěšní, perspektivní, flexibilní, dynamičtí, a všechno jednou pomine. Dozajista je to způsobeno naším věkem, ale pokud se něčeho obávat, tak ne smrti, ale právě umírání. V tomto směru je náš pohled na smrt inspirován postojem antických epikurejců.

Jako příspěvek ke komparaci přístupů k péči o pacienta, uvádíme následující tabulku.

Tabulka číslo 2: Tři typy přístupu k péči o pacienta

	Léčba	Rehabilitace	Paliativní péče
Předmět péče	Léčba	V maximální možné míře obnovit fungování	Zmírňování utrpení a podpora při změnách stavu
Komu je věnována pozornost	Pacient	Pacient a jeho rodina	Rodina, do níž patří i pacient
Doba poskytování péče	Přechodně	Dokud pacient nedosáhne soběstačnosti (může trvat i celoživotně)	Dokud trvá zármutek v rodině
Odezva na straně pacienta	„Vydržet“	Projevy zármutku, pak práce na obnově schopností	Projevy zármutku, pak smíření se situací
Vliv na psychiku pacienta	Může být otřesen	Přechodně ztráta smyslu života, je ale dostatek času na jeho obnovení	Ztráta smyslu, přičemž na jeho obnovu zbývá pacientovi jen málo času
Psychická podpora a pomoc	Pacient může vyžadovat krátkodobou pomoc	Pacient a jeho rodina vyžadují dlouhodobou pomoc a podporu	Pacient vyžaduje urgentní pomoc, jeho rodina pomoc dlouhodobou

²⁷ Cancer. *World Health Organization* [online]. © WHO 2014 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.who.int/cancer/palliative/en/>.

	Léčba	Rehabilitace	Paliativní péče
Krátkodobé nároky na rodinu	Podpora pacienta	Podpora pacienta, aby byl schopen převzít znovu své role	„Zatnout zuby“ a udržet rovnováhu
Dlouhodobé nároky na rodinu	Není zapotřebí	Časem upouštět od jednostranné podpory a podněcovat soběstačnost	Projevy zármutku, pak práce na obnově
Dovednosti pečujícího týmu	Technické	Interpersonální	Interpersonální
Vedení pečujícího týmu	Hierarchické	Požadavky určuje pacient	Tým sdílí kompetence s rodinou

Zdroj: Parkes, Relfová a Couldricková, 2007, s. 28.

1.9 Psychosociální pomoc

Dlouhou dobu jsme se orientovali v příslušných zdrojích (i cizojazyčných), ze kterých bychom mohli získat definici psychosociální pomoci. Nakonec jsme však dospěli k poznání, že nám žádná nevyhovuje. Rozhodli jsme se čerpat z vlastní dobrovolnické zkušenosti. Bylo by nerozumné tuto skutečnost nezohlednit v naší práci. První krok, který hodláme učinit, je rozdělení termínu psychosociální pomoc. Definovat pomoc nepokládáme za tak žádoucí a nutné. Ovšem psychosociální je potřeba rozčlenit do dvou samostatných částí. Předpona psycho odkazuje na mysl či duši (psyché). Sociální je mající návaznost na společnost, společenský. V tomto případě bychom sem zahrnuli i oblast rodiny, přátel a známých, tedy sociálního okolí pacienta. Nepochybně se s výše uvedeným souslovím doplňuje i současný biopsychosociální model člověka. Mluvíme o vzájemném propojení a ovlivňování tělesné stránky člověka, psychiky a sociálního prostředí. Obzvláště ve vztahu k tak zákeřnému neduhu, jakým je onkologické onemocnění.

Z naší zkušenosti bychom se mohli blíže rozepsat o dobrovolnické činnosti na onkologické klinice. Jako jedné z forem psychosociální pomoci. Specializujeme se obzvláště na nabídku různých her (namátkou pexeso a Člověče, nezlob se). Je-li zájem o předčítání, povídání, samozřejmě neodmítneme. Jelikož jsme ovšem soutěživým typem člověka, nejvíce hovoříme tomuto druhu rozptýlení pacienta.

Jsme si vědomi jistých limitů naší pomoci. První limitující faktor je věkový rozdíl. Skutečně, většina pacientů jsou výrazně starší lidé, takže se mohou projevovat vzájemné zábrany. Druhým takovýmto faktorem je případná pacientova nechuť cokoliv vykonávat. Zapnutý televizor je pro dobrovolníky opravdu silná konkurence. Pacientovi rozumíme, alespoň se o to snažíme. Na onkologické klinice bychom se nechtěli ocitnout v jiné úloze než dobrovolnické. Být příbuzným, známým, je psychicky mnohem náročnější, o tom jsme přesvědčeni. A být samotným pacientem? To si raději ani nechceme představit. Přestože zastáváme názor, že před onkologickým onemocněním není nikdo dostatečně v bezpečí. Může postihnout každého. Což souvisí se vzrůstajícím věkem dožití.

Které osoby mohou poskytovat psychosociální pomoc? Dobrovolníci, o nich už byla řeč. V nemocnici se jedná o zdravotní sestry (bratry). Lze ovšem předpokládat, že na jednu sestru (bratra) připadá příliš mnoho pacientů. Najde se někdo jiný? Jistě. Nemocniční kaplan. Musíme však vzít do úvahy, že léčící se nemusejí být jen lidé křesťanského vyznání. Dále psycholog, psychoterapeut. V olomoucké pobočce Amelie například sociální pracovníce a psychologové. Za velmi důležité považujeme setkání lidí, jež mají společnou diagnózu. Vždy je dobré zjistit, že člověk není v těžké životní situaci sám, a že existují ostatní, kteří mohou pochopit, jak se cítí.

Psychosociální pomoc by měla být komplexní službou, která bere v potaz biopsychosociální ráz člověka. Měli by ji zajišťovat výše zmínění lidé, jež se pohybují ve vymezených hranicích, aby nedocházelo ke vzájemnému narušování kompetencí. Když se nad psychosociální pomocí zamýšlíme, řekli bychom, že příbuznou disciplínou je psychoonkologie. Rovněž psychosomatika poskytuje cenné poznatky. S přijatelnou dávkou zjednodušení bychom uvedli, že je to spojení duše a těla. Strádáme-li psychicky, za nějaký čas se potíže projeví i tělesně. Uveďme jméno doktora Jana Hnízdila, známého českého představitele psychosomatické medicíny.

Soudíme, že psychosociální pomoc je téma, které si rozhodně zaslouží i nadále pozornost. Jako případní pacienti bychom o to měli stát.

V první kapitole jsme se věnovali výkladu základních pojmů, které souvisejí s tématem naší diplomové práce. Pokud jsme cítili nutnost daný termín komentovat, učinili jsme tak.

2 Legislativa

V této kapitole se zaměříme na legislativu související s dobrovolnictvím. Jednotlivá odvětví lidské činnosti jsou upravována příslušnými právními předpisy. Nejinak je tomu v případě dobrovolnictví. Nejdůležitější je v tomto směru zákon číslo 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). Na následujících řádcích hodláme publikovat dle našeho názoru nejvýznamnější paragrafy tohoto ustanovení.

Hned první paragraf odstavec 1 nás seznamuje s předmětem úpravy. Citujme: „Tento zákon upravuje podmínky, za kterých stát podporuje dobrovolnickou službu organizovanou podle tohoto zákona a vykonávanou dobrovolníky bez nároku na odměnu.“²⁸ Je zde obsažena důležitá informace, že dobrovolnictví je činnost provozovaná bez nároku na odměnu.

Vlastní dobrovolnickou činnost vykonáváme ve zdravotnickém zařízení ve městě Olomouci, nejbližší je nám tedy § 2 odstavec 1, který uvádí, že dobrovolník poskytuje „pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakož i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase.“²⁹ Cítíme nutnost opatřit tuto citaci vysvětlujícím komentářem. Jsme přesvědčeni, že skutečnosti uvedené v § 2 se naprosto přesně nevztahují k našemu poslání dobrovolníka, ale jsou mu nejbližší. Tento důvod nás vedl k zařazení § 2 zákona číslo 198/2002 Sb.

I na tomto místě zachováváme naši zásadu vyjadřovat se stručně, jasně a přímo k věci. Přesto jsme našli další pro nás podstatné paragrafy. Konkrétně § 3 odstavec 1 písmeno a. „Dobrovolníkem může být fyzická osoba starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky.“³⁰ Tuto podmínku splňujeme, jsme starší 15 let, dobrovolnickou činnost vykonáváme v Olomouci. § 3 odstavec 1 písmeno a se na nás vztahuje.

Zákon zmiňuje také zásadní pojmy vysílající organizace a přijímající organizace. Rozdíl je patrný již na první pohled. Vysílající organizace je ta, u níž máme sepsanou písemnou smlouvu o dobrovolnické činnosti, přijímající organizací je taková organizace, na jejíž půdě akt dobrovolnictví konáme. Viz: „Vysílající organizací podle tohoto zákona je právnická osoba se sídlem v České republice, která dobrovolníky vybírá, eviduje, připravuje pro výkon

²⁸ Informace pro občany České republiky. *Portál veřejné správy* [online]. 2014 © Ministerstvo vnitra [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=53459&recShow=0&fulltext=&nr=198~2F2002&part=&name=&rpp=15#parCnt>.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Tamtéž.

dobrovolnické služby a uzavírá s nimi smlouvu o výkonu dobrovolnické služby, za podmínky, že má udělenou akreditaci.³¹ Stran přijímající organizace zjistíme, že „přijímající organizací podle tohoto zákona je osoba, pro jejíž potřebu je dobrovolnická služba vykonávána, způsobilá uzavřít smlouvu s vysílající organizací a schopná dostát závazkům z této smlouvy.“³² Když nahlédneme do naší dohody o činnosti, opravdu nalezneme akreditaci Ministerstva vnitra České republiky i s příslušným jednacím číslem. Program probíhá ve zdravotnických zařízeních, se kterými má občanské sdružení (od 1. 1. 2014 v souvislosti s nabytím účinnosti nového občanského zákoníku hovoříme o zapsaném spolku či spolku – autorská poznámka) uzavřeno smlouvu. Papírově je tedy vše v nejlepším pořádku.

Podstatnou informaci skýtá § 7 odstavec 1: „Vysílající organizace je povinna uzavřít před vysláním dobrovolníka k výkonu dobrovolnické služby pojistnou smlouvu kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou dobrovolník při výkonu dobrovolnické služby způsobí sám nebo mu bude při výkonu dobrovolnické služby způsobena. Dobrovolník odpovídá pouze za škodu způsobenou úmyslně.“³³ Zatím jsme nic nezpůsobili, což je velice příznivé.

§ 17. Posledním důležitým zjištěním je: „Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2003.“³⁴

Ve druhé kapitole jsme se zabývali zákonem číslo 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě. Učinili jsme výtah z této právní normy, brali jsme v potaz paragrafy, které nám připadaly zaznamenáníhodné.

³¹ Informace pro občany České republiky. *Portál veřejné správy* [online]. 2014 © Ministerstvo vnitra [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=53459&recShow=0&fulltext=&nr=198~2F2002&part=&name=&rpp=15#parCnt>.

³² Tamtéž.

³³ Tamtéž.

³⁴ Tamtéž.

3 Informace o neziskové organizaci Amelie, o.s.

3.1 Krátce k novému občanskému zákoníku

Svou dobrovolnickou činnost vykonáváme pod hlavičkou jisté organizace. Je nezbytně nutné konkrétní organizaci blíže představit. Ještě než však k tomuto kroku přistoupíme, vybočíme mimo předpokládaný tok slov.

O novém občanském zákoníku byla letmá zmínka v předcházející kapitole. Poněvadž je to po padesáti letech změněná úprava soukromoprávních vztahů, zaslouží si větší pozornost. Nejlepším způsobem je, nalezneme-li publikaci, která srovnává předchozí zákon číslo 83/1990 Sb., o sdružování občanů, jenž do 31. 12. 2013 reguloval sdružovací právo, a nyní platný zákon číslo 89/2012 Sb., již zmíněný nový občanský zákoník. Naším záměrem nejvíce vyhovuje § 3045, odstavec 1, v němž se praví, že „sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za spolky podle tohoto zákona. Sdružení má právo změnit svoji právní formu na ústav nebo sociální družstvo podle jiného zákona.“³⁵ Zde nás upoutala obzvláště možnost změnit právní formu na ústav či sociální družstvo.

Povinnost transformace upravuje § 3041 v odstavci 2: „Ustanovení společenské smlouvy nebo statutu právnických osob uvedených v odstavci 1, která odporují donucujícím ustanovením tohoto zákona, pozbývají závaznosti dnem nabytí jeho účinnosti; právnická osoba přizpůsobí do tří let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona společenskou smlouvu nebo statut úpravě tohoto zákona a doručí je orgánu veřejné moci, který vede veřejný rejstřík, do něhož je právnická osoba zapsána. Neučiní-li tak, příslušný orgán veřejné moci ji k tomu vyzve a stanoví ve výzvě dodatečnou přiměřenou lhůtu ke splnění této povinnosti; uplyne-li dodatečná lhůta marně, soud právnickou osobu na návrh orgánu veřejné moci nebo osoby, která na tom osvědčí právní zájem, zruší a nařídí její likvidaci.“³⁶ Dozvěděli jsme se něco důležitého? Bývalá občanská sdružení se považují za spolky, které mají do tří let od nabytí účinnosti nového občanského zákoníku upravit společenskou smlouvu nebo statut tak, aby splňoval požadavky tohoto zákona, a změny musí oznámit orgánu veřejné moci, jenž vede veřejný rejstřík, v němž je právnická osoba zapsána. Tímto orgánem moci jsou rejstříkové soudy, jež vedou spolkový rejstřík. Dříve mělo agendu na starost Ministerstvo vnitra České republiky.

³⁵ Svejkovský, 2012, s. 687.

³⁶ Tamtéž, s. 686.

3.2 Implementace nového občanského zákoníku v praxi – příklad ze života

K přeměně občanských sdružení (o. s.) v zapsané spolky (z. s.) bychom rádi připojili vlastní postřeh z běžného občanského života. Loni v listopadu v rámci pravidelného očkování naší kočky veterinární lékařkou jsme si dlouhou chvíli krátili pročítáním nejrůznějších nabídek a žádostí, které nás podněcovaly, abychom poskytli nový domov zvířatům z útulků. V tom jsme spatřili na levé straně dveří název neziskové organizace zakončený zkratkou o. s., avšak na pravé straně již byla lépe vyhovující zkratka z. s. Název stále stejný, právní forma odlišná. V tomto konkrétním případě nelze spolek podezřít z liknavosti, jelikož 1. leden 2017 ještě nenastal.

3.3 Sociální služby

V olomoucké pobočce Amelie působíme jako dobrovolníci dva roky. Za tuto dobu jsme si stačili velmi dobře osvojit, jakou hlavní službu organizace poskytuje. Jde o psychosociální pomoc pro onkologicky nemocné a jejich blízké. Z tohoto motto v záhlaví lze odvodit, že Amelie, o.s. poskytuje jistou sociální službu. Podle Matouška a kolektivu jsou „sociální služby poskytovány lidem společensky znevýhodněným, a to s cílem zlepšit kvalitu jejich života, případně je v maximální možné míře do společnosti začlenit. [...] Sociální služby proto zohledňují jak osobu uživatele, tak jeho rodinu, skupiny, do nichž patří, případně zájmy širšího společenství.“³⁷

Při shromažďování informací o Amelii jsme se rovněž dozvěděli, že velká výhoda této neziskové organizace tkví v tom, že poskytuje registrovanou sociální službu, o čemž se na následujících řádcích přesvědčíme.

3.4 Amelie pohledem úřadů

Činnost Amelie si přiblížíme, když nahlédneme do oficiálních zdrojů. Konkrétně máme na mysli Registr poskytovatelů sociálních služeb. Registr uvádí tři nabízené sociální služby.

³⁷ Matoušek, 2011, s. 9.

Tabulka číslo 3: Odborné sociální poradenství (7952461)

Název poskytovatele	Amelie, o.s.
Zařízení poskytovatele	Centrum Amelie (Šaldova 337/15, Praha 8-Karlín, 186 00 Praha 86)
Formy poskytování sociálních služeb	ambulantní
Cílová skupina klientů	osoby s chronickým onemocněním
Cílová skupina klientů	osoby s jiným zdravotním postižením
	osoby se zdravotním postižením
	osoby v krizi
	senioři
Věková kategorie klientů	starší 18 let
Kontakty	
telefon	739 001 123
telefon	283 880 316
e-mail	amelie@amelie-os.cz
web	www.amelie-os.cz

Centrála Amelie v Praze se vyznačuje výše zmíněnou charakteristikou. Nyní je na řadě pobočka v Olomouci, která je nám vzhledem k místu výkonu dobrovolnictví přece jen bližší.

Tabulka číslo 4: Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (6746926)

Název poskytovatele	Amelie, o.s.
Zařízení poskytovatele	Centrum Amelie Olomouc (8. května 503/27, Olomouc, 779 00 Olomouc 9)
Formy poskytování sociálních služeb	ambulantní
Cílová skupina klientů	osoby s chronickým onemocněním
	osoby se zdravotním postižením
	osoby v krizi
	senioři
Věková kategorie klientů	starší 18 let
Kontakty	
telefon	739 005 123
e-mail	amelie.olomouc@amelie-os.cz
web	www.amelie-os.cz

K tabulce bychom rádi doplnili, že na činnosti Centra jsme se nikdy přímo nepodíleli, avšak tato adresa nám není zcela neznámá, jelikož zde do prosince 2013 probíhaly supervize. Setkání, na nichž, abychom byli genderově korektní, měly naprostou převahu dobrovolnice, což také odráží skutečnost, že polostrukturované rozhovory, jejichž výňatky jsou součástí empirické části práce, absolvovaly pouze respondentky. Jsme vázáni mlčenlivostí, kterou také beze zbytku dodržujeme. Obecně se dá říci, že na supervizi se většinou probírají případné těžkosti, starosti, ale i radosti, se kterými se setkáváme při návštěvách onkologické kliniky.

Jak nám bylo několikrát sděleno, je to naše právo a zároveň i povinnost dlouhodobých dobrovolníků.

Malá aktualizace z června 2015, Centrum Amelie Olomouc se stěhuje do nových prostor, což jsme se dozvěděli na červnovém neformálním setkání dobrovolníků. Někjaké indicie jsme měli z dřívější doby, ale nejlepším zdrojem informací je osobní kontakt s vedením olomoucké pobočky Amelie.

Třetí nalezená sociální služba se uskutečňuje opět v Praze.

Tabulka číslo 5: Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (1112573)

Název poskytovatele	Amelie, o.s.
Zařízení poskytovatele	Centrum Amelie (Šaldova 337/15, Praha 8-Karlín, 186 00 Praha 86
Formy poskytování sociálních služeb	ambulantní
Cílová skupina klientů	osoby s chronickým onemocněním osoby se zdravotním postižením osoby v krizi senioři
Věková kategorie klientů	starší 18 let
Kontakty telefon telefon e-mail web	733 640 872 283 880 316 amelie@amelie-os.cz www.amelie-os.cz

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/rozsirene_hledani_sluzby.do?zn=&zao=&pic=&zak=&spd=&spo=&zaok=&sbmt=Vyhledat&zau=&pn=Amelie&si=&srp=pdaz&SUBSESSION_ID=1431977000348_4.

Jak si lze povšimnout, každá ze tří tabulek se vždy v jistém ohledu liší. Všechny nejsou zcela totožné. První pražská tabulka má početnější cílovou skupinu než druhá pražská. A také číslo mobilního telefonu je jiné. Olomoucká pobočka má menší cílovou skupinu klientů, než jak je tomu v případě první tabulky. Olomoucká Amelie nedisponuje pevnou telefonní linkou. Ve všech třech tabulkách nacházíme stejnou formu poskytování sociálních služeb a věkovou kategorii klientů.

Pro jiný úhel pohledu jsme navštívili portál Ministerstva spravedlnosti České republiky, kde je veřejnosti k dispozici spolkový rejstřík.

Tabulka číslo 6: Úplný výpis ze spolkového rejstříku

Amelie, o.s., L 17318 vedená u Městského soudu v Praze

Datum zápisu	1. ledna 2014	
Datum vzniku	22. prosince 2006	zapsáno 1. ledna 2014
Spisová značka	L 17318 vedená u Městského soudu v Praze	zapsáno 1. ledna 2014
Název	Amelie, o.s.	zapsáno 1. ledna 2014
Sídlo	Šaldova 337/15, Karlín, 186 00 Praha	zapsáno 1. ledna 2014
Identifikační číslo	270 52 141	zapsáno 1. ledna 2014
Právní forma	spolek	zapsáno 1. ledna 2014

Zdroj: Veřejný rejstřík a Sbírka listin. © 2012-2014 *Ministerstvo spravedlnosti České republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=753976&typ=UPLNY>.

3.5 Osobní pohled aneb jak to všechno začalo

V listopadu roku 2012 jsme si v určitém regionálním periodiku přečetli článek o olomoucké pobočce Amelie, která hledá nové dobrovolníky pro svůj program v nemocnici. Článek nás zaujal a podle pokynů jsme se rozhodli napsat koordinátorce dobrovolníků motivační dopis. E-mail jsme odeslali záměrně 5. prosince. Organizace spojených národů jej vyhlásila za Mezinárodní den dobrovolníků. Tuto skutečnost jsme v elektronické komunikaci výslovně zmínili, neboť jsme byli toho názoru, že projevit svůj zájem stát se dobrovolníkem je nejlepší v době, kdy tito lidé mají svůj významný den. Asi o pět dnů později jsme se vypravili do kanceláře koordinátorky dobrovolníků ke vstupnímu pohovoru. V něm jsme vysvětlili svou motivaci, vypili zelený čaj a kladli doplňující otázky. Vybaveni spoustou informací jsme se radostně odebrali domů. Doma jsme si ujasnili, že dobrovolníky být chceme a čekali na potvrzení termínu školení pro volontéry. Na ten jsme se závčas přihlásili a zúčastnili se jej.

Museli jsme dodat ještě jeden významný dokument. Výpis z rejstříku trestů. Vypravili jsme se na Magistrát města Olomouce. U vrátnice jsme zatočili doleva a po schodech nahoru na pracoviště Czech POINTu. Pak už stačilo pouze uhradit stokorunový poplatek a zjistit to, co jsme předpokládali. Náš trestní rejstřík neobsahuje žádný záznam. Je naprosto čistý.

Naše dobrovolnická činnost začala v dubnu roku 2013, kdy jsme poprvé navštívili onkologickou kliniku za účelem narušit pacientům jejich stereotyp a alespoň na pár okamžiků je přivést na jiné myšlenky. Poměrně skromný cíl, ale podle našeho názoru to rozhodně není málo. Za nové vtělení Ježíše Krista se totiž nepovažujeme.

Poněvadž pokládáme školení dobrovolníků za významnou událost, jež nám poskytla nezbytné informace pro náš budoucí výkon dobrovolnictví, rozhodli jsme se, že program této události nesmí být na posledních stránkách diplomové práce (jako příloha), ale náleží mu čestné místo v textu. Nezaslouží si být na periferii zájmu. Hlavní přílohou je doslovný přepis všech pěti polostrukturovaných rozhovorů. Odhadem je to nějakých sto normostran, což není zanedbatelný počet.

Program školení dobrovolníků – 21. – 23. 2. 2013

Fakultní nemocnice Olomouc

Tabulka číslo 7: Čtvrtek 21. 2. 2013

12.30 – 12.45	Registrace účastníků
12.45 – 13.30	Vzájemné seznámení účastníků a seznámení s programem
13.30 – 17.30	Specifika dobrovolnického programu Definice dobrovolníka, jeho práva a povinnosti Vymezení role dobrovolníka a její hranice v nemocnici (u lůžka, ve skupinových programech a na ambulanci) a v Centru Amelie Přínosy a rizika dobrovolnického programu z pohledu dobrovolníka a pacienta Motivace dobrovolníka a vztah k pacientovi Typy dobrovolnických programů v nemocnici
17.30 – 19.30	Základy onkologie pro dobrovolníky – průběh léčby a následky

Tabulka číslo 8: Pátek 22. 2. 2013

9.00 – 10.30	Struktura a organizace nemocnic Pracovníci v nemocnici Práva pacientů Systém podpůrné a následné péče v České republice
10.30 – 12.00	Obranné a adaptační mechanismy v jednotlivých fázích onkologické léčby
13.00 – 15.00	Exkurze – prohlídka Onkologické kliniky Fakultní nemocnice Olomouc
15.00 – 16.30	Psychoonkologické otázky Tabu v onkologii a otázky smrti a umírání
16.30 – 19.00	Osobní meze dobrovolníka v různých situacích Význam udržení „hranic v rolích“ Modelové hry zaměřené na situace, se kterými se dobrovolníci mohou setkat

Tabulka číslo 9: Sobota 23. 2. 2013

9.00 – 10.30	Sociální aspekty onkologické léčby
10.30 – 11.00	Charakteristika a nabídka služeb Center Amelie
11.00 – 12.00	Uzavření a vyhodnocení školení Dotazy, zhodnocení očekávání

Zdroj: Amelie, o.s., Kolektiv autorů, Materiál ke školení, interní publikace.

Ve třetí kapitole jsme představili Amelii, o.s., neziskovou organizaci, ve které působíme. Krátce jsme se zastavili u nového občanského zákoníku, přinesli jsme pohled úřadů na tohoto poskytovatele registrované sociální služby, následně i náš osobní.

Shrnutí teoretické části

Teoretická část naší diplomové práce obsahuje tři kapitoly. V první kapitole se zabýváme představením základních pojmů, které je nutné zmínit a případně k nim připojujeme i osobní komentář. Ve druhém oddílu se věnujeme nejdůležitějšímu zákonu, který upravuje výkon dobrovolné činnosti. Zákonu číslo 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). V poslední kapitole teoretické části jsme se snažili alespoň na základní úrovni představit neziskovou organizaci Amelie, o.s., jež byla ještě jako občanské sdružení zaregistrována 22. prosince 2006. Oficiální doba existence je tedy více než osm let.

Empirická část

4 Kvalitativně orientovaný výzkum

Můžeme směle prohlásit, že jsme zachovali kontinuitu, jelikož i v empirické části bakalářské práce jsme zvolili kvalitativně orientovaný výzkum. Tento druh přístupu ke zkoumání reality nám vyhovuje tím, že se zaměřuje na osobu člověka, je možné pohlédnout na svět jeho očima, což pokládáme za potenciálně inspirativní. Jednou z nevýhod kvalitativního výzkumu je skutečnost, že nelze jeho výsledky zobecňovat. Platí tedy pouze pro vymezenou skupinu osob, školní třídu. Punc exkluzivity (výlučnosti) a mimořádnosti je však právě to, co nás na něm láká. Činí jej pro nás přitažlivým. Souhlasíme, že ideální je kombinovat oba typy výzkumů – kvalitativní s kvantitativním, naše volba je však jednoznačná. Připojme reprezentativní definici kvalitativního výzkumu. Disman soudí, že „kvalitativní výzkum je nenumerné šetření a interpretace sociální reality, jejímž cílem je porozumění, vytváření nových hypotéz a případně i nové teorie“.³⁸ Nacházíme zde významný rozdíl. Zatímco cílem kvantitativního výzkumu je ověření hypotézy, v kvalitativním výzkumu se spíše hypotéza vytváří.

Tabulka číslo 10: Klady a zápory kvalitativního výzkumu

Přednosti kvalitativního výzkumu	Nevýhody kvalitativního výzkumu
Získává podrobný popis a vhléd při zkoumání jedince, skupiny, události, fenoménu.	Získaná znalost nemusí být zobecnitelná na populaci a do jiného prostředí.
Zkoumá fenomén v přirozeném prostředí.	Je těžké provádět kvantitativní predikce.
Umožňuje studovat procesy.	Je obtížnější testovat hypotézy a teorie.
Umožňuje navrhnout teorie.	Analýza dat i jejich sběr jsou často časově náročné etapy.
Dobře reaguje na místní situace a podmínky.	Výsledky jsou snadněji ovlivněny výzkumníkem a jeho osobními preferencemi.
Hledá lokální (idiografické) příčinné souvislosti.	
Pomáhá při počáteční exploraci fenoménů.	

Zdroj: Hendl, 2005, s. 52.

4.1 Výzkumná otázka a cíl výzkumu

Zvolili jsme hlavní výzkumnou otázku, jež zní: „Jak vypadá dobrovolník?“ Dílčí výzkumnou otázkou je Má dobrovolník nějaké typické vlastnosti? Cílem výzkumu bylo analyzovat polostrukturované rozhovory, provést kódování a sestavit teoretický koncept dobrovolníka.

³⁸ Disman, 2000, s. 285.

4.2 Metody a techniky sběru dat

Polostrukturovaný rozhovor. Hendl jej označuje za „rozhovor pomocí návodu“.³⁹ Jak již víme, je to rozhovor, který nemá dáno přesné pořadí otázek, avšak určí se jádro dotazů, jež se položí každému účastníkovi zkoumání. Pořadí otázek je libovolné, mohou se klást i doplňující dotazy, byť se třeba v analýze rozhovoru neobjeví.

Každá z pěti respondentek dostala stejných deset otázek. Pakliže jsme dospěli k názoru, že je potřeba doptat se, ujistit se, že správně rozumíme, položili jsme doplňující otázku. Jádro každého rozhovoru však tvořily níže uvedené dotazy.

1. Jak hodnotíte své dětství? Můžete přiblížit své rodinné zázemí?
2. Čím se zabýváte? Jaké je Vaše zaměstnání?
3. Jak jste se stala dobrovolnicí? Popište prosím Vaši motivaci.
4. Jak hodnotíte svou dosavadní dobrovolnickou zkušenost? Co Vám dobrovolnictví dalo a co vzalo? Pozitiva, negativa.
5. Jak zvládáte komunikaci s pacientem/klientem? V čem vidíte své přednosti? Jaké máte případné rezervy?
6. Co soudí rodina o Vašich dobrovolnických aktivitách? Věnujete se osvětě ohledně dobrovolnictví ve svém okolí?
7. Jak hodnotíte úroveň komunikace mezi dobrovolníky v olomoucké pobočce Amelie?
8. Jakými vlastnostmi by podle Vás měl oplývat dobrovolník? Obecně, nejen v oblasti onkologie.
9. Máte nějaké životní motto? Životní filosofii, kterou se řídíte.
10. Chtěla byste ještě něco sdělit? Máte pocit, že něco nezaznělo, a zaznít mělo?

4.3 Výzkumný vzorek

Tvořilo jej pět dobrovolnic, které byly zvoleny záměrným výběrem, který, jak jsme zjistili, je pro kvalitativní výzkum typický. Důležitým kritériem bylo, aby jejich dobrovolnická zkušenost v olomoucké pobočce Amelie byla delší než jeden rok. Zajímavostí je, že první dvě respondentky absolvovaly (stejně jako my) školení na konci února roku 2013. Poslední tři zpovídáné jsme vybraly především kvůli skutečnosti, že jsou to dobrovolnice služebně nejstarší. Tohoto faktu jsme nemohli nevyužít.

³⁹ Hendl, 2005, s. 174.

Tabulka číslo 11: Údaje o zpovídaných osobách

Osoba	Pohlaví	Zaměstnání	Dobrovolnicí v Amelii	Rozhovor trval
R1	žena	studentka	více než rok	téměř hodinu
R2	žena	penzistka	více než rok	více než hodinu
R3	žena	studentka	více než tři roky	padesát minut
R4	žena	studentka	více než tři roky	padesát minut
R5	žena	studentka	více než tři roky	téměř hodinu

Zdroj: vlastní

Pár slov k absolvovaným rozhovorům

Domníváme se, že je nutné přiblížit, jak pětice rozhovorů probíhala, co nám utkvělo v paměti (zdali vůbec něco). První rozhovor se odehrával v místě, kde respondentka bydlí, což přispělo k velmi příznivé atmosféře. Dopolední čas. Během rozhovoru jsme se nacházeli v místnosti, kam pronikalo přirozené světlo, kde jsme měli dostatek klidu na naše počínání. Musíme vyzdvihnout rovněž fakt, že nám byla poskytnuta zpětná vazba. Zpovídaná nás upozornila na naše opomenutí. Byla to výtku oprávněná, v následujících čtyřech rozhovorech jsme tutéž chybu nezopakovali. Bez nadsázky za to vděčíme respondentce 1. Potěšilo nás, když rozhovor označila za příjemný a vyslovila názor, že jsme se tázali na to, co je z jejího pohledu v oblasti dobrovolnictví tím nejdůležitějším.

Druhý rozhovor hned na úvod zkomplikovala skutečnost, že jsme se museli uchýlit do jiného restauračního zařízení, než které bylo s jistým předstihem dohodnuto. Jelikož jsme kladli otázky v době, kdy se podává oběd, byl diktafon vystaven těžké zkoušce z důvodu značného hluku v našem bezprostředním okolí. Přesto že jsme nastavili citlivost mikrofону na nejvyšší možnou hodnotu, převod do textové podoby byl značně nepříjemnou záležitostí. I když jsme se potýkali s nadbytkem šumu, zvuků a několika navzájem se překrývajících hlasů, vše nakonec dobře dopadlo.

S respondentkou 3 jsme hovořili v jisté čajovně v místnosti, kterou jsme měli rezervovanou jen pro naše účely. Po zkušenosti s minulým interview příjemná změna. Co nám především utkvělo v paměti? Kladné hodnocení doktora Jana Hnízdila a jeho postojů ze strany zpovídané. Hovořili jsme odpoledne.

Plynule přejdeme k respondentce 4. Místo děje – kavárna. Dopoledne, zanedbatelné množství hostů, akustické podmínky velmi příznivé. Personál příjemný. Hodnocení kladné. Bez námitek.

Poslední rozhovor se uskutečnil taktéž v kavárně. Lahodný mátový čaj. Dopoledne. Téměř liduprázdno. Vše volně plynulo. Žádná zvláštní obtíž nenastala. Pocit dobře vykonané práce.

Musíme ocenit, že jsme hovořili s inteligentními ženami. Výběr respondentek tedy považujeme za značně zdařilý. Tato část v procesu tvorby diplomové práce nám přinesla spoustu radosti a velké množství podnětů k zamyšlení. Na rozdíl od naší bakalářské práce se všechny rozhovory konaly v osobním styku, tváří v tvář. Jsme potěšeni, že respondentky byly natolik vstřícné, že jsme nemuseli klást otázky prostřednictvím elektronické pošty. Na dálku a neosobně.

Každé zpovídání bylo slíbeno, že se nikde neobjeví její jméno, že bude vedena pouze jako respondentka s číselným označením, které určuje, kolikátou tázanou byla v pořadí rozhovorů. Všechny respondentky souhlasily s nahráváním na diktafon.

Zakotvená teorie

Definici obstarají Strauss s Corbinovou. „Zakotvená teorie je teorie induktivně odvozená ze zkoumání jevu, který reprezentuje. [...] Nezačínáme teorií, kterou bychom následně ověřovali. Spíše začínáme zkoumanou oblastí a necháváme, ať se vynoří to, co je v této oblasti významné.“⁴⁰

Zakotvená teorie se skládá ze tří částí. Z otevřeného kódování, axiálního a selektivního. Objasněme, jak si každé sousloví vyložit.

Otevřené kódování chápou výše uvedení jako „proces rozebírání, prozkoumávání, porovnávání, konceptualizace a kategorizace údajů“.⁴¹

Axiální kódování je podle stejné autorské dvojice „soubor postupů, pomocí nichž jsou údaje po otevřeném kódování znovu uspořádány novým způsobem, prostřednictvím vytváření spojení mezi kategoriemi. To se činí v duchu kódovacího paradigmatu, které zahrnuje podmiňující vlivy, kontext, strategie jednání a interakce a následky“.⁴²

Zmíněné duo používá sousloví **paradigmatický model**, jehož jednotlivé části vykazují tyto znaky:

Příčinné podmínky jsou „události, případy, dění, které vedou k výskytu nebo vzniku nějakého jevu“.

⁴⁰ Strauss, Corbinová, 1999, s. 14.

⁴¹ Tamtéž, s. 42.

⁴² Tamtéž, s. 70.

Jev je „ústřední myšlenka, událost, dění, případ, na který se zaměřuje soubor zvládajících nebo ovládajících jednání nebo interakcí nebo k němuž má tento soubor jednání nějaký vztah“.

Kontext považují za „konkrétní soubor vlastností, které jevu náleží, tj. umístění událostí nebo případů tohoto jevu na dimenzionálních škálách. Kontext představuje konkrétní soubor podmínek, za nichž jsou uplatňovány strategie jednání nebo interakce“.

Intervenující podmínky jsou „strukturní podmínky související se strategiemi jednání nebo interakce, které jevu náleží. Usnadňují nebo naopak znesnadňují strategie, použité v určitém kontextu“.

Jednání a interakce je možné charakterizovat jako „strategie vyvinuté ke zvládnutí, ovládnutí, vykonávání nebo reagování na jev za určitého souboru percipovaných podmínek“.

Následky vykládají jako „následky nebo výsledky jednání a interakce“.⁴³

Poslední částí zakotvené teorie je **selektivní kódování**, čímž se rozumí „proces, kdy se vybere jedna centrální kategorie, která je pak systematicky uváděna do vztahu k ostatním kategoriím. Tyto vztahy se dále ověřují a kategorie, u nichž je to třeba, se dále zdokonalují a rozvíjejí“.

Vzniklé kategorie:

1. Start do života a mí nejbližší.
2. Jsem dobrovolnice. Jak se k tomu staví okolí?
3. Živobytí.
4. Kdo je to dobrovolník.
5. Hybné síly člověka.
6. Čím se řídím.
7. V čem se mi daří, co úplně nezvládám.
8. Dokážeme se mezi sebou dorozumívát?

4.4 Analýza polostrukturovaných rozhovorů

Otevřené kódování

1. kategorie: Start do života a mí nejbližší

V souladu s poznatky vývojové psychologie, kterou jsme absolvovali v bakalářském studijním programu, se domníváme, že dětství je významnou etapou v životě člověka. A jelikož jsme se snažili otázky pokládat chronologicky, první otázka se tedy musela týkat

⁴³ Tamtéž, s. 70.

rodinných poměrů a s tím souvisejícího hodnocení dětství. Zajímala nás zkušenost zpovídaných dobrovolnic. Samozřejmě jsme si byli vědomi, že to může být velmi citlivé téma, a proto už od druhé respondentky jsme umožnili dobrovolnicím, aby se seznámili s těmi otázkami, jež musí nezbytně zaznít. Tedy s obsahem polostrukturovaného rozhovoru.

Přistupme nyní k analýze. Potěšitelné je, že žádná z respondentek nehodnotí dětství a své rodinné poměry jednoznačně záporně. Může to být dáno skutečností, že to negativní máme tendenci raději zapomínat, potlačovat. Myslet na to hezké. V této souvislosti nás napadá sousloví vzpomínkový optimismus. Ať už je skutečnost jakákoliv, je to příznivé zjištění. Stíny lze však nalézt, první zpovídaná uvádí, že v dětství jí trochu chyběla citová doprovodná vazba. Téměř totožně se vyjadřuje respondentka 3, když uvádí, že s emočním zázemím to tak ideální nebylo. Respondentka 4 hodnotí dětství pozitivně, pouze poukazuje na otcovu krizi středního věku (to by mohlo znamenat cokoliv, ale podobnou otázku jsme položili nechtěli, připadalo nám to značně netaktní, také by nás netěšilo, kdyby někdo příliš detailně zkoumal naše soukromí, jež je pro nás hodnotné a posvátné) a na bratrovu pubertu. Ona si však výrazně nestěžuje. Nejpříznivější hodnocení zaznívá ze strany poslední zpovídané. Za zmínku stojí situace druhé respondentky, která se vymyká ze zkoumaného vzorku tím, že (jak uvádí v rozhovoru) rodiče již nežijí. Což lze dát do souvislosti s jejím věkem, kterým se také odlišuje. Není to z naší strany projev ageismu, je to totiž pouhé konstatování faktu. Ve svém líčení dětství nás upoutalo, když hovořila o tom, že rodiče ji zcela samozřejmě naučili navštěvovat hřbitovy. To ovšem nevnímáme nijak negativně, sama respondentka se domnívá, že ji to velice posílilo.

Provést rozbor této kategorie bylo pro nás poměrně obtížné. Jednak z důvodu citlivosti námětu a také kvůli snaze nehrát si na Sigmunda Freuda, tedy nepředstírat, že jsme schopnými psychoanalytiky, kteří v zážitcích z dětství nacházejí významy, které ty zážitky třeba naprosto postrádají.

Respondentka 1

„Mhm. Řekla bych, že co se týče rodiny, tak mám plus minus funkční rodinu. Mám jednoho bratra a oba dva rodiče. Žijí pořád spolu v manželství. O nás jako o děti bylo velmi dobře postaráno, hodně se rodiče starali třeba o náš volný čas, takže jsme s bratrem oba dva aktivně sportovali. Byli jsme v tom podporováni a jako třeba pořád byly nějaký výlety, prostě každé víkend něco, dovolené společně. Mm, bylo to tam vyváжено, materiálně o nás postaráno bylo, trošku tam chyběla potom taková ta citová doprovodná vazba v tom dětství, ale jako řekla bych, že prostě se rodiče starali, nemůžu říct, že ne. Jako že kontrolovali nám i žákajdy, prostě ptali se nás co ve škole, co naši kamarádi. Všechny znali jménem. Doteď to

tak jako funguje, že když mluvím třeba s mámou po telefonu, tak se mě zeptá na moje tři čtyři nejbližší kamarádky. Jak se oni mají, takže jako s nima mám takový férový vztah, dá se říct. Spíš kamarádský, není tam už taková role matka, otec a já, neberu je jako autority do svého života, ale beru je spíš kamarádsky, ale samozřejmě nikdy nevymažu to, že je to moje biologická matka a otec. Ale v tom dětství se jako vždycky starali, i doteď se velmi starají, ptají se, ale, jak jsem řekla, trošku jsem tam někdy postrádala jako citovou vazbu. Jakože ten cit.“

Respondentka 2

„Moje dětství bylo šťastné. Vyrůstala jsem sama. Veškerá péče byla upnuta na mě, protože dva předchozí sourozenci nepřežili. Rodiče byli velice laskaví. Bylo to láskyplné ovzduší směrem ke mně.

Takže žádný mrak, žádný stín?

Ze strany rodičů ne. Běžné výchovatské problémy s dítětem.“

Respondentka 3

„Jo. Tak vyrůstala jsem vlastně se svými rodičema a se svým bráchou, jakoby nevlastním bráchou z matčiny strany, který je o deset let starší. Takže jsme spolu vyrůstali do takovejch mejch třeba devíti, on potom odmaturoval a odešel a v podstatě už tak nějak jakoby odešel a jakoby nikdy už se tam nevracel. Třeba jenom na návštěvu. Už tam prostě stabilně s náma nebydlel, takže od té doby už jsem vlastně vyrůstala sama. Už bez sourozenců nebo tak. Řekla bych, že všechno v mém dětství rozhodně nebylo ideální, z hlediska hlavně té rodiny. Naše rodinný prostředí nebylo jako na jednu stranu ve všech směrech úplně nejharmoničtější, ale na druhou stranu je fakt, že jsem vždycky jakoby, vždycky jsem měla jako velký zázemí v tom, že mě ti rodiče podporovali jakoby v tom materiálním zázemí nebo v tom, že mě vždycky podporovali jakoby v těch fyzických věcech. Co se týče třeba emočního zázemí nebo tak, tak to zas až tak ideální nebylo. Jestli chceš nějakou specifikaci, tak ti ji ráda řeknu, ale nevím, odkud mám začít.“

Respondentka 4

„Dětství hodnotím pozitivně. Mám na něj hezký vzpomínky, teda většinu z nich. Samozřejmě se najdou okamžiky, který nebyly dobré. Ale mám rodiče, co jsou spolu už třicet let. Mám bráhu mladšího. A myslím si, že to u nás relativně dobře fungovalo vždycky. Na menší výkyvy. Ne, v mém případě ne. Spíš si myslím, že se do toho promítla

taková tátova krize středního věku v jednu chvíli. Teďka se teda hodně řeší bráchova těžká puberta. Ale já jsem byla relativně v pohodě.“

Respondentka 5

„Tak své dětství hodnotím velmi kladně. Já jsem vlastně vyrůstala v (jistém městě – autorská poznámka) odmala. Žila jsem vlastně ve velkém bytě. Žila jsem vlastně s taťkou, mamkou, bráchou. Vždycky jsme podnikali spoustu různých věcí, aktivit. Jezdili na výlety, na různé dovolené a podobně. Rodiče se nám hodně věnovali. Taky jsem trávila třeba hodně času u babičky. Hodnotím to velmi kladně. Stýkali jsme se vlastně i s rodinou, s tetama. S mojí sestřenkou, s bratránkem, kteří byli tak v podobném věku. Takže hodně tady těch zážitků pozitivních.“

2. kategorie: Jsem dobrovolnice. Jak se k tomu staví okolí?

Respondentka 1 tvrdí, že matka ji podporuje, prožívá všechny její zkoušky i dobrovolnictví, otec dobrovolnictví nepovažuje za hodnotné, je materiálně založený. Nejblíže jsou jí její kamarádky, jež jsou také dobrovolnice. Konstatuje, že bořit mýty je potřeba ve většinové společnosti. Po předchozích zkušenostech už nemá příliš chuť pouštět se do osvěty. Jak již jsme uvedli, rodiče druhé zpovídáné už nežijí. Pokud je nám známo, paní je bezdětná. Zaměřili jsme se na osvětu. Ta v jejím případě spočívá v literárních a hudebních pásmech a prezentaci knížek, jež obsahují příběhy pacientů. Poslední dobou CD místo knížek. Respondentka 3 informuje, že rodiče jsou s jejím dobrovolnictvím vesměs smířeni. Ve své rodině vidí potíže s komunikací. Osvětu nijak provádět nepotřebuje, okolí ví, že je dobrovolnicí. U respondentky 4 hodnotí rodiče její dobrovolnictví kladně, ale větší zájem nikdy neprojeví. Babička se ovšem chlubí kamarádkám. Osvěta o dobrovolnictví není třeba vzhledem k prostředí, ve kterém se pohybuje. V případě mladší kamarádky se osvěta nezdařila. Poslední zpovídáná říká, že rodiče ji podporují, kamarádi se ptají, jak to zvládá. Vyslovuje názor, že s dobrovolnictvím se u pomáhajících profesí počítá.

Respondentka 1

„Mm. Když to řeknu takhle, tak moje rodina, když to vezmu biologicky, tak ta moje biologická rodina žije v (jednom městě – autorská poznámka) a já se s nimi vídám tak jednou za čtvrt roku, dvakrát za půl roku, jak kdy. Je to hodně z časového hlediska, protože já opravdu jako mám tady svůj život. Tohle je můj domov, prostě tady tohleto místo konkrétně. Jsou tu všechny moje věci. Já jako tam u rodičů nemám nic. Mám tam prostě pár knížek,

který se mi sem už nevlezou. A s nimi, když jsem se jako bavila o tom dobrovolnictví, tak... myslím si, že oni úplně nevědí, o čem jako to je, to dobrovolnictví. Nebo jak to vůbec probíhá, ať v jakékoliv sféře. Takže jsem jim to jako vysvětlovala tak nějak, ale, oni mě podporují, ale vím, že třeba úplně tak jako všeobecně, máti, ta mě podporuje velmi, ta se opravdu snaží, ta tím jako hrozně žije. Všema mýma zkouškama i tím dobrovolnictvím. Ptá se mě co a jak. Ale u otce spíš tak jako cítím, že, on mi to řekl teda jako na férovku, že si nemyslí, že tady tahleta oblast nebo sféra práce je hodnotná. On je materiální člověk, takže on mi prostě řekl, že to pro něj jako nemá váhu a hodnotu, ale, to zase jako klobouk dolů, na druhou stranu nějakou dobu mě finančně podporoval. Ale on to třeba úplně nepřijímá. Spíš jako když to беру jako svou rodinu, tak já ji mám tady v Olomouci. Přímo tady v tomhle bytě. Moje dvě spolubydlící jsou mi nejbliž, jsou to mé kamarádky. Jedna z nich se mnou studuje, druhá studuje dramaterapii, takže taky jako takovej blízkej pomáhající obor. A to jsou holky, který samy dobrovolničí, takže znají ty principy dobrovolnictví. Jedna dělá teda s drogově závislými v Kappě primární prevenci. Každá máme jako jinou cílovou skupinu, ale všechny prostě díky tomu, že studujeme to, co studujeme, tak pro nás to není, nebo ještě to řeknu jinak. Já se do toho asi trochu zamotávám. Omlouvám se.

Pro mě to, co jsem se rozhodla dělat, není práce. Pro mě to není taková ta práce, do který půjdu v osm a v pět prostě skončím. Zavřu dveře a zdarec. Pro mě je to určitá volba životního stylu. Pro mě to, co já dělám, vyjadřuje i moje hodnoty. Moje morální posudky. Takže obklopuju se těma lidma, nebo mám to štěstí, že prostě moji nejbližší lidi jsou ti, co to mají nastavený stejně. Jo, všichni, všichni, co tady ty moje dvě nejbližší kamarádky a potom ještě dalších třeba zhruba pět, tak všechny děláme nějakým způsobem s lidma v pomáhajících profesích. Takže prostě tam já necítím úplně potřebu si to obhajovat nebo jako vysvětlovat jim, naopak v nich mám obrovskou podporu, že jsem se rozhodla dělat přímo tu onkologii. Tam se mě jako holky hodně ptají, jestli to třeba jako zvládám, jestli to jako nezasahuje do mě, do mého života. Ale kde spíš třeba cítím, že je zapotřebí bořit ty mýty, tak to je v širší společnosti. Jako v naší majoritní společnosti, kde když jsem jenom jako třeba zmínila, že studuju sociální a humanitární práci na... bakalář byl vlastně na CARITAS, což je církevní škola, to není státní. Tak jako takové ty mýty typu takže vy nosíte ve škole hábity. Anebo aha, a co z tebe bude, takže ty budeš ta baba na úřadě, která bude dávat těm Romáčům ty dávky, těm cigošům? A já jsem jako vždycky říkala, ne, já prostě nechci mířit na úřad a dávat dávky, a i kdybych je dávala, tak to není o tom, že já tady někomu straním nebo někomu tady dělám výhody prostě. Takhle je nastavený český systém a každý má možnost, pokud je považován v rámci systému za potřebného, dosáhnout na tu podporu. To není o tom, že já svévolně o tom

budu rozhodovat. Já prostě jenom jako zprostředkovávám vůli systému a to si musí všichni uvědomit, takže spíš v tomhle jako cítím tu velkou potřebu osvěty. Ale můžu říct, že za těch pět let studia už jsem se musela tolikrát obhajovat a takový šílený názory jsem jako slyšela, že už se do toho jako málokdy pouštím upřímně. Že jako už mě to strašně vyčerpalo tady ten boj jako...“

Respondentka 2

„Se svou kolegyní, která dělala kdysi v hospicu dobrovolníka, potom ošetřovatelku a potom si udělala CARITASKu a postoupila dál na arcibiskupství. Děláme pořady, literární a hudební pásma, jejichž těžiště spočívá v prezentaci našich knížek, které vznikly z pobytu u pacientů v hospici.

Zaznamenáváte tam nějaké jejich příběhy, nebo svou praxi, zkušenosti, které jste získala?

Ty příběhy jsou zaznamenávány formou veršů. Ale máme tam ještě jednu kolegyni, která píše příběhy z hospicu. Tu knížku také tak nazvala. To jsou skutečné příběhy, kde všechno je to ale anonymní.

Samozřejmě. Žádná jména se tam neobjevují. Pochopitelně.

Nejenom jména, ale také se něco pozmění.

Aby ten člověk nebyl dohledatelný.

Aby ten člověk pokud možno nebyl dohledatelný. Aby se v tom nepoznal. Myšlenka, kterou on zanechal nebo ty prožitky. Lidi mají o to velký zájem. Knížky si kupují a peníze jdou do hospicu.“

Respondentka 3

„Já vysloveně osvětou bych to nenazvala. Okolí ví, že něco takového dělám. Nebo kamarádi. Ale nemám pocit jako, že by se tím někdo díky mně inspiroval. Že bych někomu říkala, jo, běž taky. Dělej dobrovolníka, protože je to jakoby důležitý nebo tak. Tak to ne. Si myslím, že je to každého věc. Jinak mám taky dost kamarádů jakoby mezi lidma, který se věnujou nějakým pomáhajícím profesím. Dělají to jako povolání nebo třeba studují, a taky mají nějaký dobrovolnický aktivity. I když třeba v jinejch oblastech. A z lidí, kteří nic takového nedělaj, tak nevím o nikom. Nebo nenapadá mě nikdo, kdo by se tím nějak třeba inspiroval. Jo, jako mám, ale... Ty ses ptal na rodinu, že jo? No, u nás je to takový trošku složitější jako z hlediska komunikace, takže bych to viděla asi tak, že má mamka, která je sama doktorka, tak o tom ví, o těch aktivitách. Myslím si, že je s tím v pohodě. Tam nemám, proč to nějak obhajovat. Tam si myslím, že to naprosto chápe tak, jak to je. Se svým tátou se

o tom moc nebavím, ale myslím si, že, z toho, co ví, tak je s tím taky v pohodě, ale myslím si, že neví všechno. Že neví třeba o mém dobrovolnictví v hospicu. Myslím si, že neví.“

Respondentka 4

„Mhm. Takže k té první části. Myslím, že rodiče to hodnotí jako kladně. Určitě mě od toho nezrazovali. Na druhou stranu si nepamatuju, že by projevíli nějak jakoby větší zájem. Většinou se mě zeptali, jak jako bylo v nemocnici. Což jsem jim tak jakoby ve zkratce řekla, ale jako nějaký hlubší zájem se mi zdá, že nejevili. Ale řekla bych, že jsou docela jako pyšný na to, že prostě dělám nějakou takovouhle činnost. Víím, že babička se tím chlubí kamarádkám. Osvětu ohledně tématu rakoviny jsem dělala hlavně ze začátku, když jsem měla po školení, byla jsem prostě nabitá těma informacema. A úplně mě tenkrát očaroval přístup Pavly Tichý (zakladatelka Amelie – autorská poznámka), která, která...“

Respondentka 5

„To určitě ne. Zás říkám, tím, jaké mám to zaměření, tak hodně asi se s tím počítá. Víceméně co se týče doma, tak vždycky jako mě v tom podporovali. Jako nikdo se nedivil, že to je nějaké zvláštní. Možná trošku se divili, že jsem si vybrala takovou oblast, která je možná trochu náročnější, že jsou to lidé nemocní. Tak třeba se mě hodně lidí ptalo, jak to zvládám. Kamarádi, jestli když tam přijdu, tak mi to jako nějak nevadí. Jestli z toho nejsem třeba špatná a tak podobně. Spíš takový jako překvapení, že jsem si vybrala zrovna tady tuhle oblast. Že to může být takové náročnější. Ale doma spíš jako podpora.“

3. kategorie – Živobytí

Tato kategorie není pro rozbor příliš složitá. Ve čtyřech případech se jedná o studentky. Jediná respondentka je penzistkou. Ve třech případech se jedná o studentky psychologie. Musíme přiznat, že nás to nepřekvapuje. Studovat psychologii, být dobrovolnicí a docházet na onkologickou kliniku, to nám připadá naprosto pochopitelné, protože považujeme psychologii za typický příklad pomáhající profese. Studentka mezinárodní humanitární a sociální práce, to se s dobrovolnictvím rovněž vzájemně překrývá. Respondentka 2 je penzistkou, která podle svých slov má samozřejmou potřebu něco ze sebe dávat. Důležité zjištění z celého rozhovoru se studentkami psychologie bylo, že jsou důrazně varovány, aby jako dobrovolnice neprováděly terapii. Mají si uvědomovat, že tam nejsou jako terapeutky.

Respondentka 1

„Mhm. Takže já jsem vlastně pořád student. Pátým rokem studuju mezinárodní humanitární a sociální práci. Teď jsem udělala státnice, ale prodlužuju si ještě studium o rok, protože jsem nenapsala diplomovou práci, na kterou se chystám teď, a ten rok si nechávám na

to, abych si našla zaměstnání ve svém oboru a vlastně dělám si teď taky kurz krizové intervence, který mám na rok a až skončím, tak prostě budu mít ten krásný papír, certifikovaný od ministerstva práce a sociálních věcí, že mohu dělat krizovou intervenci a už je to prostě buď v krizových centrech, u vojáků, u hasičů, u policie, u záchranářů, takže se budu prostě snažit dostat se do toho oboru, ale víc ještě do té humanitárky bych ráda zaplula a ráda bych prostě dělala v té humanitární sféře nějaké psychosociální podpory, přípravy pracovníků na mise i jejich péče v případě psychické stránky po příjezdu z mise. Možná i nějaké výzkumy, možná bych se tomu nebránila prostě jako dělat nějaký výzkumy na tady toto téma, na tady tuto problematiku, protože humanitární práce je velmi stresové povolání, obzvláště při nějakých dlouhodobých misích v uprchlických táborech. A to je to, co mě táhne. Nemůžu říct, že by mě úplně táhlo, abych já sama vyjížděla na misi, nebránila bych se, kdyby přišla nabídka, ale nebudu to aktivně vyhledávat. Ale teď teda spíš nějak dokončuju školu, připravuju se na to, že si najdu zaměstnání ve svém oboru a tak nějak vstupuju do toho reálného života, který už není chráněný školou.“

Respondentka 2

„Jsem v důchodu. Mám hodně zájmů, z nichž největší je hudba - hra na housle. Po letech odpočinku se nyní znásobila, protože se mi nějak zlepšil sluch a vnímavost na hudbu. Dále potom psaní, své úvahy dávám do veršů. A třetí dá se to říct, to není snad záliba, ale je to taková samozřejmá potřeba něco navíc ze sebe dávat. Když cítím, že je to pro mě samozřejmé a nijak mě to nezatěžuje.“

Respondentka 3

„Tak studuju psychologii. Chtěla bych dělat klinickou psychologii, protože mně hrozně moc zajímá. Především vlastně věci, který spadají pod ten obor a kdybych měla tak nějak říct, co mě nejvíc zajímá, tak jakoby moje úplně oblast číslo jedna je psychosomatika. Celkově práce s psychosomaticky nemocnými lidma. A potom mě taky zajímají závislosti, ale zase... [...] Ale hlavně ta narkomanie asi nejvíc. Ti toxíci.“

Respondentka 4

„Já jsem studentka psychologie. Jsem v pátáku na Univerzitě Palackého. Zároveň dělám krizovou interventku na lince důvěry v Kutné Hoře. Taky dělám dobrovolnici a pak vedu dobrovolně skupiny na psychiatrii ještě.“

Respondentka 5

„Takže v současné době studuji psychologii. Teďka jsem v pátém ročníku. Tady vlastně v Olomouci. Víceméně se zabývám i různými praxemi. Hodně směřuji do oblasti klinické psychologie a momentálně jsem taky nastoupila, nebo mám spíš pár služeb, na krizovém centru při charitě. Takže působím v oblasti tady těch sociálních služeb. Dá se říct.“

4. kategorie – Kdo je to dobrovolník

Respondentky 3 a 5 se shodly, že dobrovolník by měl mít otevřený přístup k tomu, s čím se ve své činnosti může setkat. Nejstručnější odpověď poskytla čtvrtá zpovídaná, která za nejdůležitější považuje dobrovolníkovu nadšení pro věc. Respondentka 1 považuje za nejhorší, když dobrovolník nemá správnou motivaci, případně když ji má nevyhraněnou. Klade důraz na osobnost dobrovolníka, jeho schopnost empatie a umění improvizace. Respondentka 3 doplňuje, že podstatné je mít vztah k oblasti, ve které jako dobrovolník působím. Respondentka 2 pokládá za významné vidět v pacientovi člověka, brát ohledy nejen na pacienta, ale i na sebe sama. Důležité je vystihnout ten správný moment, kdy mlčet, kdy je vhodné mluvit. Respondentka 5 vidí dobrovolníka jako někoho, kdo je komunikativní, optimistický, má rad lidí. A zaměřuje se na rozvíjení své duchovní stránky.

Respondentka 1

„Určitě by to měl být člověk, nebo, ano, člověk, který má vyjasněnou motivaci, proč to chce dělat. Jedna z nejhorších chyb, která se podle mě děje v dobrovolnictví, je, že ten člověk nemá motivaci správnou, nebo ji nemá vyjasněnou. Pokud je to dobrovolník, který si tím kompenzuje nějaké vlastní věci, vlastní prostě prožitky, zklamání, není to dobře. Zaprvé, tomu dobrovolníkovi to nepomůže, on si tím nevykompenzuje to, co mu v životě chybí. A zadruhé, je tam velké nebezpečí, že poškodí klienta. A to je prostě něco, co do mě pět let hrnuli na tý škole. Když děláš tu práci, musíš přemýšlet nejenom nad sebou, ale hlavně nad klientem. Nesmíš ho svou činností poškodit, nesmíš způsobit další nějaké psychické útrapy. Takže to je pro mě prostě jedna z nejdůležitějších věcí. Prostě ten dobrovolník musí mít motivaci a musí mít motivaci i pro cílovku. Je normální, že prostě člověk zkouší. Třeba zkouší to s děckama, pak to zkusí třeba s mentálně postiženýma. Pak to zkusí třeba se starouškama a zjistí, že staroušci jsou jeho cílovka, že ho to baví, že mu to stačí. Takový jako klid, popovídání si, sem tam procházeka prostě. Jo, každý to má jako jinak nastavený. Takže myslím, že je důležitý, aby ten dobrovolník měl jako správnou motivaci, to je jedna vlastnost, kterou si musí uvědomit. Najít si cílovou skupinu, potom si myslím, že jde hlavně o osobnost toho dobrovolníka. Jo, jako je fajn, když je samozřejmě komunikativní, když má nějaký organizační schopnosti, třeba při práci s dětma se to strašně hodí. Nebo když umí

improvizovat taky, s děckama úplně nejlepší věc fakt umět improvizovat, prostě umět je zabavit. Mít v hlavě nějaký hry, něco prostě nenáročnýho, do čeho nepotřebuje člověk moc pomůcek, aby se to fakt jako dalo dělat kdekoliv. Zase fakt je to o cílové skupině a tam vždycky ten dobrovolník by měl mít něco, nějakou tu vlastnost, která ho k tomu přibližuje. Ale tak jako ve všeobecnosti jako fakt motivace, umět si vybrat cílovku, umět improvizovat, umět být empatickejší a hlavně nejdůležitější pro mě je osobnost. Osobnost toho pomáhajícího, ať už dobrovolníka nebo profesionála. Myslím si, že na tom to strašně moc stojí potom ten vztah, jaký si vytvoří s klienty.“

Respondentka 2

„Totiž všechno, co si o dobrovolnictví myslím, je v těch verších. Potlačit sám sebe, ale šetřit se, abych nevyhořel. Vidět především toho druhého člověka. Jako k člověku, ne jako k pacientu, k němu přistupovat. A pokud se jeví jako pacient, tak toho člověka v něm nacházet. Tak to je takový základ. Znat sama sebe a hranici svých sil. Rozhodně s nějakou indispozicí nejít k nemocnému, v tom okamžiku já nemohu rozdávat, to už hraji. Tam už to není samozřejmé, to už hraji. Dávat se, ale něco si nechávat pro sebe sama. Umět mlčet. Vystihnout pravou chvíli. Raději mlčet, než začnu něco navrhovat nebo podnikat.“

Respondentka 3

„Napřed teda obecně. Obecně by měl mít nějakým způsobem takovou afinitu k té oblasti, ve který pracuje. Když to řeknu, budu se snažit to říct obecně, když to uvedu na konkrétních případech, tak když budu věřící křesťanka, budu mít ty nejvyšší morální zásady, tak nebudu chodit jako dobrovolník do Káčka.

Nebo když nebudu mít vůbec žádnou empatii a budu prostě hrozně od rány, tak asi nebude nejlepší, abych chodila jako dobrovolník na onkologii nebo do hospicu. Když nebudu mít ráda děti, tak asi nebudu chodit jako dobrovolník do dětské nemocnice. Záleží na té konkrétní oblasti, nějaký jakoby vztah k těm lidem. V té oblasti, ve který jsem jako dobrovolník. Jinak asi nějaká otevřenost i třeba vůči zkušenostem a tak. Otevřenost vůči tomu, co tam může být, protože moje zkušenost je třeba taková že, i když jsem zhruba věděla, do jaký jdu oblasti jako dobrovolník, tak vždycky to pro mě bylo i něco nového. Nikdy jsem třeba nevěděla, do čeho přesně jdu. Být otevřený vůči tomu prostředí, vůči tomu, co přichází. A asi jakoby být flexibilní.“

Respondentka 4

„Tak obecně by dobrovolník měl být někdo, kdo je nadšený pro to, co dělá.“

Respondentka 5

„Takže obecně dobrovolník. Já bych řekla, že by měl mít nějaký takový otevřený přístup. Takový vlastně komunikativní. Řekla bych spíš optimisticky naladěný. Prostě by měl mít asi rád lidi. Být s nimi v kontaktu, bavit se s nimi. Měl by být taky trochu nějakým způsobem odolný. Asi by neměl nějak moc očekávat, neměl by jít po zisku. Spíš být zaměřený nějak na osobnostní rozvoj. Nebo rozvíjení spíš těch duchovních stránek, což mu třeba to dobrovolnictví může nabídnout.“

5. kategorie – Hybné síly člověka

Ve vztahu k dobrovolnictví je otázka motivace tou nejdůležitější. Co vedlo dobrovolnice k jejich činnosti?

Respondentka 1 uvádí, že ji zajímala psychosociální oblast, proto tedy Amelie. Patrně ji motivoval i příklad spolužaček. Zmiňuje rovněž, že její motivací byl krok do praxe, ne pouze teoretické znalosti ze školy. Přiznává, že dobrovolnictví se dobře vyjímá v jejím životopisu. Respondentku 2 motivovala její zkušenost s dobrovolnictvím v hospici. Také chtěla případným zájemcům pomoci pochopit, co to hospic je. Tak trochu šířit mezi lidmi osvětu o hospicové péči. Třetí zpovídaná má už předchozí dobrovolnické zkušenosti. V osmnácti to začalo doslova chutí změnit svět. Později to byl zájem o oblast zdravotnictví a chuť získat nějakou praxi. Vždy ovšem mezi její motivací patřila touha dělat něco smysluplného a získat praxi. Tentokrát nás nejvíce zaujala motivace respondentky 4, stala se dobrovolnicí v Amelii, aby pokořila strach v přístupu k lidem s rakovinou nebo celkově k tomu onemocnění. Inu, proč ne. Poslední zpovídanou motivovala zpočátku snaha získat zkušenosti, praxi, v tom se neliší od přístupu respondentky 1 a 3, významným byl příklad spolužáků. Postupem času získala ze svého konání i dobrý pocit, přestože v začátcích to vnímala jinak.

Respondentka 1

„Mhm. Tak vlastně já už něk třetím rokem, co jsem byla na bakaláři, na té humanitárce a sociální, tak spousta mých spolužaček dobrovolničila v různých organizacích nebo dokonce už zakládaly vlastní neziskovky, a tak jsem si říkala, že bych taky asi jako se měla zapojit a říkala jsem si, že nemůžu mít jenom teoretické znalosti ze školy, ale začala jsem jako hledat sféru, která jakoby mě uspokojila v tom dobrovolnictví. Tady v Olomouci je široké spektrum neziskovek, kde berou dobrovolníky nebo kde se s nimi pracuje. Můžeme se podílet na různých projektech, ale nic mě z toho neoslovilo. No jakože já jsem věděla, že nechci pracovat s dětmi a nechci pracovat úplně tak se starými lidmi, ani na nějakých environmentálních programech, že mě to neláká, mě lákala prostě fakt ta jako psychosociální věc, něk jako toho člověka a až potom jako přes jednu svoji spolužačku jsem dostala kontakt

na koordinátorku dobrovolníků (bylo zde uvedeno celé jméno, anonymizujeme – autorská poznámka), protože ony jsou spolu kamarádky nebo dokonce spolu nějakým způsobem se podílely na nějakém projektu. No, a dostala jsem ten tip jako že (ženské jméno) právě v Amelii dělá. Že to je jako psychosociální podpora pro onkologicky nemocné, takže to bylo přesně to, co jsem jako vyhledávala nebo to, po čem jsem toužila, když už jako jsem chtěla dobrovolnictví. Potom jsem si dala schůzku s (jméno – autorská poznámka). To bylo docela dlouho ještě před tím prvním zaškolováním v tom únoru, jako že už nějak v listopadu jsem se s ní nakontaktovala a byla jsem za ní osobně, protože jsem si nebyla jistá třeba, jestli se na to úplně hodím nebo jestli mám správnou motivaci. Chtěla jsem o tom vědět víc a jenom tak jako ze stránek mě to neuspokojovalo, ty informace. Tak jsem si s ní dala schůzku u ní v kanceláři, kde mi vyložila spoustu věcí, odpověděla na všechny mé dotazy. No, a tady po tomto rozhovoru jsem si jako byla jistá, že to chci zkusit a tak jsem si jenom počkala ty dva nebo tři měsíce, než začalo zaškolování, které vlastně prvním rokem proběhlo i tady v Olomouci. Takže moje motivace byla skrz tu prostě moji školu, no, jako my jsme měli jako spoustu praxí povinných v rámci školy a tak nějak jsem prostě cítila, že potřebuju pořád spojení prostě s tím reálným světem, s těma organizacema, že jako nechci si zatvrdnout na pět let jako v akademický sféře prostě toho mého studia, ale chtěla jsem si udělat ten krok do praxe, takže to byla ta moje motivace. A taky jako nebudu říkat, že ne, ale mojí motivací bylo i to, že prostě v mém oboru se hrozně hledí na dobrovolnické nebo na jakékoliv zkušenosti, které člověk-student má, a to, že se budu do nějaké organizace hlásit jenom s tím, že jsem vystudovala tu školu, mi nezaručí vůbec nic, takže jsem myslela i na to, že to je prostě fajn položka do mého sívička. Jako sbírám tam ty body, snažím se to dělat, ale nedělám to primárně jenom za účelem, aby to sívičko hezky vypadalo, ale samozřejmě když se do něčeho pouštím, tak hledám prostě jako více hodnot, které mi to přinese, pokud jsem se rozhodla do toho investovat tu energii.“

Respondentka 2

„Bezprostředně k působení na onkologické klinice mě motivovalo působení v hospici. Protože tato dvě prostředí spolu bezprostředně souvisí. Mým cílem bylo usnadnit pacientům přechod z onkologického nemocničního prostředí do prostředí hospicového, kde mým prostřednictvím mají možnost už očekávat osobu sobě blízkou. Což se už v mnoha případech osvědčilo. Takže to je k tomu bezprostřednímu. To byla ta přímá motivace, také jsem chtěla nějak laicky přispět k tomu, co je kolikrát neprůstředné. Přispět k včasnému příchodu do hospice. Ne aby to bylo ze dne na den. V tom hrají roli léčebné úkony do posledního dechu v nemocničním prostředí nebo špatná osvěta mezi příbuznými, kteří se snaží od lékařů

očekávat stále nějaký efekt. Takže vlastně i taková jakási osvěta mezi lidmi. Co to ten hospic je. Samozřejmě to nevnucuji, ale už se mi stalo, že lidé projevíli zájem. Dokonce projevíli zájem dělat dobrovolníka v hospicu. Po uzdravení. Pokud se jim to podaří, budou přínosem.“

Respondentka 3

„Jakože úplně od začátku. Já jsem vlastně nebyla jako dobrovolník jenom v Amelii. Chceš slyšet i ty předtím?

Mmm, můžeš, no.

Já nevím, jestli ti to k něčemu bude.

Tak jenom tak letem světem.

Letem světem jsem začala v nějakých třeba osmnácti v jedné ekologické poradně v Brně, kde jsem předtím studovala. Moje motivace byla taková, že jsem prostě měla takový hodně ekologický období a chtěla jsem sázet stromy a úplně jsem prostě... nemůžeš jako začít jen tak někde sázet stromy. Tak prostě, tak jsem viděla nějak cestu k tomu tady přes tohle. A potom jsem začala chodit jako dobrovolník ještě taky v Brně na dětskou onkologii a na psychiatrii. Tam moje motivace, ty jo, chtěla jsem určitě nějakou praxi, zajímala mě prostě oblast v tom zdravotnictví, takže podle toho jsem si vybírala ty oddělení. A asi kombinace tady toho. A jako samozřejmě dělat něco smysluplného, to tam je taky. U mě to byla vždycky asi kombinace toho, že jsem chtěla praxi, že jsem chtěla dělat něco jakoby smysluplného. Jakoby v rámci možností, aby z toho někdo měl...

Užitek.

Užitek, a vybírala jsem si ty oblasti podle toho, co mě zajímalo.

Takže v osmnácti nějaká ta ekologická organizace a chuť změnit svět. Něco takového?

Jo, přesně tak. Bez nadsázky.

To tak asi měli všichni, ale pak trošku zcyničtí.

Jo, taky se mi to stalo.“

Respondentka 4

„Když jsem se doslechla o Amelii, což bylo v prváku na vejšce, tak to téma, kterým se zabývá Amelie, mě prostě osobně tak děsilo, že jsem si řekla, že je to velká osobní výzva. Pokořit jako strach v přístupu k lidem s rakovinou nebo obecně k tomu onemocnění. Tak jsem do toho šla.“

Respondentka 5

„Dobře. Tak prvotní impuls byl, že jsem se o tom dozvěděla od spolužáků, kteří vlastně začali chodit. Bylo to někdy asi v prváku, na konci prváku. Já jsem si říkala, že by to mohla být dobrá zkušenost, vlastně nějaká praxe při škole, která by se potom mohla hodit. Takže ten prvotní impuls byl spíš získat tak zkušenosti, praxi. Podívat se i do toho prostředí, protože jsem chtěla už vlastně od prváku se zaměřovat na tu klinickou psychologii. Tak jsem si říkala, že se seznámím i třeba s tím prostředím nemocnice. A postupem času to bylo takové to, jak často lidé říkají, že z toho mají dobrý pocit třeba z dobrovolničení a podobně. A já jsem to tak ze začátku nějak nevnímala, spíš jsem to měla zaměřené na to získat nějakou zkušenost pro sebe. Ale postupem času se to nějak přeměnilo, začala jsem opravdu mít pocit, že to k něčemu je. Když třeba někdo přišel, potom nám říkal, že je rád, že jsme přišli. Že z toho má dobrý pocit, tak i to nějakým způsobem na mě jako působilo. Takže i takový ten dobrý pocit, že to za něco stálo.“

6. kategorie – Čím se řídím

Na odpovědi respondentek v této kategorii jsme se nejvíce těšili. Očekávali jsme, že se dozvíme i něco poučného. Něco, co třeba bychom mohli sami přijmout za své vlastní motto, vlastní životní filosofii. Museli jsme si sice počkat až na respondentku 5, ale čekání se vyplatilo. Konkrétně její (řekněme) motto nás nejvíce oslovilo. Nejde o ten vulgární nádech, jedná se o to, že něco podobného bychom si měli říkat minimálně čtyřikrát do měsíce.

Začali jsme trochu od konce. Provedeme shrnutí. Respondentka 1 uvedla dva citáty, které i následně vyložila. Jak jim ona rozumí. Z jejich vět plyne, že je důležité nežít v minulosti. Co bylo, bylo. Minulost sice ovlivňuje přítomnost i budoucnost, ale ona nechce žít v minulosti. Princip „teď a tady“ by se jí asi zamlouval. Druhá tázaná má různé vybrané citáty, kterými se řídí, ale nevyslovuje je. Z celého rozhovoru s ní víme, že je římskokatolického vyznání, tudíž nás nepřekvapuje, že zazněla věta, jež je dávana do souvislosti s Ježíšem. Respondentka 3 začíná svou odpověď jistým odlehčením. Později uvádí hodnoty, které jsou pro ni významné. Mezilidské vztahy, rodina a práce. Respondentka 4 má oblíbený citát, ale obecně životní filosofii nemá. Čeká, co přijde. Je ovšem ráda prospěšná lidem a věci, které dělá, musejí mít smysl. Poslední zpovídáná měla odpověď rozhodně nejzapamatovatelnější. A pro nás velmi inspirativní. Zaujala.

Respondentka 1

„Mhm. Je to citát od Franze Kafky teda. Je to hrozně abstraktní. To si spíš tahám do toho osobního života než do toho pracovního. A je to: „Jistým bodem počínaje, není již návratu, a toho bodu je třeba dosáhnout.“ A to pro mě znamená to, že tím jistým bodem počínaje není již návratu, tak některé věci prostě už jsou minulostí, zůstaly v minulosti. A já ve svý hlavě a svým fungováním nechci žít v minulosti, tak je třeba toho bodu dosáhnout a od toho jdu dál. Že nežiju prostě zaseklá tam někde, ale musím si uvědomit, co už je minulost. Vždycky mě to bude ovlivňovat, ale tak ňák jako v sobě si to takhle jako hrnu. A potom mám ještě jeden a ten jsem slyšela v Ponorce asi před třemi lety, kdy tam byl takový ten chlapík, taková ztracená existence, který musel být třeba před dvaceti lety hrozně chytrý, hrozně moudřej, ale něco ho ubilo. A on řekl: „Dneska už mě žádná tramvaj do nebe neodveze.“ Tak nevím, jak si to plně jako vykládat, ale napsala jsem si to do diáře a každý rok, když si koupím diář, tak si tam tu větu přepíšu.

Že prostě ne vždycky tě ta tramvaj třeba do toho nebe odveze. A on řekl dneska, neřekl jako vždycky, to se mi jako líbilo. Takže to už je spíš jako...

Takže to pro Vás mělo nějaký punc osudovosti, že dneska teda zrovna.

Ne, jenom se mi jako líbilo, že prostě to nebral tak jako definitivně ten chlap. Že to jako neřekl jako, už mě nikdy žádná tramvaj do nebe neodveze. Prostě jsem si v tom našla, že má asi nějakou vnitřní malou naději. A tak řekl jenom dneska. Takže tak.“

Respondentka 2

„Možná vezmu to přísloví, ale vlastně ne přísloví. Miluj bližního svého jako sám sebe. Mně v posledních letech nejde tak o fakta, ale o zaměření se na vztah mezi lidmi. Tady tímto se hodně řídím. Je to i takové polehčující, protože časem člověk ta fakta začne stejně zapomínat. Spousta přísloví se mi líbí, ale že bych měla sama motto, nemohu konkrétně uvést. Pro různé chvíle mám různé citáty vybrané. Já se jimi řídím, ale nevyslovuji je.“

Respondentka 3

„Já mám oblíbený citát, že chcete-li pobavit pánaboha, seznamte ho se svými plány. Jako nějaký serióznější. Jako jo, určitě mám oblíbený citáty, ale já nevím, jestli mám. Jo, nějakou životní filosofii určitě mám, ale nevím, jestli bych to nazvala mottem.

Nazvěte to, jak chcete. Jak Vám to vyhovuje.

Nevím, jestli mám životní filosofii. Mám nějaký životní hodnoty. Těžko se mi to shrnuje pod několik vět. Ráda ti odpovím, když se zeptáš nějak konkrétněji, ale tohle je pro mě hodně široká otázka, abych ti pravdu řekla.

Já nevím, jak se zeptat líp. Tak v čem spatřujete smysl života?

Řekla bych, že smysl života je individuální.

Dobrá odpověď.

Když to vztáhnete konkrétně na sebe.

Jo, jasně. Svůj smysl života spatřuju v tom, jednak v mých osobních hodnotách, moje osobní velká hodnota je rodina. Ta budoucí teda, ale i ta minulá, ale to je takový složitější. A v práci, kterou bych chtěla, aby mě naplňovala a kterou bych zároveň chtěla dělat dobře. V mém případě je to teda běh na dlouhou trať. Žít v nějakým souladu s těma ostatníma lidma. Jakoby snažit se žít, abych já byla v tom životě spokojená, na základě toho žít v souladu s těma ostatníma. Myslím si, že jako když já sama se obětuju, řekla bych si, že budu žít jenom pro ty ostatní, tak to nebude fungovat. Myslím si, že člověk musí být prvně v nějaký harmonii sám se sebou. Myslím si, že prostě technicky to není možný. Moje hodně velká hodnota jsou vztahy s ostatníma... Mezilidský vztahy. Určitě jo. To bych jako dala možná i na první místo ve svých hodnotách. Já si myslím, že k tomu docházím i třeba v oblasti těch nemocných. Že třeba když je ten člověk v hodně těžký situaci, tak tohle je něco, co ho může třeba nějak držet. Může pomoci, i když to třeba není jeho blízkěj. O to bych se ráda snažila i v tý práci. Myslím, že když má ten člověk možnost nějakýho mezilidskýho kontaktu, kterej bude fakt autentickěj, takový umělý slovo, ale nevím, jak to říct jinak, tak si myslím, že mu to může dát strašně moc. Toho si myslím může docílit ten dobrovolník, když se to podaří.“

Respondentka 4

„Mám jeden oblíbenej citát, kterej vždycky při aktivitě říkám u dobrovolničení na psychiatrii. A to je, že aby člověk měl to, co chce, musí nejdřív vědět, co to je. Ale obecně životní filosofii nemám, protože už jsem si kolikrát myslela, kolik toho o životě vím a jak přesně bych se měla chovat a jak jsem na to všechno kápla, a už jsem kolikrát zjistila, že člověk zná tak málo sám sebe, že spíš se snažím bejt otevřená tomu, co život přináší a nějak jako dopředu nehodnotit, kam bych, do jaký kategorie co strčila. Prostě čekám, co přijde.

Takže nehledáte nějak smysl života. Nebo nedefinovala jste si ho už.

Smysl života ne, já se spíš snažím jako definovat smysl věci, který dělám. Potřebuju vědět, že věci, který dělám, mají smysl, ať už pro mě nebo prostě nějakěj obecně přijatelnej smysl. Tak to potřebuju. Prostě nerada dělám věci jako jen tak. Nebo věci, který bych si třeba nemohla obhájit před ostatníma. Ale jako smysl života si myslím, že přijde s těma činnostma, který člověk v tom životě vykonává.

Ale určitě máte potřebu být prospěšná svému okolí nebo těm druhým.

To jo. Já jsem ráda prospěšná. To jo. Ale zas tím, že dělám psychologii, tak vím prostě, že lidi o tu pomoc musí stát. Nemá cenu, teda podle mě, nemá cenu jako chodit a lidi přesvědčovat o tom, že potřebují pomoci. Prostě nejlepší pomoc a rada je vždycky ta, která je vyžádaná. A takovým lidem já pomůžu kdykoliv prostě a v podstatě za jakýkoliv situace. I jako někdy na úkor vlastního pohodlí nebo času nebo energie. Tak to udělám, ale nejsem člověk, co by jako vyloženě chodil a přesvědčoval někoho, že tu moji pomoc potřebuje.“

Respondentka 5

„Já na ty motta moc nejsem. Ale třeba teďka jsme si vylepily na bytě, nevím, jestli je to citát nebo motto. Je to takové trošku sprosté. Píše se tam: Čím víc to máš u pr.ele, tím víc budeš šťastnější. Je tam Jack Nicholson vyfocený, tak tím se teď možná trošku řídíme.“

7. kategorie – V čem se mi daří, co úplně nezvládám

Důležitá kategorie. Zajímalo nás, v čem si dobrovolnice myslí, že jsou dobré. V čem mají co zlepšovat. V komunikaci s klientem/pacientem.

Nejvíce zaujala respondentka 2, která se nerada chválí. Nepodařilo se nám ji přesvědčit, aby uvedla nějakou svou přednost. Překvapila nás také tím, že se v nemocničním prostředí cítí dobře. Uvedla, že rezerv je hodně. Respondentka 1 řadí mezi své přednosti schopnost naslouchat, empatii a práci s tichem. Cítí, že rezervou je její zbrklost. Třetí zpovídaná mluví o tom, že nejtěžší je navázat vztah, když se to podaří, je si mnohem jistější. A to nejtěžší je za ní. Za složité rovněž považuje vysvětlit pacientovi, kdo je to dobrovolník. Jakou plní funkci. Respondentka 4 řadí mezi svá pozitiva nadšení a energii a svou povídanost. Negativem na začátku byl strach, kterého se za pomoci diskusí se spolužačkami zbavila. Čas tomu také výrazně pomohl.

Respondentka 1

„Mm, tak já si myslím, že... Začnu u těch pozitiv, ať se jako nejdřív pochválím, než půjdu na negativa. Myslím si, že v konverzaci s klienty nebo pacienty umím naslouchat, umím být empatická a hodně jsem se naučila pracovat s tichem. Což mi dřív dělalo problém, protože, a to právě vím, že je to ta moje negativní stránka, kterou ještě pak zmíním, je zbrklost. A všechno hr. A hned dostat ty informace třeba od toho pacienta, co ho trápí a tak. Ale naučila jsem se pracovat i v průběhu svých praxí jsem měla různé semináře a kurzy, výcviky, jako že se snažím tak jako nějak, konference, se snažím držet v tom módu. Nechej jako

vykydnout tím, že mám jako teda titul a ňákou jako školu, ale nejsou tam jako žádný moje aktivity.“

Respondentka 2

„Rezerv je hodně. O přednostech se mi těžko mluví.

A tu přednost nějakou, přece jenom neuvedla byste? Když komunikujete s tím klientem, v čem si myslíte, že je Vaše parketa? V čem si myslíte, že jste dobrá? Co se Vám daří?

Já se velice těžko chválím. Já bych to opravdu přenechala druhým, ale prostě já se cítím v prostředí nemocničním dobře. Dokonce i když jsem tam jako pacient, tak trochu pookřeji. Pro tu chvíli si přeji, aby mě tam ještě chvílku nechali, abych mohla navštěvovat ty, u nichž očekávám, že by uvítali společnost. Takže i taková praxe z nemocnice, když je člověk nemocen. To mě prostě i uzdravuje. To je takové zvláštní možná, to je... působí to tak nějak možná nezdravě na první pohled. Nebo řeknu praštěně. Ale mně to osobně i pomáhá.“

Respondentka 3

„No, já si myslím, že tohle se strašně moc vyvíjelo. Za ty roky. Vždycky, jako když to zobecním, tak doteďka platí, že myslím, že je nejtěžší navázat vztah. To jako nevím, jestli to nazvat nejslabší stránkou, ale rozhodně je to jakoby pro mě nejtěžší část. A potom mám zkušenost s tím, že když už se ten vztah naváže, tak pak už je to jakoby všechno dobrý. To už si myslím, že jsem v těch svých silnějších stránkách. Že třeba v Amelii se jako ty lidi hodně střídaj, ale třeba v hospicu je to tak, že tam máš jednoho člověka a v podstatě za ním chodíš do té doby, dokud on tam je. Takže třeba si myslím, že když už byl navázanej ten vztah, tak jsme spolu měli fakt pěkný vztahy s těma lidma. Tak to je jako dobrý. Ale určitě nejtěžší právě jakoby je vykomunikovat, že jsem tam jako dobrovolník. A kdo to vlastně je dobrovolník. Co tam vlastně dělám, s tím jsem ze začátku hodně bojovala. Jak překlenout to, že... ale ono je to taky daný tím, že jsem nechodila na ty výtvarný aktivity, ono jako přijít a říct v jídelně budem něco vyrábět, můžete přijít, je jednodušší, než prostě nějakým způsobem tomu člověku nabídnout, že si tam s ním budeš povídat. Ale jakým způsobem to uděláš, ty jako nemůžeš přijít a říct mu, tak já si k vám sednu a budu si s vámi hodinu povídat. Mně trvalo jakoby dost dlouho, než jsem začala přicházet na to, jak to vlastně udělat tady tohle.“

Respondentka 4

„Mou největší přednost bych asi viděla v tom, že to dělám s nadšením a energicky. Jsem do toho šla fakt úplně dobrovolně s nějakou minimální motivací toho, že je to praxe do školy nebo tak něco. Myslím si, že je to potom na komunikaci s těma lidma prostě poznat, že tam

člověk je rád. Že ho to zajímá, co tam ty lidi dělají, co říkají, když je poslouchá. A jinak jsem docela ukecaná, takže to si myslím, že tomu taky napomáhá. Jaká byla druhá část otázky?

Případné rezervy.

Případné rezervy. Tak určitě to byl zpočátku ten strach, se kterým jsem tam šla. Kterýho jsem se zbavila až v průběhu dobrovolničení.

Pomáhaly Vám v tom třeba supervize? Ve zbavení se toho strachu.

Ne, protože zpočátku supervize v Amelii, když já jsem začínala, stály úplně za nic. Zažila jsem dvě, nebo možná jenom jednu, a ta v podstatě byla úplně k ničemu, takže supervize mi nepomohla.

Zvládla jste to nějak svépomocí?

Hodně jsme se o tom bavily s ostatníma dobrovolnicema. Spolužačkama zároveň. Jsme hodnotily ty zážitky, tak jsme se bavily o tom, kdo jak k tomu přistupuje. Co to v nás jako vyvolává. My jsme v tomhle jako docela otevřenej kolektiv, takže to bylo docela upřímný, si myslím. Tak to jako docela pomohlo. A hlavně pak jako čas, no. To, že to člověk opakoval pořád dokola. Čím víc jsem tam chodila, tak tím menší ten strach byl. Až prostě nebyl.“

Respondentka 5

„Jo. Já si myslím, že to pro mě bylo v něčem možná snazší tím, jaký typ školy vlastně studuju. Že jsme vedeni hodně k tomu, v rámci různých předmětů třeba nácviků, kde zkoušíme komunikaci s lidmi. To si myslím, že přispělo k tomu, že jsem to nějakým způsobem zvládala. Bych řekla docela dobře. A možná nějaké rezervy. Přijde mi, že jsem si držela takový možná větší odstup. Že možná někdy člověk přemýšlí, na co se zeptat. Co říct, co neříct, aby třeba nějak se toho druhého nedotkl ve smyslu toho zdravotního stavu a podobně. Témata jsme vždycky směřovaly obecně. Začaly jsme u počasí. Ale taky se nám stalo, že se nám ti lidé třeba víc otevřeli, povídali třeba o rodině. Tady si myslím, že je to hodně o tom se spíš učit to naslouchání. Dát jakoby prostor tomu pacientovi než nějakým způsobem...“

Ho zahlcovat.

Přesně tak. Spíš se naučit možná poslouchat, být potichu. Vnímat toho druhého.

Řekla byste, že někdy tomu pacientovi stačí, když mu tam někdo dělá vrbu?

Myslím si, že jo. Že určitě. Asi záleží na potřebě toho konkrétního člověka. Někdo třeba potřebuje trošku nejdřív otázkama rozproudit nebo není takový, že by šel první do toho kontaktu. Někdo zas od začátku sám povídá víceméně, stačí mu, když je tam ten člověk přítomný. Třeba pokyvuje trošku.“

8. kategorie – Dokážeme se mezi sebou dorozumívat?

Jak již jsme zmínili, komunikaci považujeme za jedno z ústředních témat, které provází naši současnost. Tím pádem komunikace mezi dobrovolníky navzájem je důležitá, pakliže má mít jejich činnost nějaký pozitivní efekt na (v tomto případě) pacienta. Respondentky často zmiňovaly slovo Facebook. To je pochopitelné, tato takzvaná sociální síť se svou více než miliardou uživatelů je stejným fenoménem dneška jako dobrovolnictví. Bylo by zvláštní, kdyby se o něm nikdo nezmínil, obzvláště s přihlédnutím k faktu, že na Facebooku je založena skupina Dobrovolníci Amelie Olomouc. Zmínka o sociální síti se v odpovědích vyskytla více než jednou. To je pojítkem mezi většinou zpovídaných. Nalézáme spektrum názorů. Respondentka 1 má ztíženou komunikaci s ostatními, poněvadž nemá založený profil na Facebooku. Sympatické ovšem je, že si jej ani založit nehodlá. Hájí své právo na sebevyjádření. Existují přece i mobilní telefony a elektronická pošta. Respondentka 2 se domnívá, že prostor pro zlepšení tu je. Vyjadřuje přesvědčení, že by supervizi mělo navštěvovat více osob. Zmiňuje i společné akce, což je podle nás velmi dobrý nápad, ale s uskutečněním je to mnohem složitější. S jistou kolegyní ovšem, zdá se, komunikuje bez nejmenších obtíží. Třetí zpovídaná ze své pozice jedné ze služebně nejstarších sděluje, že komunikace mezi dobrovolníky měla proměnlivý charakter. V posledním období probíhá komunikace poměrně hladce. Facebookovou skupinu považuje za dobrou věc. Respondentka 4 odpovídá, že komunikace přes známou sociální síť jí připadá zmatená. Trochu se v množství příspěvků ztrácí. Prý dřívější zápisy ze skupin posílané e-mailem také nebyly bez poskvrny. Největší spokojenost podle nás vyjadřuje poslední zpovídaná, jež nevznáší žádné námítky a připomíná, že se občas konají neformální setkání, na nichž se lze něco o sobě navzájem dozvědět.

Respondentka 1

„Dobře, tak já začnu s téma dobrovolníkama. Pro mě to bylo trochu problematické, protože většina dobrovolníků spolu nebo i právě s naší koordinátorkou komunikovala přes Facebook, který já nemám, a odmítám si ho založit třeba jenom kvůli Amelii. Jako vytrvala jsem spoustu let bez něho a fakt to nechci. To je můj zas osobní postoj. Takže já jsem k dobrovolníkům měla ztížený přístup, že jsem kolikrát nevěděla, s kým jdu na oddělení. V případě zpoždění nebo mého zpoždění jsem vlastně nevěděla, komu napsat, koho kontaktovat. Takže pro mě ta komunikace byla fakt obtížná. E-maily jsem na ty dobrovolníky měla, ale já jsem znala prostě asi ty tři čtyři nejbližší, s kterými jsem chodila já vždycky. Pak nějaké ty širší jsem neznala, e-maily jsem měla, ale e-maily mi byly celkem naprd, protože jsem neznala příjmení těch lidí.

Nebo jako já vím, že jsem je slyšela, ale prostě, je tam jedna (následuje výčet ženských jmen – autorská poznámka). Ee. Jo, jako že pro mě to bylo fakt ztížený. Čísla jsme na sebe neměly, ale až třeba po čase jsem si vyměnila čísla s některýma dobrovolnicema, s těma, co chodily fakt jako stabilněji, protože u nich jsem potom dostávala měsíčně ten rozpis zhruba, s kým bych měla jít. Ale pro mě ta komunikace byla ztížená asi fakt tím, že jsem neměla ten Facebook, tak já jsem prostě nevěděla. Což jako беру trochu negativně, že by se mohla vytvořit prostě nějaká jiná platforma, protože jsou tam i starší paní, které nevyužívají počítač, nevyužívají Facebook. Komunikují přes telefon, takže myslím si, že jako bylo by to fajn to jako nějak zkusit jako vyřešit tak, aby to fungovalo jako pro všechny. Jo.“

Respondentka 2

„Dobře.

Dobře. Nic víc k tomu nemáte? Měla byste nějaký návrh na zlepšení? Myslíte, že by se něco mohlo dělat lépe?

Myslíte v rámci...

V rámci komunikace mezi dobrovolníky. Mezi sebou.

Mezi sebou by se mohlo vylepšit.

A konkrétně nějaký návrh byste měla? Kdyby Vás někdo požádal.

Více lidí by mělo chodit na supervizi. Kdyby to trochu šlo, tak nějaké společné akce. Je to dobrovolnický štáb, takže všechno dobrovolně, ale abychom se navzájem poznali.

Abychom věděli, s kým kdo má tu čest. Případně.

Ono by to usnadnilo i na tom pracovišti tu komunikaci. Už bychom věděli, co od koho očekávat. S (ženské jméno – autorská poznámka) se vídáváme velice často, takže my si docela rozumíme mezi sebou. Nějak se zastupujeme navzájem, než to dojde do centra, tak se mezi sebou domluvíme. Nemohu hodnotit práci dobrovolníků, toužila bych ale více si s nimi vyměňovat názory. My to děláme běžně po té akci jednorázové. Dneska to bylo dobrý, tam na tom pokoji. To je velice cenná věc, ale je to málo. Ale vzhledem k tomu, že už toto je děláno dobrovolně, tak chtít ještě nějaké dobrovolné setkání, jako třeba my máme tady, tak to je už asi na čas náročné. Ale bylo by to jistě vhodné.“

Respondentka 3

„Dobře.

Mohla byste to nějak rozvést?

Tak myslím si, že taky se tady, za tu dobu, co jsem v Amelii, tak se to taky proměňovalo. Ta otázka by se dala rozdělit na různý období, různý etapy. Co se týče toho posledního období, tak si myslím, že to probíhá dobře. Myslím si, že super nápad bylo založit

komunikaci na Facebooku, skupinu na Facebooku. To si myslím, že je třeba hodně velká výhoda. A celkově jako to hodnotím dobře. Myslím si, že ty lidi jsou schopný se domluvit. Mně třeba vyhovovalo, že tam nemusím chodit pořád, že i když tam chci chodit, tak se k ničemu neuvazuju. To bylo docela fajn. Že mě nikdo nikdy do ničeho netlačil. Že byli všichni vstřícný. Myslím si, že co je tam nová supervizorka, tak třeba z mého pohledu je to skvělá supervizorka, což si myslím, že je taky důležitý. Ty supervize, který byly předtím, to bylo hodně zajímavý. Tohle na mě působilo nejlepším dojmem, když jsem tam byla.

Neměla byste nějaké návrhy na zlepšení?

Asi ne. Nenapadá mě.“

Respondentka 4

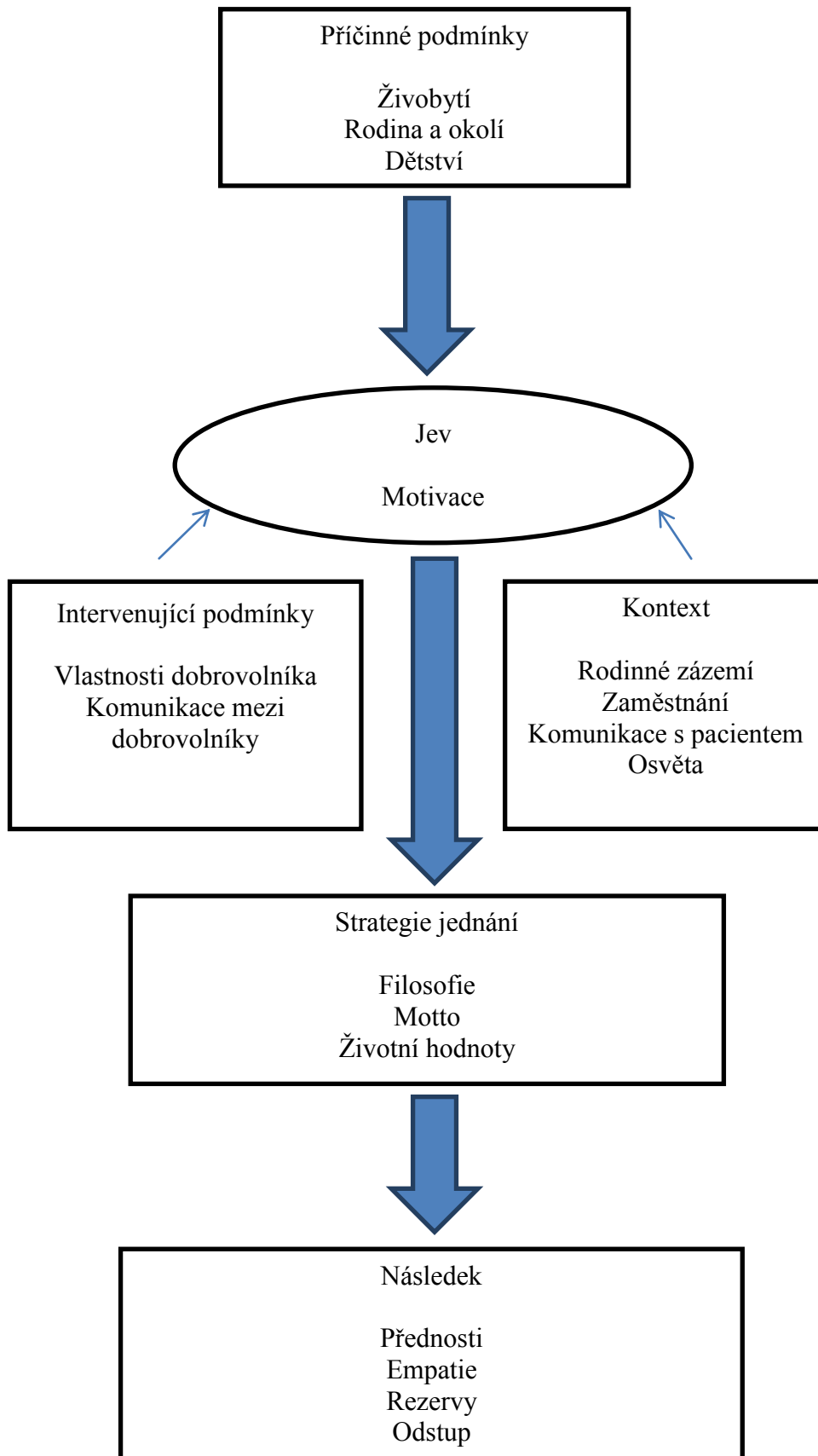
„No, tak vzhledem k tomu, že většina komunikace probíhá přes Facebook, přes facebookový stránky dobrovolníků, tak ta komunikace mi přijde chvílema docela zmatená. Dřív se posílaly zápisy ze skupiny e-mailem, což taky teda nebylo, nebo mělo to spoustu mezer. Na druhou stranu ten Facebook je blbej v tom, že se tam objevuje spousta příspěvků. Několikrát za den. A já se v tom osobně kolikrát ztrácím. Pak do toho, když se píšou komentáře k jednotlivým příspěvkům, no, tak to už kolikrát nejsem vůbec schopná jako sledovat. Když je ve skupině prostě třicet lidí. Jsou tam třeba už i neaktivní dobrovolníci.“

Respondentka 5

„Komunikaci mezi dobrovolníky vzájemně? Já si myslím, že to vždycky fungovalo dobře. I třeba skrze to, že máme založenou tu facebookovou skupinu. Nikdy se mi nestalo, že bych třeba byla s někým domluvená, že by tam pak nepřišel. Nebo bych o tom nevěděla dopředu. Někdy byl trošku problém, bych řekla, s organizací spíš ze strany koordinátorů. Zpočátku, než se to trochu ustálilo, ten systém. Někdy mi to přišlo takové, že nikdo nic moc nevěděl. Nebo třeba ty supervize dříve neprobíhaly tak často. To vlastně potom všechno až za (jméno – autorská poznámka) se zorganizovalo všechno lépe. Probíhaly pravidelně, nebo probíhají. Mezi těmi dobrovolníky si myslím, že ta komunikace je dobrá. Víceméně někdy probíhají i taková neformální setkání, kde třeba jsme měli možnost se pobavit, trošku se blíž poznat.“

Axiální kódování

Obrázek číslo 1: Paradigmatický model

4.5 Shrnutí výzkumu

Cílem výzkumné části bylo analyzovat polostrukturované rozhovory, provést kódování a sestavit teoretický koncept dobrovolníka. Dílčím cílem empirické části bylo zjistit, jakou měly respondentky motivaci k výkonu dobrovolnické činnosti.

Výzkumné otázky navazují na cíle šetření. Hlavní výzkumná otázka byla: „Jak vypadá dobrovolník?“, dílčí výzkumná otázka zněla: „Má dobrovolník nějaké typické vlastnosti?“. K tomu, abychom našli odpovědi na výzkumné otázky, jsme použili jednu z metod kvalitativního výzkumu, a to zakotvenou teorii. Polostrukturované rozhovory jsme uskutečnili s pěti dobrovolnicemi-kolegyněmi.

Odpovězme na dílčí otázku výzkumu. Je to poněkud složitá záležitost. Jak se dalo předpokládat, každá z respondentek považuje za soubor vlastností dobrovolníka něco jiného. Respondentky 3 a 5 se shodly, že dobrovolník by měl být otevřený. Otevřený vůči novým zkušenostem. Jednou se vyskytla odpověď, že podstatné je vidět v pacientovi především člověka. Jako k člověku k němu i přistupovat. Respondentka 1 klade důraz na správnou motivaci dobrovolníka. Měl by si umět zvolit správnou cílovou skupinu, v jejíž prospěch směřuje své úsilí. Hovoří rovněž o zásadním významu osobnosti dobrovolníka. Zmiňuje empatii a schopnost improvizace. Respondentka 4 považuje za nejdůležitější dobrovolníkovu nadšení pro věc. Respondentka 5 zdůrazňuje komunikativnost, optimismus. Snahu o rozvíjení duchovní stránky, což by dobrovolnictví mohlo přinést. Padlo také, že je vhodné mít vztah k oblasti, ve které jako dobrovolník působím. Když jsme se doptávali, zdali je dobrovolníkovi prospěšná schopnost improvizace, dostalo se nám většinou odpovědi, že ano. Zde tedy panovala také určitá shoda. Jinak ovšem co člověk, to jiný názor.

Když postoupíme k hlavní výzkumné otázce „Jak vypadá dobrovolník?“, můžeme jej specifikovat typickými vlastnostmi, mezi něž patří otevřenost vůči novým zkušenostem, schopnost improvizace, životní optimismus a komunikativnost.

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zabýval profilem dobrovolníka v olomoucké pobočce neziskové organizace Amelie, o.s. Mým cílem bylo pokusit se odpovědět na otázku „Jak vypadá dobrovolník?“ a sestavit návrh jeho profilu. K tomuto účelu jsem absolvoval polostrukturované rozhovory s pěti respondentkami. Zvolil jsem kvalitativně orientovaný výzkum.

Teoretická část práce je rozdělena do tří kapitol, které se váží k tématu diplomové práce. První kapitola se skládá z devíti podkapitol, ve kterých definuji základní pojmy. V druhé kapitole jsem se zaměřil na legislativu související s dobrovolnictvím, konkrétně zákon číslo 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Ve třetí kapitole jsem vybral stěžejní informace, které nejlépe vystihují neziskovou organizaci Amelie, o.s.

Empirická část práce je zaměřena na sestavení profilu dobrovolníka s cílem odhalit jeho motivaci k dobrovolnické činnosti a rozpoznat typické vlastnosti, jimiž by měl disponovat. Pro odhalení profilu dobrovolníka byl použit kvalitativní výzkum. Ke zjištění motivace byla použita metoda zakotvené teorie, kde jednotlivé kategorie kódování popisují typické vlastnosti dobrovolníka.

Z výzkumu vyplynulo, že nejčastější motivací dobrovolníků v Amelii bylo získat praktické zkušenosti. K jejich typickým vlastnostem patří otevřenost vůči novým zkušenostem, schopnost improvizace, životní optimismus a komunikativnost. Vzhledem k nízkému počtu respondentek však nelze tyto výsledky generalizovat.

Na hlavní výzkumnou otázku „Jak vypadá dobrovolník?“ výzkum prokázal, že i v neziskové organizaci Amelie, o.s. je klíčová motivace k výkonu dobrovolnické činnosti, nadšení pro věc. A i když nelze typické vlastnosti dobrovolníka zobecnit, nastiňuje výzkum, že k jeho profilu patří vlastnosti jako otevřenost vůči novým zkušenostem, schopnost improvizace, životní optimismus a komunikativnost.

Seznam zkratk

LDN	léčebna dlouhodobě nemocných
o. s.	občanské sdružení
z. s.	zapsaný spolek

Použité zdroje

Bačuvčík, R. *Marketing neziskových organizací*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2011. 190 s. ISBN 978-80-87500-01-9.

Batson, C. D. *Empathy-Induced Altruistic Motivation*. [online]. 2008 [cit. 2014-05-21]. Dostupné z: <http://portal.idc.ac.il/en/symposium/herzliyasymposium/documents/dcbatson.pdf>.

Cancer. *World Health Organization* [online]. © WHO 2014 [cit. 2014-05-03]. Dostupné z: <http://www.who.int/cancer/palliative/en/>.

Clary, G., Snyder, M. *The Functional Approach to Volunteers' Motivations*. [online]. [cit. 2015-05-22]. Dostupné z: https://generosityresearch.nd.edu/assets/13636/clary_snyder_volunteer_function_inventory_scale.pdf.

Disman, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.

Dobrovolníci v neziskových organizacích. 1. vyd. Praha: Informační centrum neziskových organizací, 2001. 24 s. ISBN 80-86423-05-0.

Frič, P. a kol. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: (výsledky výzkumu NROS a Agnes)*. 1. vyd. Praha: NROS, 2001. 115 s. ISBN 80-902633-7-2.

Frič, P., Pospíšilová, T. *Teoretické prolegomena*. In Frič, Pospíšilová a kol., *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. 1. vyd. Praha: Agens, 2010. 263 s. ISBN 978-80-903696-8-9.

Ghiselin, M. T. *The Economy of Nature and the Evolution of Sex*. Berkeley: University of California Press, 1974. xii, 346 s. ISBN 0-520-02474-5.

Guasti, P. *Civil Society and Civic Participation in the Czech Republic*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, ©2005. 47 s. Sociologické studie = Sociological Studies; 05: 05. ISBN 80-7330-079-6.

Hartl, P., Hartlová, H. *Velký psychologický slovník*. 4. vyd. Praha: Portál, 2010. 797 s. ISBN 978-80-7367-686-5.

Hayenga, A. O., Corpus, J. H. 2010, s. 371-383. *Profiles of intrinsic and extrinsic motivations: A person-centered approach to motivation and achievement in middle school*. [online]. [cit. 2015-05-21]. Dostupné z: http://academic.reed.edu/motivation/docs/Hayenga_Corpus_2010.pdf.

Hayesová, N. *Základy sociální psychologie*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. 165 s. ISBN 80-7178-198-3.

Hendl, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 80-7367-040-2.

Informace pro občany České republiky. *Portál veřejné správy* [online]. 2014 © Ministerstvo vnitra [cit. 2014-04-15]. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=53459&recShow=0&fulltext=&nr=198~2F2002&part=&name=&rpp=15#parCnt>.

Amelie, o.s., Kolektiv autorů, Materiál ke školení, interní publikace.

Matoušek, O. a kol. *Sociální služby: legislativa, ekonomika, plánování, hodnocení. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2011. 194 s. ISBN 978-80-262-0041-3.

Mlčák, Z. *Prosociální chování v kontextu dispozičních aspektů osobnosti. 1.* vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2010. 236 s. Spis OU; č. 227/2010. ISBN 978-80-7368-857-8.

Müllerová, M. ed. *Dobrovolníci pro kulturu: dobrovolnická činnost v kulturních organizacích. 1.* vyd. Praha: Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění - Divadelního ústavu, 2011. 128 s. ISBN 978-80-7008-268-3.

Nakonečný, M. *Motivace lidského chování. 1.* vyd. Praha: Academia, 1996. 270 s. ISBN 80-200-0592-7.

Nakonečný, M. *Psychologie osobnosti. 1.* vyd. Praha: Academia, 1995. 336 s. ISBN 80-200-0525-0.

Nakonečný, M. *Sociální psychologie. 2.*, přeprac. a rozš. vyd. Praha: Academia, 2009. 498 s. ISBN 978-80-200-1679-9.

Nováková, M. a kol. *Učíme etickou výchovu: manuál etické výchovy pro základní a střední školy. 1.* vyd. Praha: Vydalo Etické fórum v nakl. Luxpress, [2006]. 131 s. ISBN 80-7130-126-4.

Parkes, C. M., Relfová, M., Couldricková, A. *Poradenství pro smrtelně nemocné a pozůstalé. 1.* vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu, 2007. 180 s. Paliativní péče. ISBN 978-80-87029-23-7.

Penner, A. L. *Dispositional and Organizational Influences on Sustained Volunteerism: An Interactionist Perspective.* [online]. [cit. 2014-05-21]. Dostupné z: <http://nclc203wagner.pbworks.com/f/Demographic.pdf>.

Registr poskytovatelů sociálních služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socereg/rozsirene_hledani_sluzby.do?zn=&zao=&pic=&zak=&spd=&spo=&zaok=&sbmt=Vyhledat&zau=&pn=Amelie&si=&srp=pdaz&SUBSESSION_ID=1431977000348_4.

Strauss, A. L., Corbinová, J. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie. 1.* vyd. Boskovice: Albert, 1999. 196 s. Scan; sv. 2. ISBN 80-85834-60-X.

Svejkovský, J. a kol. *Nový občanský zákoník: srovnání nové a současné úpravy občanského práva. 1.* vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. xiv, 792 s. ISBN 978-80-7400-423-0.

Tošner, J., Sozanská, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. 2.* vyd. Praha: Portál, 2006. 149 s. ISBN 80-7367-178-6.

Universal Declaration on Volunteering. *International Association for Volunteer Effort* [online]. October 5, 2009 [cit. 2014-05-01]. Dostupné z: <http://www.iave.org/content/universal-declaration-volunteering>.

Veřejný rejstřík a Sběrka listin. © 2012-2014 *Ministerstvo spravedlnosti České republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=753976&typ=UPLNY>.

Výrost, J., Slaměník, I. *Sociální psychologie. 2., přeprac. a rozš. vyd.* Praha: Grada, 2008. 404 s. Psyché. ISBN 978-80-247-1428-8.

Wilson, E. O. *On Human Nature*. Cambridge: Harvard University Press, 1978. XII, 260 s. ISBN 0-674-63441-1.

Wilson, E. O. *Sociobiology: The New Synthesis. 25th Anniversary Ed.* Cambridge, Mass.: Belknap Press of Harvard University Press, 2000. xiii, 697 s. ISBN 0-674-00235-0.

What Is Cancer? *National Cancer Institute* [online]. [cit. 2014-05-22]. Dostupné z: <http://www.cancer.gov/cancertopics/cancerlibrary/what-is-cancer>.

Záškodná, H. Filantropie u vysokoškolských studentů. In: *AUSPICIA*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2008. Roč. 5, č. 2, s. 82-87. ISSN 1214-4967.

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek číslo 1: Paradigmatický model

Tabulka číslo 1: Modely dobrovolnictví

Tabulka číslo 2: Tři typy přístupu k péči o pacienta

Tabulka číslo 3: Odborné sociální poradenství

Tabulka číslo 4: Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Tabulka číslo 5: Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Tabulka číslo 6: Úplný výpis ze spolkového rejstříku

Tabulka číslo 7: Program školení dobrovolníků - Čtvrtek 21. 2. 2013

Tabulka číslo 8: Program školení dobrovolníků – Pátek 22. 2. 2013

Tabulka číslo 9: Program školení dobrovolníků – Sobota 23. 2. 2013

Tabulka číslo 10: Klady a zápory kvalitativního výzkumu

Tabulka číslo 11: Údaje o zpovídaných osobách

Seznam příloh

Příloha číslo 1: Certifikát o absolvování dobrovolnického školení

Příloha číslo 2: Pět polostrukturovaných rozhovorů v plném znění

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Ondřej Kühř
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PaedDr. Alena Jůvová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2015

Název práce:	Profil dobrovolníka v olomoucké pobočce Amelie, o.s.
Název práce v angličtině:	Profile of a Volunteer at Amelie Olomouc
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá profilem dobrovolníka v olomoucké pobočce Amelie. Teoretická část se skládá ze tří kapitol – vymezení základních pojmů, legislativy vztahující se k dobrovolnictví a informací o neziskové organizaci Amelie. V empirické části jsou prezentovány výsledky kvalitativního výzkumu, který byl proveden metodou zakotvené teorie.
Klíčová slova:	Dobrovolnictví, motivace, onkologické onemocnění, kvalitativní výzkum, zakotvená teorie
Anotace v angličtině:	The diploma thesis deals with profile of volunteer at Amelie Olomouc. The theoretical part consists of three chapters – definition of basic concepts, legislation related to volunteering and information about not-profit organization Amelie. The empirical part presents results of qualitative research which was realized by the method of grounded theory.
Klíčová slova v angličtině:	Volunteering, motivation, oncological disease, qualitative research, grounded theory
Přílohy vázané v práci:	Příloha číslo 1: Certifikát o absolvování dobrovolnického školení Příloha číslo 2: Pět polostrukturovaných rozhovorů v plném znění
Rozsah práce:	67 stran
Jazyk práce:	český jazyk

Příloha číslo 1: Certifikát o absolvování dobrovolnického školení

psycho sociální pomoc
pro onkologicky nemocné a jejich blízké

Provozovatel dobrovolnického programu akreditovaného MV ČR Amelie, o.s. uděluje:

Ondřejovi Kührovi

**OSVĚDČENÍ O ÚČASTI NA ZÁKLADNÍM KURZU PRO
DOBROVOLNÍKY S ONKOLOGICKOU
PROBLEMATIKOU**

Kurz proběhl dne: **21. -23. 2. 2013** ve FN Olomouc
Rozsah kurzu: **20 hodin**

Janeta Slavíková
koordinátorka dobrovolníků

Paula Telh
ředitelka Amelie, o.s.

Příloha číslo 2: Pět polostrukturovaných rozhovorů v plném znění

Respondentka 1

Takže na úvod možná trochu citlivá otázka, ale jak hodnotíte své dětství. Můžete nám přiblížit své zázemí? Rodinné zázemí.

Mhm. Řekla bych, že co se týče rodiny, tak mám plus minus funkční rodinu. Mám jednoho bratra a oba dva rodiče. Žijí pořád spolu v manželství. O nás jako o děti bylo velmi dobře postaráno. Rodiče se hodně starali třeba o náš volný čas, takže jsme s bratrem oba dva aktivně sportovali. Byli jsme v tom podporováni. Pořád byly jako nějaký výlety, prostě každé víkend něco, dovolené společně. Mm, bylo to tam vyváжено, materiálně o nás postaráno bylo, trošku tam chyběla potom taková ta citová doprovodná vazba v tom dětství, ale jako řekla bych, že prostě se rodiče starali, nemůžu říct, že ne. Jako že kontrolovali nám i žákajdy, prostě ptali se nás co ve škole, co naši kamarádi. Všechny znali jménem. Doteď to tak jako funguje, že když mluvím třeba s mámou po telefonu, tak se mě zeptá na moje tři čtyři nejbližší kamarádky. Jak se ony mají, takže jako s nima mám takový jako férový vztah, dá se říct. Spíš kamarádský, není tam už taková role matka, otec a já, neberu je jako authority do svého života, ale beru je spíš kamarádsky, ale samozřejmě nikdy nevymažu to, že je to moje biologická matka a otec. Ale v tom dětství se jako vždycky starali, i doteď se velmi starají. Ptají se, ale, jak jsem řekla, trošku jsem někdy postrádala jako citovou vazbu. Jakože ten cit.

Mhm, dobře. Ostrý střih do současnosti. Čím se zabýváte nebo jaké je Vaše zaměstnání?

Mhm. Takže já jsem jako vlastně pořád student. Pátým rokem studuju mezinárodní humanitární a sociální práci. Teď jsem udělala státnice, ale prodlužuji si ještě studium o rok, protože jsem nenapsala diplomovou práci, na kterou se chystám teď, a ten rok si nechávám na to, abych si našla zaměstnání ve svém oboru. Teď si vlastně dělám taky kurz krizové intervence, který mám na rok. Až skončím, tak prostě budu mít ten krásný papír, který je certifikovaný od ministerstva práce a sociálních věcí, že můžu dělat krizovou intervenci. Buď v krizových centrech, u vojáků, u hasičů, u policie, u záchranářů, takže se budu prostě snažit dostat se do toho oboru, ale víc ještě do té humanitárky bych ráda zaplula a ráda bych prostě dělala v té humanitární sféře nějaké psychosociální podpory, přípravy pracovníků na mise, péče o ně ve smyslu psychické stránky po příjezdu z mise. Možná i nějaké výzkumy, možná bych se tomu nebránila, dělat jako nějaký výzkumy na tady toto téma, na tady tuto problematiku, protože humanitární práce je velmi stresové povolání, obzvláště při nějakých dlouhodobých misích v uprchlických táborech. A to je to, co mě táhne. Nemůžu říct, že by mě úplně táhlo, abych já sama vyjížděla na misi, nebránila bych se, kdyby přišla nabídka, ale nebudu to aktivně vyhledávat. Ale teď teda jsem spíš nějak dokončuju školu, připravuju se na

to, že si najdu zaměstnání ve svém oboru. Tak nějak vstupuju do toho reálného života, který už není chráněný školou.

Mhm, dobře. Jak jste se stala dobrovolnicí? Popište prosím Vaši motivaci. Nebo nějaký celkový ten proces.

Mhm. Tak vlastně já už ňák třetím rokem, co jsem byla na bakaláři, na té humanitárce a sociální, tak spousta mých spolužaček dobrovolničila v různých organizacích nebo dokonce už zakládaly vlastní neziskovky, a tak jsem si říkala, že bych taky asi jako se měla zapojit a říkala jsem si, že nemůžu mít jenom teoretické znalosti ze školy, ale začala jsem jako hledat sféru, která jako by mě uspokojila v tom dobrovolnictví. Tady v Olomouci je široké spektrum neziskovek, kde berou dobrovolníky nebo kde se s nimi pracuje. Můžeme se podílet na různých projektech, ale nic mě z toho neoslovilo. No jakože já jsem věděla, že nechci pracovat s dětmi a nechci pracovat úplně tak se starými lidmi ani na nějakých environmentálních programech, že mě to neláká, mě lákalo prostě fakt ta jako psychosociální věc, ňák jako toho člověka. Až potom jako přes jednu svoji spolužačku jsem dostala kontakt na koordinátorku dobrovolníků (bylo zde uvedeno celé jméno, anonymizujeme – autorská poznámka), protože jsou spolu kamarádky, dokonce možná spolu nějakým způsobem se podílely na nějakém projektu. No, a dostala jsem ten tip, že (ženské jméno) právě v Amelii dělá. Že to je jako psychosociální podpora pro onkologicky nemocné, takže to bylo přesně to, co jsem jako vyhledávala. To, po čem jsem toužila, když už jako jsem chtěla dobrovolnictví. Pak jsem si dala schůzku s (ženské jméno). To bylo docela dlouho ještě před tím prvním zaškolováním v tom únoru, jako že už nějak v listopadu jsem se s ní nakontaktovala a byla jsem za ní osobně, protože jsem si nebyla jistá třeba, jestli se na to úplně hodím, případně jestli mám správnou motivaci. Chtěla jsem o tom vědět víc a jenom tak jako ze stránek mě to neuspokojovalo, ty informace. Tak jsem si dala s (ženské jméno) schůzku u ní v kanceláři, kde mi vyložila spoustu věcí, odpověděla na všechny mé dotazy. No, a tady po tomto rozhovoru jsem si jako byla jistá, že to chci zkusit, tak jsem si jenom počkala ty dva nebo tři měsíce, než začalo zaškolování, které vlastně prvním rokem proběhlo i tady v Olomouci. Takže moje motivace byla skrz tu prostě moji školu, no, jako my jsme měli spoustu praxí povinných v rámci školy a tak nějak jsem prostě cítila, že potřebuju pořád spojení prostě s tím reálným světem, s těma organizacema, že jako nechci si zatvrdnout na pět let v akademický sféře prostě toho mýho studia, ale chtěla jsem si udělat ten krok do praxe, takže to byla ta moje motivace. A taky jako nebudu říkat, že ne, ale mojí motivací bylo i to, že prostě v mojí oboru se hrozně hledí na dobrovolnické nebo na jakékoliv zkušenosti, které člověk-student má. A to, že se budu do nějaké organizace hlásit jenom s tím, že jsem vystudovala tu školu,

tak to mi nezaručí vůbec nic, takže jsem myslela i na to, že to je prostě fajn položka do mého sívička. Jako sbírám tam ty body, snažím se to dělat, ale nedělám to primárně jenom za účelem, aby to sívičko hezky vypadalo, ale samozřejmě když se do něčeho pouštím, tak hledám prostě jako více hodnot, které mi to přinese, pokud jsem se rozhodla do toho investovat tu energii.

Mhm, řekl bych, že oblast onkologie je značně specifická, co Vás vedlo, nebo proč jste zrovna si vybrala tu onkologii.

No, protože právě jako žádněj, žádný jako program nějaké té psychosociální podpory nebo nějakého doprovázení člověka, kdy prostě, kdy jde hlavně o tu rozmluvu a o osobnost prostě toho dobrovolníka, tak žádný jiný program tady v Olomouci nebyl. Tak jsem si řekla, jako že hlavní je ta onkologie. Brala jsem to jako výzvu a hodně s pokorou jsem k tomu přistupovala, protože jsem měla strach, abych jako já potom svým chováním nepoškodila třeba pacienty, případně jsem si hodně hlídala, aby to nesebralo mě, abych si tady to neodnášela domů, což se mi třeba stalo s praxí, kterou jsem měla s lidmi s duševním onemocněním, že to jsem si jako velmi přinášela do osobního života, tak jsem si potom tohleto jako hlídala. Byla to pro mě výzva, ale zjistila jsem, že jsem si o tom dělala takové jako hodně zkreslené představy. Že prostě přece jenom když se řekne onkologické oddělení, tak člověku se hodně často vybaví jenom nějaké jako oči plné beznaděje a ztrápené obličejy, ale ono to v reálu takhle jako není, nebo ne vždycky, Jsou tam prostě různí lidi, tak jako je potkám v životě, takže nemůžu je házet všechny do jednoho pytle. Někdo je prostě, někdo má vztek, někdo se tomu směje, někdo rád prostě jako přijme tu podporu. Někdo zase říká, že nepotřebuje, že si to zvládá sám. Je to fakt jako v životě a není to tam jako tak depresivní a skomírající, jak jsem si jako představovala v těch nejčernějších scénářích. Takže jako proč onkologie. Všeobecně jenom proto, že vlastně to byl jediný program dobrovolnický, kde byla právě součástí ta psychosociální podpora, takže proto.

Jak hodnotíte svou dosavadní zkušenost s dobrovolnictvím? Co Vám to vzalo, co Vám to dalo. Negativa, pozitiva. Pozitiva, negativa.

Mm, no, já jsem jako ze začátku byla hodně nadšená a chodila jsem tam pořád, fakt každý týden jsem byla. Chodila jsem i o prázdninách, protože jsem zůstávala tady. A bavilo mě to hrozně moc, ale potom prostě po čase přišlo takové, já bych ani neřekla jako vyhoření, ale spíš jako takové vystřízlivění, že jsem pořád jako tam hmatala po něčem hmotnějším, po něčem, co bych jako mohla víc dělat, víc se zapojit. Že mě potom přestalo stačit se tam jenom jednou týdně na tu hodinu a půl, na dvě prostě otočit, posdílet si s těma lidma. Jako srážející bylo taky, že se třeba dvakrát třikrát po sobě stalo, že žádněj z pacientů neměl zájem ani

o aktivitu, ani o individuální prostě návštěvu, což znamenalo, že jsem tam přišla, a po půlhodině jsem odcházela domů, což mě jako štválo, protože na tu Amelii, na to dobrovolnictví jsem si vždycky musela vyčlenit půlden, což jako v rámci mého životního stylu bylo celkem náročné. Mně potom jako chybělo prostě něco víc, něco návaznějšího, takže jako já jsem měla motivaci, že s těma lidma jsem ráda sdílela, ale já jsem potom jako chtěla mít prostě větší, nebo cítila jsem potřebu jako mít jako, že když tam přijdu a jako prostě po půlhodině mám jít domů, protože nikdo zrovna zájem nemá, což plně respektuju. Nedovedu si představit, že třeba já bych byla v té situaci a někdo tam každé tejdenně chodil a furt po mně něco chtěl, tak plně respektuju, že ti pacienti to nechtějí. Na ně se jako nemůžu zlobit, ani nezlobím svým způsobem, ale je to takové zklamávající, a tak jsem si přála, že bych si ten čas mohla využít jako ještě víc konstruktivněji, když teda jako každý odmítne, že prostě přece jenom se může jako dát najít. Takže jako ta moje motivace se měnila, no, myslím si, že jako ze začátku jsem právě do toho nasypala hodně své energie, hrozně rychle, pak přišlo období takového útlumu, kdy mě to úplně neuspokojovalo, ale chodila jsem tam. Potom jsem i Katce řekla, že jako že chci chvilku od toho odpočinek, že prostě cítím, že už jako mi to nic nepřináší, a naopak že já na tu onkologii taky nemusím vždycky přinášet to pozitivní, což si nemyslím, že je správně. Takže asi jako tak, že ta motivace byla ze začátku hodně velká a potom už mi tam chyběly nějaký ty věci prostě hmotnější. Je fakt, že už toužím jít hodně do praxe i skrze svoji školu a dělat dobrovolníka mě prostě nenaplňuje. Jako že potřebuju mít i nějaký hmatatelnější pravomoce, funkce, něco si jako řídit. Být za něco zodpovědná, což ještě jako není a je to pořád dobrovolnictví a já jsem s ním začala jako celkem pozdě, až prostě někdy třetí čtvrtý rok studia, že první tři roky jsem téměř nedělala žádného dobrovolníka, takže si myslím, že skrz ty praxe jsem si prošla spoustou věcmi. Když jsem šla na to dobrovolnictví, na tu onkologii, tak já už jsem neměla ty fáze takového toho poznávání, zklamání, nadšení a tak, jako že já jsem si to už odžila spíš na těch praxích, to si jako osobně myslím. Nemám to jako samozřejmě potvrzené, ale tak nějak jsem si to v sobě vyjasnila. No, a teď ke konci jsem na onkologii chodila i méně, ale bylo to hlavně z důvodu toho, že jsem se připravovala. Jsem měla hodně těžký poslední semestr školy, hodně těžký zkuškový, pak jsem musela být v práci celý měsíc v kuse. A teď jsem měla jako měsíc téměř učení na státnice, takže teď jsem tam nebyla asi tři měsíce, ale vím, že třeba na prázdniny, jak tady zůstávám, tak jednou za dva týdny asi půjdu. Nebudu si to hrnout tak často, aby mě to nedemotivovalo. Pořád to беру tak, jako že je to dobrovolná činnost, i mně má přinášet radost, takže si tam jako hledám spíš tu bilanci. Že nechci od toho úplně utíkat, ale potřebuju si tam najít prostě nějakou rovnováhu.

Mhm, vy jste zmínila organizaci. Myslíte si, že máte organizační talent? Že byste chtěla mít nějaké kompetence, o něčem rozhodovat na nějaké úrovni. Myslíte, že máte třeba organizační talent?

Mhm, myslím si, že jo. Myslím si, že hodně jo, já právě nejsem takový ten vizionář, já nejsem člověk, který by třeba do organizace přinášel ty plány. Dělala jsem nebo i v průběhu výuky jako na škole jsme měli hodně třeba jako management neziskových organizací, kde jsme se zabývali i osobností právě jako toho pracovníka. Já vím o sobě, že jsem spíš jako takový plánovač a dotahovač. Že já potřebuju mít vedle sebe člověka, který přijde a nahodí tam ty tři čtyři prostě kostry nápadů a já jsem schopná si sednout a vyřešit prostě termíny, schůzky. Domluvit, zařídit granty a já jsem spíš takový dotahovač, já prostě mám tady tohleto ráda. Já navíc o sobě vím, že nejsem úplně týmový hráč, já jako nejsem, nebo já dokážu být, ale já mám sama na sebe jako velké nároky co se týče té práce a já potom ty nároky přenáším i jako kolem sebe a vím, že to, každý máme jiný styl práce, takže já jako nikdy nechci být nikdy jako extra vedoucí nebo ten týmovej jako hráč v nějaký vyšší pozici, protože vím, že bych ty lidi hrozně hnala. Že bych prostě jim fakt stála za zadkem a sekala jim prostě prsty. A bude to tak a tak. A mě by ty lidi neměli rádi. Jako já prostě to o sobě vím, že bych to dokázala ukočírovat, ale já bych nebyla dobrý šéf, mě by neměli jako rádi, takže já spíš jako se tak vidím nějak jako separé se svým projektem, částí projektu, realizací toho. Jako já jsem schopná pracovat v tom týmu, někdy mi to nevadí, někdy mi to třeba vadí víc. Záleží prostě, jak se tam ty lidi naskládají, ale jako co se týče těch organizačních schopností, tak to vím, že mám. Že já jsem prostě strašně jako pořádná a jsem taková jako hrozně i na pořádek jako i prostě na tom pracovním stole, aby všechno bylo ve složkách, barevný kartičky mít vytvořený, ať je v tom ten systém a řád. Že jako já jsem prostě strašně strukturovaná, takže jako vím, vím, že jako tuhleto vlastnost mám, ale říkám, nejsem ten vizionář, který by jako do organizace přinášel ty nápady a nějaký jako rozvíjel. Já jsem prostě spíš ten plánovač, dotahovač. a tak jako prostě to o sobě vím, tak si budu muset najít parťáka, kterej naopak ten plánovač není, protože je důležitý, ať ten tým funguje a klape, ale když máte vedle sebe dva plánovače nebo dva vizionáře, tak ty lidi se prostě sežerou, protože tam jako to nebude fungovat.

Mhm, vzájemně se nedoplňují, nebo...

Tak. Mám to tak.

Já jsem teď úplně ztratil nit. Ano, jo. Jak hodnotíte Vaši komunikaci s klientem? Nebo jak snášíte tu komunikaci s klientem (pacientem)? V čem vidíte své přednosti? V čem máte možná mezery?

Mm, tak já si myslím, že... Začnu u těch pozitiv, ať se jako nejdřív pochválím, než půjdu na negativa. Myslím si, že v konverzaci s klienty nebo pacienty umím naslouchat, umím být empatická a hodně jsem se naučila pracovat s tichem. Což mi dřív dělalo problém, protože, a to právě vím, že je to ta moje negativní stránka, kterou ještě pak zmíním, je zbrkllost. A všechno hr, hned dostat ty informace třeba od toho pacienta, co ho trápí a tak. Ale naučila jsem se pracovat i v průběhu svých praxí jsem měla různé semináře a kurzy, výcviky, jako že se snažím tak jako nějak, konference, se snažím držet v tom módu. Nechci jako vykydnout tím, že mám jako teda titul a nákou jako školu, ale nejsou tam jako žádný moje aktivity.

Takže pracujete na sobě, tak by se to dalo nějak říct? Snažíte se orientovat se v oboru?

Mhm, jako ještě pořád jo. Ještě jsem fakt jako mladá, doufám, že to tak budu mít i třeba za nějakých dvacet let v tom oboru. Že budu mít tu touhu, protože pokud bych neměla, tak si myslím, že je to špatně. No ale, to pozitivum právě, který na sobě dokážu identifikovat je, že pracuju s tichem hodně. Dávám ten prostor tomu pacientovi na to vyjádření, protože on občas potřebuje jenom tu osobu vedle sebe. Ani nepotřebuje mluvit. Mě to dřív vždycky znervózňovalo, protože já jsem si tam konspirovala, co všechno potřebuje, co pro něho můžu udělat. Ale tak teda práce s tichem, myslím si, že jsem empatická. Že opravdu dokážu být, nechám toho člověka právě jako, tak nějak se mu snažím vytvořit alespoň základní pocit bezpečí se mnou v té konverzaci, aby se nebál. Myslím, že jsem i celkem nějaká taková nápaditá i tvořivá, že když třeba není nějaké téma úplně jasně určené. Nebo pacienti rádi si se mnou povídali, ale tak nějak neví, o čem, tak já i díky své škole a díky těm praxím, tak já jsem strávila půl roku v Indii, to je věc, o které já můžu mluvit pořád, já to točím furt, jako to je fakt jako taková moje mantra. Když už nevím kam, tak prostě vím, že ty pacienty na to nalákám. Jak už Indie, tak třeba jsem cestovala po Kavkaze. I moje spolužačky, které byly na praxích, tak mám od nich spoustu zajímavých informací, takových úsměvných historek. Ať už z Afriky, Nepálu ale i z té východní Evropy. Takže v tomhleto jako vím, že se tam můžu upíchnout. A většinou si ti pacienti nechají odvést tu pozornost a zapojí se se mnou do toho rozhovoru a pak už se třeba vyptávají. Takže v tomhleto mám výhodu, že ta Indie je hrozně exotická a fakt tam jako jsou spousty zážitků, které jsou naprosto odlišné třeba od našich zvyků a kultury. Takže jako lidi si o tom rádi nechali popovídat. A, no, a fakt jako myslím, že jsem i hodně mluvná. Jako že to umím s těma lidma. Víam to i z osobního života a na těch praxích jsem si to taky tak nějak potvrdila, že nemám ráda nějaké takové ty trapné chvílky

ticha, kdy jako to není o tom, že klient potřebuje čas, ale je to o tom, že prostě tam na sebe koukáme a hledáme něco. Tak většinou se mi podaří najít něco, na čem se postaví ten rozhovor, aspoň nějaký základní kámen. Teď jako zmíním nějaké ty mínusy. Tak vím, že u mě to je zbrkllost. Že opravdu někdy jsem hrozně hr, jak jsem občas taková ta neposedná a úplně jako výtrysk, výbuch energie ze mě jde, tak to někdy neukočíruju a navalím to na toho klienta a pacienta. Takže se snažím i s tímhle tím pracovat, protože ho tím zahltím a ti lidi se prostě zaseknou a už mě jako nepustí dál, protože je to vystraší. No, a jednou se mi stalo, to jsem si řešila i na supervizi v rámci Amelie, že jsem měla klienta nebo pacienta. Byl to starší pán, byl na oddělení přijat teprve ten den nebo den předtím. Jako že tam byl asi dva dny. Byl hrozně vystrašený, protože nevěděl svoji diagnózu ještě zcela přesně. Čekala ho ještě spousta vyšetření. Já jsem s ním byla sama na pokoji a on ležel na posteli a já jsem seděla na židli jako kdyby za postelí. A on v průběhu rozhovoru přestal tak jako reagovat a rozvíjet ho a plakal. Jenom mu tekly slzy, on neštkal, nic, ale prostě jenom ten jako strašně silný smutný pláč, opravdu to jako byly ty slzy, které se... opravdu to je ten žal hluboký, který je v tom člověku. Já jsem si hrozně přála, abych si k němu mohla přisednout a jenom haptikou prostě vyjádřit to, že tam jsem. Chytit ho za ruku, ale on mi hrozně utíkal z toho rozhovoru, že jako tam jsem úplně necítila, že tam jako můžu. Opravdu to byl cizí člověk, já jsem pro něho byla cizí. Myslím si, že to byl chlap, který poprvé brečel před ženskou prostě třeba od svých osmi let, kdy naposledy brečel před svojí mámou. Byl to takovej jako velkej medvěd, prostě chlap. A já jsem se jako zeptala, co pro něj já teď konkrétně mohu udělat, a on mi napřed vyslal takové abstraktní přání, že by chtěl být zdravý. Tak jsem mu řekla, že to jako nesplním bohužel. Ale znovu jsem mu zopakovala teď a tady co mohu udělat, tak řekl, že je rád, že tam tedy jsem. Tak mě to aspoň trochu uspokojilo a pak jsem se ho právě i zeptala, jestli bych ho mohla chytit za ruku, že bych ho teď jako ráda, že bych mu vyjádřila prostě dotykem, že tam teda jsem a že ho podporuji. Tak to už si teda nedovolil a jsem ráda, že jsem se nejdřív zeptala, ale byla to pro mě těžká situace, pořád jsem si zpětně říkala, co jsem teda mohla udělat víc, líp. Stalo se mi to poprvé, takže jsem jako fakt nevěděla, jak reagovat. Tak jsem si to potom řešila na té supervizi. Supervizorka řekla, jako že ještě tam jsou nějaký věci, který jako bych mohla udělat a řekla mi hlavně, že ty pocity třeba jako výčitek, že jsem měla udělat víc, mohla, nebo viny, že si to nesmím teda prostě sama sobě vyčítat. Že jsem zareagovala tak jako dobře, přijatelně, na to, že jsem se v té situaci ocitla poprvé. Tak jsem jako byla i ráda, že mě tím uklidnila, ale to byl jako jeden moment, kdy jsem odcházela z onkologie a nesla jsem si to v sobě. A byla jsem spíš taková jakoby negativní, že jsem to neustála. Nezvládla, že jsem vůči tomu klientovi mohla udělat víc. Takže to jsem si pak hodně rozebírala a snažila jsem se

potom i jako víc se zas soustředit na tu práci s tím tichem a uvědomit si, že už jenom to, že ten člověk tam jako fyzicky je, poslouchá toho druhýho, že přece nemusí pořád něco komentovat. Furt o něčem točit, o tom, jak prostě venku lítají ptáci.

Takže někdy stačí být tou vrbou.

Přesně, přesně. A snažím se to spíš v té hlavě furt připomínat, že nemusím jít do extrémů, což já jsem měla vždycky potřebu plně do toho vlítnout a ňák to jako teda rozlousknout.

Já jsem chtěl jenom poznamenat, že tehdy opravdu stačilo, že jste tam jenom byla. Že měl nějakou tu podporu. Blížkost nějakého člověka.

Jako to jo, určitě. Ale když jako pro mě bylo takové strašně zvláštní vidět fakt toho velkého chlapa, jak tam leží a jak prostě strašně z něj byl cítit ten žal, ten smutek.

Zoufalství.

Taky asi, určitě. A jako on právě ani moc jako nekomunikoval s rodinou, nechtěl, aby to věděli. On jim řekl, jako že je teda nějak nemocnej, ale nspecifikoval to. Pak občas na tu rodinu vzpomínal, ale potom jako třeba to vždycky shodil něčím. Ale oni o mě nemají zájem nebo něco, víš. A pro mě bylo jako hrozně těžký tam vidět toho velkého silného chlapa, jak byl prostě zlomený. Jo, že i pro mě to bylo strašně takové jako. Jako já vím, že ten člověk na to má právo. Nemusí být vždycky ten silnej, jo, tak jako ty, já. Prostě nemusíme vždycky být ti siláci. Ale bylo to překvapující. Asi poprvé jsem viděla staršího chlapíka a fakt on působil jako velkej prostě, tak na mě to jako zapůsobilo, že jsem si úplně říkala, tak takovej velkej chlap. Musíš pro něho prostě udělat víc. Víš, jako že...

Dostaň ze sebe to nejlepší.

No, no, no, tak nějak. Že jsem si prostě jako přála pro toho chlapa udělat co nejvíc, a hlavně mi ho fakt bylo velice líto, velice jsem s ním soucítila, protože on potom vyjádřil, z čeho měl největší strach. Nebo co ho tak nejvíce tížilo, bylo to, že neví, co mu je. Že on ještě nevěděl tu diagnózu. A ta nevědomost, to je, myslím, to nejvíc, co tě sžirá. Takže jako jsem si říkala, tak já nevím, mám zajít ještě třeba za sestrou a ňák se jí jako zeptat. A pak si říkám, ty jo, to není moje kompetence, to prostě nemám dělat. Jo, já už se do toho nemůžu míchat. Úplně jsem si přála mu jako zprostředkovat nějakou informaci, protože jsem věděla, že by ho to uklidnilo.

Myslíte, že soucit tomu klientovi pomůže? Pomáhá, nebo zmáhá spíš?

Já jsem jako nevyjadřovala žádný soucit. Já jsem to na sobě nedala znát. Já jsem jako věděla vnitřně, že s ním prostě soucítím.

Ale právě jo, jak jste to cítila vnitřně.

Ale nevyjadřovala jsem to, protože si myslím, že první, co by ho napadlo. Jéžiš, tak tady je nějaká cizí mladá holka, tak vona tady brečí se mnou, že jí je mě líto. Víš, jako že vím, že si

to nemůžu dovolit, tak jsem to na sobě vůbec nedávala znát. Spíš až jako později se mi to rozleželo v hlavě. Vlastně jsem se snažila rozklíčovat i ty pocity, který jsem vůči němu měla já. Ale nee, nedala jsem to najevo, spíš jsem tam fakt jako byla. Když se na mě díval, tak jsem se mu upřímně dívala do očí, neuhýbala jsem mu tím pohledem, aby jako věděl, že nejsem někdo, kdo neví, jak zacházet s tou situací. Jako já jsem reálně nevěděla, ale tak nák pocitově jsem si přišla na to, že když se mi dívá do očí, tak já nemůžu uhnout. Ani nechci mu uhnout. Jo, že by to bylo něco, co ho znovu uvede do rozpaků a takhle, takže jsem se tam fakt snažila stát pevně usazená těma nohama na zemi a být spíš ten uzemňovač jeho. Všech jeho pocitů. Ale neventilovala jsem to zpátky, jenom... Právě to, co bylo pro mě zpětně hrozně pomáhající, když mi ta supervizorka naše, tak ona mi řekla, že já jsem jí řekla, že jsem nevěděla, jak reagovat a že i to ticho pro mě bylo tíživý. Že jsem jako nevěděla, jestli je to teď správně, že mlčím, nebo mám zkusit navázat ten rozhovor. Většinou jsem jako mlčela, jenom když on, tak jsem se snažila zachytit jeho udičky a rozvíjet konverzaci, která ale stejně ztroskotala. A ona mi řekla, ta supervizorka, že i já mám právo vyjádřit své pocity. Tím stylem, že teď je to pro mě taky tíživé, nevím, jestli si přejete, abych mluvila, nebo spíš mlčela. Co to ticho vlastně znamená? Přejete si, aby bylo ticho a abych tady jenom byla? A já jsem se takhle jako nezeptala, já jsem vlastně nevěděla jak. Ale supervizorka mě ujistila, že tady tohleto můžu, že si to můžu dovolit. A že to naopak i tomu klientovi pomůže. Že ví jako, že tam jsem, že jsem soustředěná na něj. Že tam pracuju s ním.

Že se nepohybuje ve vzduchoprázdnu.

Přesně, přesně, přesně. Tak to mi jako zpětně velice pomohlo a myslím si, že si to jako hodně držím v hlavě, kdyby ta situace zase znovu nastala. Takže ten pocit, že to můžu říct, že to můžu i já vyventilovat, že i tomu klientovi to pomáhá, takže to pro mě opravdu bylo jako strašně silný, jako že mi to řekla. Jako to si opravdu držím v hlavě a už se cítím jistější, třeba kdyby se mi ta situace stala znovu, tak jako už jsem si to zkoušela poprvý a dostala jsem radu a vím, že se tu radu budu snažit využít, pokud to bude možný. Za okolností nějakých.

A pokud se dostaneme k Vašemu okolí nebo k rodině. Co soudí rodina o Vašem, o Vašich dobrovolnických aktivitách. Jak se k tomu staví Vaše nejbližší okolí? A co se týče dobrovolnictví, šíříte třeba osvětu ve svém okolí? Snažíte se rozbít nějaké mýty, stereotypy?

Mm. Když to řeknu takhle, tak moje rodina, když to vezmu biologicky, tak ta moje biologická rodina žije v (jistém městě – autorská poznámka) a já se s nimi vídám tak jednou za čtvrt roku, dvakrát za půl roku, jak kdy. Je to hodně z časového hlediska, protože já opravdu jako mám tady svůj život. Tohle je můj domov, prostě tady tohleto místo konkrétně. Jsou tu

všechny moje věci. Já jako tam u rodičů nemám nic. Mám tam prostě pár knížek, který se mi sem už nevlezou. a s nimi, když jsem se jako bavila o tom dobrovolnictví, tak... myslím si, že oni úplně nevědí, o čem jako to je, to dobrovolnictví nebo jak to vůbec probíhá, ať v jakékoliv sféře. Takže jsem jim to jako vysvětlovala tak nějak, ale, oni mě podporují, ale vím, že třeba úplně tak jako všeobecně, máti, ta mě podporuje velmi, ta se opravdu snaží, ta tím jako hrozně žije. Všema máma zkouškama i tím dobrovolnictvím. Ptá se mě, co a jak. Ale u otce spíš tak jako cítím, že, on mi to řekl teda jako na férovku, že si nemyslí, že tady tahleta oblast nebo sféra práce je hodnotná. On je materiální člověk, takže on mi prostě řekl, že to pro něj jako nemá váhu a hodnotu, ale, to zase jako klobouk dolů, na druhou stranu nějakou dobu mě finančně podporoval. Ale on to třeba úplně nepřijímá. Spíš jako když to беру jako svou rodinu, tak já ji mám tady v Olomouci. Přímo tady v tomhle bytě. Moje dvě spolubydlící jsou mi nejbliž, jsou to mé kamarádky. Jedna z nich se mnou studuje, druhá studuje dramaterapii, takže taky jako takovej blízký pomáhající obor. A to jsou holky, který samy dobrovolničí, takže velice dobře znají ty principy dobrovolnictví. Jedna dělá teda s drogově závislými v Kappě primární prevenci. Každá máme jako jinou cílovou skupinu, ale všechny prostě díky tomu, že studujeme to, co studujeme, tak pro nás to není, nebo ještě to řeknu jinak. Já se do toho asi trochu zamotávám. Omlouvám se.

Nic se neděje.

Pro mě to, co jsem se rozhodla dělat, není práce. Pro mě to není taková ta práce, do který půjdu v osm a v pět prostě skončím. Zavřu dveře a zdarec. Pro mě je to určitá volba životního stylu. Pro mě to, co já dělám, vyjadřuje i moje hodnoty. Moje morální posudky. Takže, a obklopuju se těma lidma, nebo mám to štěstí, že prostě moji nejbližší lidi jsou ti, co to mají nastavený stejně. Jo, všichni, všichni, co tady ty moje dvě nejbližší kamarádky a potom ještě dalších třeba zhruba pět, tak všechny děláme nějakým způsobem s lidma a v pomáhajících profesích jsme se rozhodly. Takže prostě tam já necítím úplně potřebu si to obhajovat nebo jako vysvětlovat jim, naopak v nich mám obrovskou podporu, že jsem se rozhodla dělat přímo tu onkologii. Tam se mě jako holky hodně ptají, jestli to třeba jako zvládám, jestli to jako nezasahuje do mě, do mého života. Ale kde spíš třeba cítím, že je zapotřebí bořit ty mýty, tak je v širší společnosti. Jako v naší majoritní společnosti, kde když jsem jenom jako třeba zmínila, že studuju sociální a humanitární práci na... bakalář byl vlastně na CARITAS, což je církevní škola, to není státní. Tak jako takové ty mýty typu, takže vy nosíte ve škole hábity. Anebo aha, a co z tebe bude, takže ty budeš ta baba na úradě, která bude dávat těm Romáčům ty dávky, těm cigošům? A já jsem jako vždycky říkala, ne, já prostě nechci mířit na úrad a dávat dávky, a i kdybych je dávala, tak to není o tom, že já tady někomu straním nebo

někomu tady dělám výhody prostě. Takhle je nastavený český systém a každý má možnost, pokud je považován v rámci systému za potřebného, dosáhnout na tu podporu. To není o tom, že já svévolně o tom budu rozhodovat. Já prostě jenom jako zprostředkovávám vůli systému, to si ale musí všichni uvědomit, takže spíš v tomhle jako cítím tu velkou potřebu osvěty. Ale můžu říct, že za těch pět let studia už jsem se musela tolikrát obhajovat a takový šílený názory jsem jako slyšela, že už se do toho jako málokdy pouštím upřímně. Že jako už mě to strašně vyčerpalo tady ten boj jako...

S větrnými mlýny.

No, jako furt mám pocit, že já si tady musím něco obhajovat. Jo, do prkýnka. Já si tady furt musím obhajovat to, co chci dělat. Úplně prostě jako lidi, vzbud'te se, já jsem se rozhodla dělat něco, u čeho vím, že budu vždycky chudá jak kostelní myš prostě vždycky, protože ta sociální sféra je absolutně nedocenená. Ale prostě jdu do toho, chci to dělat, oukej, ale prostě, jéžiš, nekritizujte mě, nese. te se mi do toho. Já to taky nedělám u vás, já taky nekritizuju tady nějaký kravaťáky prostě, co tady jako vokrádají ty babičky na těch vlakových nádražích. Podepište tady smlouvu s T-Mobilem nebo klienty právě s duševním onemocněním, což jsme řešili strašně často právě tady u těchto jako skupin, to oddlužení, protože někdo je nalákal na podepsání nějaké výhodné SIM karty. Jo, tak tohle je přece to, co by společnost měla kritizovat, ne to, že já se tady snažím jako s něma pracovat. Takže, ale to jsem se myslím už dostala jako spíš celkově k té profesi. U toho dobrovolnictví podporu mám, snažím se vysvětlovat, ale už nejsem tak akční v tom. Uvědomuju si to, že prostě za těch pět roků některé ty moje ideály a tak jako zmizely, ale myslím si, že jako je to součást toho a je to zapotřebí. Jo, že si myslím, že ty slupky jako postupně odpadaly, ale já jsem za těch pět let si pořád jistá, že to chci dělat. Jo, i když ty slupky nějakých těch ideálů fakt jako ze mě spadly. No...

Promiň, promiň.

Furt tam mám tu kostru.

Takže dalo by se říct, že jste jistým způsobem zcyničtěla, nebo by to bylo až příliš silné vyjádření?

To by bylo podle mě až příliš silné. Já si spíš myslím, že jsem si tak našla jako rovnováhu mezi těma jako ideálama, který jsem předtím měla, a teď tou realitou, která jako je. Tak jsem si teď spíš jako našla nějakou bilanci. Zcyničtěla, to si ještě nemyslím. To možná fakt za těch dvacet let, ale teď ještě ne. Ještě fakt jako nemám úplně tu plnou praxi, takže fakt jako ještě ne. Ještě jsem nabitá tím vším, co mi třeba přispěje potom být trošku cyničtější, zahořklá.

Takže ještě si nepřipadáte dostatečně otřískaná životem?

Mm, no to si myslím, že nebudu nikdy. To jako zas si myslím, že nebudu nikdy. Jako jsou věci, je spousta věcí, který člověk ve svém životě neovlivní, ani v životech svých blízkých. A to je právě pro mě ta pokora, kdy musím být jako připravená, a hlavně neříkat si, že vím všechno o tom životě. Nebo že jsem připravená na všechno, protože vždycky může přijít něco, co mě překvapí. A pokud k tomu nebudu přistupovat tak, že vlastně něco může přijít, tak mě to vážně překvapí a jako dostane na kolena, si myslím. Takže jako já myslím, že otřískaná životem, to si fakt dovolím říct, třeba až budu babička. Až budu prostě mít děcka vodchovaný, vnoučata. Budu vědět, že jsem ty svoje děti vychovala dobře, tím pádem oni zvládnou vychovat to vnouče a až třeba fakt ve stáří si budu moct říct, že jsem jako otřískaná životem. Mám spoustu životních zkušeností, mám spoustu špatných životních zkušeností, mám i pár krásných. Ale nepřipadám si otřískaná životem, to si ještě jako nedovolím říct ve svých pětadvaceti letech. Ještě ne, to si myslím, že bych jako neměla fakt tu pokoru a...

Znělo by to příliš nabubřele?

Mm, mm, tak. Myslím si, že by mi to pak karma jako vrátila nějakým způsobem.

Zajímalo by mě Vaše hodnocení komunikace mezi dobrovolníky v olomoucké pobočce Amelie. Jak to hodnotíte? Měla byste k tomu co říct?

Mhm. Uu. Musím říct, že komunikace s koordinátorkou...

K tomu jsem se chtěl dostat. To by byla ještě podotázka.

Dobře, tak já začnu s těma dobrovolníkama. Pro mě to bylo trochu problematické, protože většina dobrovolníků spolu nebo i právě s naší koordinátorkou komunikovala přes Facebook, který já nemám, a odmítám si ho založit třeba jenom kvůli Amelii. Jako vytrvala jsem spoustu let bez něho a fakt to nechci. To je můj zas osobní postoj. Takže já jsem k dobrovolníkům měla ztížený přístup k ostatním, že jsem kolikrát nevěděla, s kým jdu na oddělení. V případě zpoždění nebo mého zpoždění jsem vlastně nevěděla, komu napsat, koho kontaktovat. Takže pro mě ta komunikace byla fakt obtížná. E-maily jsem na ty dobrovolníky měla, ale já jsem znala prostě asi ty tři čtyři nejbližší, s kterými jsem chodila já vždycky. Pak nějaké ty širší jsem neznala, e-maily jsem měla, ale e-maily mi byly celkem naprd, protože jsem neznala příjmení těch lidí. Nebo jako já vím, že jsem je slyšela, ale prostě, je tam jedna (následuje výčet ženských jmen – autorská poznámka). Ee. Jo, jako že pro mě to bylo fakt ztížený. Čísla jsme na sebe neměly, ale až třeba po čase jsem si vyměnila čísla s některými dobrovolnicema, a to s těma, co chodily fakt jako stabilněji, protože u nich jsem potom dostávala měsíčně ten rozpis zhruba, s kým bych měla jít. Ale pro mě ta komunikace byla ztížená asi fakt tím, že jsem neměla ten Facebook, tak já jsem prostě nevěděla. Což jako beru trošku negativně, že by

se mohla vytvořit prostě nějaká jiná platforma, protože jsou tam i starší paní, které nevyužívají počítač, nevyužívají Facebook. Komunikují přes telefon, takže myslím si, že jako bylo by to fajn to jako nějak zkusit vyřešit tak, aby to fungovalo jako pro všechny. Jo.

Podle Vás by to mělo být tedy na nějaké osobnější bázi?

Mm. Co si představuješ pod osobnější?

No, tak přece jenom ten Facebook, to je taková virtuální komunikace. Chybí tomu ten osobní kontakt. Spíš takový, já nevím, společný akce, nebo jak byste si to představovala?

Jo, hele, společný akce, na to bych si asi já těžko našla čas. Jo...

Nebo jako jednou, jednou za čas, já nevím, jednou za dva měsíce třeba si někde sednout do nějaké čajovny a popovídat si pořádně.

To bych brala, jednou třeba za ty tři čtyři měsíce jako se takhle scházet. Je to fajn si tam prostě vyměnit ty zkušenosti, názory. To by se mi, to bych brala, ale takovou tu komunikaci, kde týden od týdne se domlouváte, v kolik půjdete, kdo jde třeba v úterý, kdo jde ve čtvrtek, jestli někdo půjde v sobotu. Tak zase všechno řešit přes koordinátorku, myslím si, že pro ní je to taky úplně zatěžující, protože ona nemá na starosti jenom dobrovolníky, je to jenom část její práce, má spoustu jiných povinností. Tak já nevím, prostě vytvořit jako společný e-mail třeba jako, přes ten společný e-mail jako spolu všichni komunikovat, kde se to vlastně objevuje všem. Jo, tak to by pro mě bylo jako bylo takový přijatelnější, co se týče fakt ten týden od týdne, protože já, říkám, já jsem byla častokrát jako taková, že jsem jako nevěděla, s kým jdu, jestli mám jít, kdo, kolik nás bude, jestli mám mít aktivitu, nebo budu dělat právě ty individuály, o který jsem já stála. Tam to bylo pro mě takový jako haprující, ale co se týče těch setkání jako osobních, tak já myslím, že zhruba jednou za půl roku se to děje, že se ta (ženské jméno) jako to snaží nějak organizovat. Akorát já jsem jako fakt hodně časově vytížená, a pokud mi dala vědět den dva předem, tak já jsem většinou byla v práci a já jsem si jako nestihla přehodit směnu, nebo jsem ani moc nechtěla přehodit směnu, protože by to pro mě znamenalo, že tu směnu musím někomu dát, a nedostala bych jako na oplátku na revanš. A tím, že se jako živím sama, tak si musím počítat, kolik těch směn za měsíc odpracuju. Takže takhle. Ale jako myslím si, že jako, že pro mě byla primární ta komunikace s těmi ostatními skrz nějaký společný mail, nějakou tu platformu prostě pro nás.

A ještě by mě zajímalo. Z čeho pramení Váš odpor k Facebooku?

Hh. Je to, já jsem člověk, který má rád jako přímou komunikaci, takže já ten Facebook jako... Já jsem znala spoustu lidí, který tomu jako nějakým způsobem propadli, jako že prostě seděli denně třeba osm hodin na tom Facebooku, a teď prostě... a kolikrát jako i špízovali jako ty stránky jinejch lidí, co si tam píšou. Náký fotky, náký změny jejich životních událostí, jestli

jsou ve vztahu, nejsou. Já prostě preferuju osobní jako komunikaci. A hlavně, pardon, já nejsem typ na komunikaci na dálku. Já si jako vždycky říkám, že aspoň přes ten mail. Že já jsem měla kamarádku deset měsíců na projektu v Arménii nebo dvanáct tam byla. Já jsem ji jela radši osobně navštívit na tři tejdny než abych... Já jsem jí byla schopná napsat ji jako dva e-maily za těch deset měsíců, o tom, jak se má. Já to nezvládám tu konverzaci na dálku, já prostě, mně to není zaprvý vlastní, a já si nesednu k tomu počítači, abych napsala ten e-mail. Já jako radši komunikuju prostě takhle, že si dám někde s někým schůzku na kafe, na pivko. Ale nejsem jako programově typ, kterej by udržoval vztahy na dálku. Asi tak to mám. Takže i ten Facebook, pro mě to je strašně silné spojovací médium. Na jednu stranu je to super, protože třeba vím, že v naší třídě se tam řešila spousta věcí, který se týkaly školních věcí. A já jsem byla hodně vyloučená, takže jsem se o spoustě věcí dozvěděla zpětně. Nebo nějaké materiály se ke mně vůbec nedostaly. Ale brala jsem to tak prostě, jako děje se to, oukej, neovlivním to, prostě nebudu kvůli tomu měnit sama sebe. Já ten Facebook prostě mm, já bych tam... mm, prostě nee. Mně to není vlastní, příjemný, přirozený. Já dám radši na osobní kontakt s lidma.

Bezprostředně, s živým člověkem z masa a kostí.

Tak, přesně.

Tváří v tvář.

Jakými vlastnostmi by podle Vás měl oplývat dobrovolník?

Mhm. Zeptám se jenom, dobrovolník přímo pro onkologii, nebo dobrovolník obecně?

Všeobecně.

Určitě by to měl být člověk, nebo, ano, člověk, který má vyjasněnou motivaci, proč to chce dělat. Jedna z nejhorších chyb, která se podle mě děje v dobrovolnictví, je, že ten člověk nemá motivaci správnou, nebo ji nemá vyjasněnou. Pokud je to dobrovolník, který si tím kompenzuje nějaké vlastní věci, vlastní prostě prožitky, zklamání, není to dobře. Zaprvé, tomu dobrovolníkovi to nepomůže, on si tím nevykompenzuje to, co mu v životě chybí. A za druhé, je tam velké nebezpečí, že poškodí klienta, to je prostě něco, co do mě pět let hrnuli na tý škole. Když děláš tu práci, musíš přemýšlet nejenom nad sebou, ale hlavně nad klientem. Nesmíš ho svou činností poškodit, nesmíš způsobit další nějaké psychické útrapy. Takže to je pro mě prostě jedna z nejdůležitějších věcí. Prostě ten dobrovolník musí mít motivaci a musí mít motivaci i pro cílovku. Je normální, že prostě člověk zkouší. Třeba zkouší to s děckama, pak to zkusí třeba s mentálně postiženýma. Pak to zkusí třeba se starouškama a zjistí, že staroušci jsou jeho cílovka, že ho to baví, že mu to stačí. Takový jako klid, popovídání si, sem tam procházeka prostě. Jo, každý to jako jinak nastavený. Takže myslím, že je důležitý, aby

ten dobrovolník měl jako správnou motivaci, to je jedna vlastnost, kterou si musí uvědomit. Najít si cílovou skupinu. A potom si myslím, že jde hlavně o osobnost toho dobrovolníka. Jo, jako je fajn, když je samozřejmě komunikativní, když má nějaký organizační schopnosti, třeba při práci s dětmi se to strašně hodí. Nebo když umí improvizovat taky, s děckama úplně nejlepší věc fakt umět improvizovat, prostě umět je zabavit. Mít v hlavě nějaký hry, něco prostě nenáročného, do čeho nepotřebuje člověk moc pomůcek, aby se to fakt jako dalo dělat kdekoliv. Zase fakt je to o cílové skupině a tam vždycky ten dobrovolník by měl mít něco, nějakou tu vlastnost, která ho k tomu přibližuje. Ale tak jako ve všeobecnosti jako fakt motivace, umět si vybrat cílovku, umět improvizovat, umět být empatickejší a hlavně nejdůležitější pro mě je osobnost. Osobnost toho pomáhajícího, ať už dobrovolníka nebo profesionála. Myslím si, že na tom to strašně moc stojí potom ten vztah, jaký si vytvoří s klienty.

Mhm, dobře. Máte nějaké životní motto? Nějakou životní filosofii, kterou se řídíte?

Mhm. Je to citát od Franze Kafky teda. Je to hrozně abstraktní. To si spíš tahám do toho osobního života než do toho pracovního. A je to: „Jistým bodem počínaje, není již návratu, a toho bodu je třeba dosáhnout.“ A to pro mě znamená to, že tím jistým bodem počínaje, není již návratu, tak některé věci prostě už jsou minulostí, zůstaly v minulosti. A já ve své hlavě a svým fungováním nechci žít v minulosti. A tak je třeba toho bodu dosáhnout a od toho jdu dál. Že nežiju prostě zaseklá tam někde, ale musím si uvědomit, co už je minulost. Vždycky mě to bude ovlivňovat, ale tak nějak jako v sobě si to takhle jako hrnu. A potom mám ještě jeden a ten jsem slyšela v Ponorce asi před třemi lety, kdy tam byl takový ten chlapík, taková ztracená existence, který musel být třeba před dvaceti lety hrozně chytřej, hrozně moudřej, ale něco ho ubilo.

Můžete ho nějak popsat blíže? Plasticky.

Mhm. No byl to tak asi padesátník, takový jako dlouhý mastný háro. Teda jako fakt prostě byl ztracený. Asi ho sežral režim nebo nějaká prostě jeho osobní zkušenost, a on už se z toho prostě nevylízal. Prostě v určitém bodě to vzdal a smířil se s tím, jak to je. A občas jako v té Ponorce se tam potkávají takovéhle jako ty typy. A oni jako rozdávají tu svoji moudrost třeba za jedno pívko, za nějakýho ruma. Občas je to fajn si jako poslechnout, pobaví se člověk a někdy jako je i poučený. A to byl chlapík, když já jsem tam seděla s kamarádkou. Do Ponorky jsme chodili často, ten náš obor tam měl de facto základnu. A my jsme takhle odcházely a bylo třeba deset půl jedenácté večer a ten chlapík tam jako stál a vypadal tragicky, komicky, prostě bily se tam prostě jako dvě roviny toho nějakýho žalu a smutnění.

Vzájemně se ty vrstvy překrývaly.

Mhm. A on řekl: „Dneska už mě žádná tramvaj do nebe neodveze.“ Tak nevím, jak si to plně jako vykládat, ale napsala jsem si to do diáře a každý rok, když si koupím diář, tak si tam tu větu přepíšu. Že prostě ne vždycky tě ta tramvaj třeba do toho nebe odveze. A on řekl dneska, neřekl jako vždycky, což se mi jako líbilo. Takže to už je spíš jako...

Takže to pro Vás mělo nějaký punc osudovosti, že dneska teda zrovna.

Ne, jenom se mi jako líbilo, že prostě to nebral tak jako definitivně ten chlap. Že to jako neřekl jako, už mě nikdy žádná tramvaj do nebe neodveze. Prostě jsem si v tom našla, že má asi nějakou vnitřní malou naději, takže řekl jenom dneska. Takže tak.

A ten citát od Kafky? Ten je odkud? Kde jste ho našla?

Ten jsem zaslechla ve filmu, a teď, ten mám, jéjéj. Krásný český film o Egonu Bondym. Hraje tam...

Jo. Tři, Tři roky v pekle, ne? Nebo...

3 sezóny v pekle. Tak, tak jsem ho zaslechla.

S Kryštofem, ne, s Matějem Hádkem. Ne, Kryštof. Matěj, Matěj.

Matěj, že?

Ne, Kryštof.

Kryštof. Kryštof Hádek. Jo. Matěj je jeho bratr, o něco starší. Taky jako herec. Tak tam jsem ho zaslechla. A tak mě to chytlo, že se mi to zrovna napasovalo velice živě do života. Takový jako revoluční boj prostě proti všemu a sobě, až potom přišlo takové jako zklidnění. A ten citát mě prostě provází. Slyšela jsem ho v prváku na té výšce, když jako byla premiéra toho filmu. Tak z tama si ho táhnu.

Dá se říct, že Franz Kafka je Váš oblíbený romanopisec?

Ne.

Ne?

Já jsem ho zkoušela. Já jsem se fakt snažila. Já jsem ho nedočetla. Já jsem jako četla Proměnu, pak jsem četla Proces, ale já jsem to jako v půlce odložila. A to já se jako fakt snažím ty knihy přečíst do konce, že jako třeba se to tam rozjede. Ale asi si myslím, že jsem na Kafku třeba nedozrála úplně. Osobnostně, že si tak říkám, že zkusím to třeba za dva, za tři roky nebo za pět. Takže jako nee, Kafka není úplně můj.

Tak to já jsem ten Proces přečetl i Ameriku, nebo teda Nezvěstného, ale se Zámkem to mám tak, že jsem začal... se Zámkem asi prvních padesát stran, pak jsem to odložil. Jsem si říkal ne, já prostě nemůžu dál. Teď jsem to zase zkusil podruhé, ale zase jsem se zasekl někde na nějaké devadesáté sté straně a... Já nevím, jestli to někdy teda dočtu.

Proces mám za sebou, Nezvěstného taky, ale ten Zámek... Jo, a samozřejmě ty povídky.

V kárném táboře a Proměna.

Nevím, jako fakt jsem...

Vy jste se teda zasekla na Procesu, a já jsem se zasekl v Zámku. No.

Já jsem ho zkoušela číst, jako to už je dávno. Ještě někdy na gymplu jsem byla, sedmnáct mi bylo. Teď mě na výšce mrzí, že nemám teda ten čas číst, anebo když ho mám, tak já jsem tak strašně zahlcená těma odbornýma textama, který furt musím číst, tak mě mrzí, že když jsem měla chvilku volna, já jsem nešáhla po té knížce. Že to mě jako taky štvalo, když jsem... a já jsem přitom četla strašně moc, a teď mi to jako chybí, že jsem taková hladová, prostě, po...

Po vědění?

Po té, no, po beletrii. Po zážitkové literatuře, ne jenom po vědění právě. Takže teď si tak jako říkám, že v létě jako zase začnu číst. Tak třeba k tomu Kafkovi si taky dojdu. Nák.

Tak asi se chýlíme ke konci. Chtěla byste na závěr ještě něco dodat? Máte ještě něco na srdci? Něco, co si myslíte, že by ještě mělo zaznít, a nezaznělo to?

Myslím, že ani ne. Že byla spousta otázek, pak jsi dával náký jako zpřesňující otázky. Že jsme si tam jako hledali, jak každý máme ten smysl nebo hodnotu něčeho, že jsme se snažili přijít na ty společný věci, abysme se jako vzájemně pochopili. Takže myslím si, žes měl hodně otázek, myslím si, že já jsem ze své podstaty na ně dokázala odpovědět. Nebo doufám, že se mi to povedlo. A myslím, že ses tak jako ptal na všechno. Prostě, zaznělo to tam. Pro mě jako fakt takový ty body u toho dobrovolnictví, tak to je ta motivace, ten způsob dobrovolničení, výběr. Já nevím, myslím si, že sis jako řekl všechno.

Snad to mělo hlavu a patu. Ty otázky.

Mělo. Jenom bych se tě ještě chtěla zeptat. Já jsem, už jsi měl s někým přede mnou ty rozhovory?

Ne, ne. Teď mě čeká další respondentka v neděli.

V neděli?

Mhm.

Až odpoledne, ne?

Od šestnácti, no.

Jo, my máme totiž tu krizovou intervenci tady. Ten výcvik až nějak do tří. Akorát jsem ti chtěla, Ondro, poradit. To mně právě taky někdo radil, když jsem dělala první rozhovory. Je dobrý na začátku říct, že třeba, na jaký téma to je, kolik tam máš zhruba otázek. Ale je dobrý třeba upozornit, že to budu nahrávat. Já vím, mně je to jasný, že to nahráváš na diktafon. A že třeba bude zajištěna moje anonymita. Jako představit sebe...

Jo, jasně.

I to téma. Mně to jako trošku chybělo, ale je to proto, že já to znám. Je to ale takový dobrý jako navazování. Takový oslí můstek předtím, než se začíná. A...

Já vím. Ne, já jsem to opomněl.

To vůbec jako neber nějak špatně...

Ne, ne. Dobře, to je správná připomínka.

Mě na to totiž taky upozorňovali. Že já jsem jako začala hned ty otázky, a teď ty lidi že... Já jsem jezdila za pracovníkama humanitárníma až do Prahy, a teď prostě já jsem jim tam ani pořádně nepředstavila to téma. Jo, neřekla jsem jim, že, hele, jsou to polootevřený, nebo jsou to jako otevřený otázky. Mám zhruba tři, budu potřebovat, abyste co nejvíc mluvili sami. Já do toho nechci vstupovat. Nahrávám to na diktafon, budete jako mít anonymitu. Jestli chcete, můžu vám ten rozhovor ještě poslat ke korekci, abyste věděli, že tam jako nejsou věci, který na vás přímo poukazují. Abyste měli jako jistotu. Je to takový jako fajn úvod, tak jenom abys...

Ne, já vím. Já jsem ty rozhovory dělal už v bakalářce. Opomněl jsem to, ale je to dobrá připomínka.

A jinak jako rozhovor strašně příjemnej, fakt ses doptával, nechávals mi prostor. Jako fakt takhle to bylo příjemný popovídání za mě.

Tak ona by to měla být hlavně Vaše show, ne moje. Já se do toho snažím moc nezasahovat, ale zase nechci tady úplně mlčet jako ryba.

Mhm. Ale jinak říkám, takhle jako dobrý. A co tě navedlo, že zkoumáš jako přímo Amelku? Přímo dobrovolnictví.

Tak to teda mimo záznam.

Respondentka 2

Takže první otázka. Jak hodnotíte své dětství? Můžete přiblížit své rodinné zázemí?

Moje dětství bylo šťastné. Vyrůstala jsem sama. Veškerá péče byla upnuta na mě, protože dva předchozí sourozenci nepřežili.

Můžete přiblížit své rodinné zázemí? Rodiče...

Rodiče byli velice laskaví. Bylo to láskyplné ovzduší směrem ke mně.

Takže žádný mrak, žádný stín?

Ze strany rodičů ne. Běžné výchovatské problémy s dítětem.

Dobře. A čím se zabýváte? Jaké je Vaše zaměstnání?

Jsem v důchodu. Mám hodně zájmů, z nichž největší je hudba - hra na housle. Po letech odpočinku se nyní znásobila, protože se mi nějak zlepšil sluch a vnímavost pro hudbu. Dále potom psaní, své úvahy dávám do veršů. A třetí, to není snad záliba, ale je to taková samozřejmá potřeba něco navíc ze sebe dávat. Když cítím, že je to pro mě samozřejmé a nijak mě to nezatěžuje.

A mohl bych vědět, čím jste se zabývala předtím, než jste odešla do důchodu?

Poslední zaměstnání bylo zaměstnání zdravotní sestry, placené ovšem jako ošetřovatelka. A většinu života jsem učila.

V lidové škole umění? Nebo...

V lidové škole ne, na to jsem prostě tenkrát měla moc trémy a neměla jsem odvalu vůbec to vystudovat. I když mě k tomu nabádali. Já jsem trému pozbyla až ve stáří. Neříkám, že zcela, ale podařilo se mi ji nějak utlumit. Chtěla jsem učit na zdravotnické škole, ale nebylo tam, když jsem se o to zajímala, místo. Takže jsem učila na gymnáziu, na průmyslové škole, na učňovské škole. Přihodilo se mi hlasové postižení, to byl velký úbytek v mém životě, proto jsem asi teď tak povídává. Cvičení hlas navrátil, i když není takový pevný jako dřív, ale prostě je srozumitelný. Tak poté jsem působila v různých zaměstnáních, jelikož jsem nemohla najít už v pokročilejším věku před penzí místo. Byť jsem měla vystudovanou zdravotku i filosofickou školu. Takže Vědecká knihovna, asistentka u malých dětí v alternativních jesličkách Čtyřlístek. A když to nešlo ve školství, tak jsem se snažila nějakým způsobem dostat do nemocnice, protože jsem původně dětská sestra. Naskytla se mi ovšem příležitost spíše s dospělými. Pak jsem se prostě pustila znovu do studia, formou těch akreditovaných kurzů jsem si udělala zaškolování s dospěláky. Působila jsem v Trendu vozíčkářů. To už mělo blízko k tomu vztahu. Předtím ještě jsem uklízela ve fakultní nemocnici, ale byl tam pořád ten kontakt se zdravotnictvím. Jak jsem měla volnou chvíli, tak jsem byla na dětské psychiatrii, což byla dobrá práce. Na ortopedii a možná ještě jinde, to si nevybavuju. Tak jsem to tak

lepila těmi různými zaměstnáními. A další kurz mám, komunikaci s hluchoněnými, počítačový kurz, prostě s příslibem od úřadu práce v tomhle věku nenajdete zaměstnání rychle. A to místo, když jsem u zdravotní sestry, právě bylo štěstí, že jsem se dostala k nemocným. Sice ke stařenkám, něco na způsob domova důchodců, ale dostala jsem se i k předchozí ošetrovatelské praxi, se kterou jsem stále udržovala kontakt. Teoreticky i prakticky, sledováním co se děje. K tomu zaměstnání by to bylo myslím všecko.

Dobře. Jak jste se stala dobrovolnicí? Můžete popsat nějak svou motivaci? Co Vás k tomu vedlo?

Kterou dobrovolnicí?

Ted', v Amelii, no.

V Amelii. Bezprostředně k působení na onkologické klinice mě motivovalo působení v hospici. Protože tato dvě prostředí spolu bezprostředně souvisí. Mým cílem bylo usnadnit pacientům přechod z onkologického nemocničního prostředí do prostředí hospicového, kde mým prostřednictvím mají možnost už očekávat osobu sobě blízkou. Což se už v mnoha případech osvědčilo. Takže to je k tomu bezprostřednímu. To byla ta přímá motivace. Také jsem chtěla nějak laicky přispět k tomu, co je kolikrát problematické. Přispět k včasnému příchodu do hospice. Ne aby to bylo ze dne na den. V tom hrají roli léčebné úkony do posledního dechu v nemocničním prostředí nebo špatná osvěta mezi příbuznými, kteří se snaží od lékařů očekávat stále nějaký efekt. Takže vlastně i taková jakási osvěta mezi lidmi. Co to ten hospic je. Samozřejmě to nevnucuji, ale už se mi stalo, že lidé projeví zájem. Dokonce projeví zájem dělat dobrovolníka v hospicu. Po uzdravení. Pokud se jim to podaří, budou přínosem.

A můžete říct, jak dlouho v tom hospicu působíte? Nebo jak dlouhá je Vaše zkušenost.

Je dlouhodobá. Samozřejmě se zdravotními pauzami, pak i studijními. Ale od založení hospicu, to znamená zhruba těch deset let. Plus minus, bude to za chvíli patnáct. A v Amelii rok a půl.

Jak hodnotíte Vaši dosavadní dobrovolnickou zkušenost v Amelii? Co Vám dobrovolnictví dalo? Co Vám vzalo? Pozitiva, negativa dobrovolnické činnosti.

Na onkologii bych řekla, že je práce těžší než v hospici. Po té stránce že pacienti ještě jsou psychicky nasměrováni hlavně na průběh léčby. Že nejsou ještě tak smíření a odevzdání. Takže tento poznatek. Pokud si člověk nějak nebo promění postoj ke smrti a umírání, tak tu hospicovou praxi lépe snáší. Je tam více klidu, klidněji. Taky se stane, že v hospicu jsou lidé, kteří nevědí, co jim vlastně je, protože příbuzní zakázou o tom mluvit. Což je teda tragédie. Nebo lékař, což je možná lepší, někdy odhadne psychickou stravitelnost pro pacienta. Tak

nesdělí diagnózu, ale je docela těžké, aby se člověk nepodřekl, i když my nedostáváme diagnostické podklady. Ale z těch zkušeností už zhruba víme, co jde. No a tím spíš pro zdravotnický personál jsou to věci náročné. Tady v Amelii někdy se setkáváme s nezájmem o dobrovolníka, což je i v hospicu, ale tam je to dáno průběhem toho pobytu. Pacient chce být někdy sám. Takže vyjít s každým nemůžeme. Je třeba respektovat, rozhodně umenšovat tu svoji potřebu, tu svoji potřebu být užitečný. To rozhodně nesmí být prioritou. Smířit se s tím, když prostě určitý den nenaplním to, co chci já. Jinak ten dobrovolník prožije řadu zklamání. Takže počítat se vším. Počítat se vším, a kde to jde, tak si to ulehčit formou humoru nebo přeorientováním se na nějakou jinou činnost. Sebe i toho pacienta.

Dobře. Jak zvládáte konverzaci s pacientem (klientem)? V čem vidíte své přednosti? A jaké máte případné rezervy? Podle Vás.

Rezerv je hodně. O přednostech se mi těžko mluví.

Tak zkuste to. Aspoň jednu, třeba nějaký příklad.

Spíš bych řekla něco jiného. Během prázdnin jsem absolvovala kurz na pomoc pozůstalým. Na pomoc těm, kteří sdílejí terminální stadium nemoci. A tento kurz mi velice pomohl i v komunikaci v rámci dobrovolnictví na onkologii i v hospicu. Je třeba i u mě pozdržet tu snahu poradit, doporučit. Raději mlčet a vyslechnout. A sdílet. Takže člověk se stále učí. A učí se nejenom během toho kurzu, ale i během supervize. Učí se i u každého jednotlivého pacienta. Z jeho reakcí. Vlastně tím učením je život sám v takovém prostředí. Učí se sám na sobě, když ho potká nějaká nemoc. Což je nejcennější, protože ten prožitek nemoci usnadňuje empatii s druhým člověkem. A to je ta empatie, které je potřeba u dobrovolnictví. Jak se říká všeho s mírou. I u té empatie. Je potřeba si dát určitou hranici i u toho sdílení. Nesnažit se plným prožitkem toho pacienta zmáhat. Tělo nějak samo na sebe nasává utrpení toho druhého člověka. Nepocítovala jsem to jenom u sebe. To tělo prostě reaguje. Je slabší než ta duše člověka.

Takže řekla byste, že mysl vládne tělu? Nebo takto nějak?

To nevím. Mělo by to jít souběžně. Ale myslím, že je to vhodné, když myšlenky jsou vůdčí, a ne ty city. Protože ty mohou kolikrát narušit vztah mezi lidmi, což je dosti prvořadé v životě. V tom lze spatřovat, v tom vzájemném porozumění mezi sebou, i takové štěstí v životě. Já jsem znala i člověka, který byl velice nemocný a který třeba tou nemocí onemocněl. Nebo ty bolesti, možná že to je i psychosomatického rázu. Ten je natolik vnímal, že je na sobě pocítoval.

A tu přednost nějakou, přece jenom neuvedla byste? Když komunikujete s tím klientem, v čem si myslíte, že je Vaše parketa? V čem si myslíte, že jste dobrá? Co se Vám daří?

Já se velice těžko chválím. Já bych to opravdu přenechala druhým, ale prostě já se cítím v prostředí nemocničním dobře. Dokonce i když jsem tam jako pacient, tak trochu pookřeji. Pro tu chvíli si přeji, aby mě tam ještě chvílku nechali, abych mohla navštěvovat ty, u nichž očekávám, že by uvítali společnost. Takže i taková praxe z nemocnice, když je člověk nemocen. To mě prostě i uzdravuje. To je takové zvláštní možná, to je... působí to tak nějak možná nezdravě na první pohled. Nebo řeknu praštěně. Ale mně to osobně i pomáhá.

Takže ten pobyt v nemocnici Vás nějak nabíjí energii?

Když mi bylo nejhůř, tak jsem vždycky šla do prostředí nemocnice. Nemohla jsem tam tehdy, když mi zemřeli moji blízcí. To jsem musela vynechat. Když zemřeli na nějakém oddělení, tak jsem musela obcházet z určité vzdálenosti. Ale teď se to vrátilo, že prostě znovu se tam cítím dobře, ale samozřejmě nese sebou, když jdu na návštěvu, nebo když už jsem v rekonvalescenci. Když sám člověk očekává nějaký zásah, tak to není tak samozřejmé, i když se tam tak samozřejmě chovám, ale přece jenom s určitým strachem a obavami. Ale ten styk s nemocnými je mi posilou ve vzpomínce. Ten je na tom hůř, proto jsem tu nemocnici navštívila. Tady jsou daleko horší případy. Co blbneš.

Nemám si na co stěžovat.

Ptal jste se na dětství. Něco se mi přece jenom vybavilo.

No, tak můžete.

Můžu?

Samozřejmě.

Ale ve vztahu k dobrovolnictví.

Mhm, jistě.

Celým mým životem vlastně prolínala nitka umírání. Celým životem. Jaksi takhle vnímavost k umírání. Maminka totiž ztratila rok přede mnou syna. A nebylo roku, kdy by ona určitý měsíc nevzpomínala. Kdy se chodilo na hřbitov. Pravidelně. Mě učili takto navštěvovat zcela samozřejmě hřbitovy. Pomodlit se tam. Pro mě to tam mělo takové určité kouzlo. Tam nebyl nikde bratříček, ale byl tam andílek. A já jsem v tom andílku viděla bratříčka. Takže já jsem se k tomu andílku těšila. Vodili mě na všechny pohřby. To si myslím, že mě velice posílilo. Já jsem se na něj těšila, protože se tam dávaly děckám dárky. Já jsem nechápala hloubku. Já jsem brala to, co je na tom pro mě hezké a co mě nezraňuje. Byl pro mě zlý pohled do hrobu, když zemřela babička. A vodili mě na pohřby i předtím, než se pohřbívalo na vesnicích tak, že se nechala otevřená rakev. Ti lidé vypadali velice klidně. Na to mám taky velice silnou vzpomínku. Tak to bylo takové nepřímé, co se mi jako vybavuje. A potom z vyprávění holek, když jsme měly praxi na zdravce a z mé vlastní praxe. To byla praxe na porodním sále, kdy

jsme byli u porodu. Paní prostě už necítila ozvy, ale ona byla svým způsobem mimo. To byla taková prostá žena. Nižší mentální úrovně, která snad ani nechápala průběh těhotenství. A to dítě bylo už týden mrtvé, takže se měl narodit mrtvý plod. Můžu pokračovat?

Můžete, samozřejmě.

Neznepokojuju?

Ne, ne. To je v pořádku.

My byly praktikantky. Kdo jiný by to dítě odnesl na patologii než ty praktikantky. Byly jsme tam dvě. Kdo to odnese? Oběma se nechtělo. No, já su kámoška, já to vezmu, já si představím, že je to můj bratříček, kterého jsem nepoznala, ale já mu zpětně takto poctu vzdávám. To jsem neříkala, to jsem si myslela. Ani jsem to nevyslovovala, to byl takový pocit. Nepojmenovaný slovy. Tak to bylo velice silné, ale podařilo se mi nedobry nápor smrti v sobě překonat. To bylo velice důležité. Pak přišlo úmrtí nejbližších, to znamená maminky a táty. Nejprv táty. Táta umíral mimo domov, takže to jsem neprožila přímo. Přijely jsme pozdě. Den poté.

Nebyla možnost ho navštěvovat?

Navštěvovaly jsme ho, ale nedali nám... Takhle, zpráva, kterou oni odeslali, nám nebyla včas doručena. Když jsme přišly, postel byla prázdná. Tak to bylo velice zlé. Moje reakce byla únik do přírody, jenomže jsem nemohla. To by mi strašně pomohlo, kdybych šla ven. Vykřičet se z toho venku nebo nějakým způsobem aspoň vnímat život, ale ne život lidský, ale život, který se stále opakuje v přírodě. Jenomže byla se mnou maminka, která to velice těžce nesla. Bylo třeba svůj smutek zadržet...

A utěšit nějak, poskytnout nějakou podporu.

Tak. My jsme plakaly každá zvlášť. V jedné místnosti, v druhé. Před sebou jsme se to snažily zadržet. To nebylo dobré období. Druhé období – maminka. Maminku, jsem si vzala neplacené volno ze školství, a byla jsem s ní doma v závěru. Jenže na poslední den já jsem nebyla schopna. Nebyla jsem, já jsem neprožila tak to... to utrpení ano, ale ten závěr jsem si...neměla tu sílu a byla jsem hodně vyčerpaná a nemocná. A maminka to vyřešila sama, protože dostala velké bolesti, tak prosila, ať ji přivezu do nemocnice. Bylo to na jediný den. A následující den zemřela. Takže výčitka. Nevydržela jsem. Když byl manžel doma, ten mi to neusnadnil tím, že nikoho nechtěl na pomoc. Já jsem ale musela v podstatě naplňovat jeho vůli. Neměla jsem nikoho na pomoc, tak jsem byla pořád v jednom kole. Ale usnadnil mi to tím, že nechtěl odvoz k lékaři. Nechtěl nikoho cizího. Takže jsme byli spolu, v klidu. Ale já strašně unavená. Ta únava byla takovým určitým požehnáním, že jsem to nemohla tak naplno vnímat. Bylo to klidné. Spojení s vnějším světem bylo zlé. Maminka, tatínek, říkám, musíš to

jednou prožít. Našla jsem tu sílu a taky nebylo co zlého překonávat. Jenom tu ztrátu. Ale bylo tam klidné usnutí. Já jsem potom volala jenom k ověření vojáky, protože ti byli naproti. Tím okamžikem jsem prožila potom velkou bolest, kterou jsem dosti dlouho stravovala. A do toho přišlo stěhování čili práce. Zaměstnání, příprava. To jsem byla v invalidním důchodu. Takže jsem měla nač jiného myslet, ale v podtextu byl stále dušený smutek. To bylo na mě moc, všechno jsem dělala sama. Já jsem si nedokázala říct o pomoc – kromě stěhováků.

Takže neměla jste nějakou blízkou přítelkyni, se kterou byste se o tu bolest podělila?

To ne. Prání manžela bylo nikomu nesdělovat. To bylo těžké v sobě unést. Já jsem to respektovala, ovšem jen určitý počet let. Teď už jsem se od toho osvobodila. Ono je to nutné pro sebezáchovu. Najít si tu pomoc. Takže já jsem byla v takové izolaci. Ti, co na mě naléhali, byli bezohlední. Bylo třeba si někomu postěžovat. Já jsem nepodlehla, nebyla jsem nikde v ústavu, ale byla jsem samotář. Postupně teprv jsem, díky kamarádkám, jsem se dostala do farního společenství, kde byla pomoc nezaměstnaným. Tam jsem nějak ožila najednou. Tím, že jsem sama musela hledat si zaměstnání. Během pěti jsem se až nějak plně zařadila. To je nedobry smutek, ale okolnostmi, to nebylo mnou. Možná povahou, ale bylo to dáno také vnějškem. Těmi vnějšími okolnostmi. Těmi nátlaky, tím neporozuměním. Každý jsme jiný, každý jedinečný a svět kolikrát jedinečnost člověka nerespektuje. Takže to byla vzpomínka na to dětství a dále.

Ještě jsem se chtěl zeptat. Vy jste zmínila víru. Co pro Vás znamená víra?

Víra pro mě znamená hodně. Vědomí, že je někdo, byť neviditelný, s tebou. Třeba v době nemoci a ta víra roste víc a víc. Je to dáno také tím, že jsem sama, tak možná tím se prohlubuje. Ale prostě už je tak, ne že bych dělala jako Svědci Jehovovi takovou osvětu. Ale prostě aspoň to tak cítím. Tím, jak žiji. Nešířím evangelium, ale evangelium je vlastně poselstvím lásky. Nemluvím slovy, ale to, jak jednám si myslím, že tím naplňuji to, co cítím sama a v co věřím. V dobrovolnictví je potřeba důvěra v člověka.

V jeho dobrotu?

Že někde v tom člověku to dobro je. A strašná radost nad tím, když se podaří nat'uknout a šířit dál prostřednictvím toho druhého.

A je pro Vás třeba i desatero nějak významné?

Já nemám ráda moc zákony. Ani politické, ani světské. Desatero je spíš jako taková abeceda. Pomůcka, která směřuje k podpoře morálního jednání člověka. Ale pokud je to bráno jako nepřestoupíš něco, pozor, budeš za to trestán. Pokud je to bráno čistě takto, tak to není to pravé. Prostě za každým tím příkazem je třeba vidět nejenom sebe, ale dopad toho, co bys mohl ovlivnit, kdyby ses choval jinak. Ale nejdůležitější je znát z desatera právě to přikázání

lásky. Miluj bližního svého jako sama sebe. Já jsem se dlouho neměla ráda. Já jsem se nad tím ani tak nezamýšlela, považovala jsem to za projev pýchy. Nepokory. Ale ono to je i jinak. Nemět rád to hezké, co je v tobě, to by bylo špatné. Posílej to dál, to je dobře. Ale takový, jaký jsi, i s těmi chybami. Ber se. I s tou nemocí, kterou máš. Ber se. Přijímej se.

Takže řekla byste, že to desatero je pouze taková pomůcka. Nemělo by se brát mechanicky?

Nemělo by se brát mechanicky.

Pouze jako takový návod, rada, pomůcka?

Je to návod, ale víra obsáhne více. To se nedá ani slovy vyjádřit.

A jinak pro upřesnění. Jste tedy římská katolička?

Ano, římskokatolického vyznání. Ve své praxi neobracím na víru.

Nesnažíte se získat ovečky?

To je zbytečné. Já jedním tak, jaká jsem. A když na to přijde řeč, tak to netajím.

Ale nikomu to nevtloukáte do hlavy?

Já to nevtloukám do hlavy, ale když mi dá někdo prostor, jak něco na vás působí, jak byste vy jednala, bojíte se někdy, tak se mu mohu vyznat. Víte, já to mám snad o to lehčí. Já. Vy nemusíte, ale můžete o tom uvažovat, jestli by vám to taky náhodou nepomohlo. Já to mám v tom lehčí, že vždy si řeknu Pán je s tebou a důvěřuj v něj. Taky to nebylo vždycky tak. Ta víra se prohlubovala až potom postupně.

Byl to tedy určitý proces? Dlouhodobý?

Byl to strašně dlouhý proces. Ten jsem nazvala jednou cestou k domovu. Ten domov je míněno, jak kdysi Komenský napsal Labyrint světa a ráj srdce. Domov do svého vlastního srdce, ve kterém sídlí Bůh se svou láskou a případně ještě dál potom domov věčný. Nebeský. Návraty ke kořenům. Já jsem tedy byla pokřtěná. Byla politická období, kdy to člověk aktivně neprovozoval.

Pouze nějak v skrytu. Tajně.

Tak, tak. Byli takoví odvážlivci, kteří dokázali i existenci opomenout a vyznávat tu víru i v ta období, kdy se to nesmělo.

Disidentkou jste nebyla?

Já jsem se nepovažovala nikdy za disidentku.

Věnujete se třeba osvětě okolí ohledně dobrovolnictví?

Ano.

Vy jste na to už částečně odpověděla, ale mohla byste to nějak rozvést?

Se svou kolegyní, která dělala kdysi v hospicu dobrovolníka, potom ošetřovatelku a potom si udělala CARITASKu a postoupila dál na arcibiskupství. Děláme pořady, literární a hudební pásma, jejichž těžiště spočívá v prezentaci našich knížek, které vznikly z pobytu u pacientů v hospici.

Zaznamenáváte tam nějaké jejich příběhy, svou praxi, zkušenosti, které jste získala?

Ty příběhy jsou zaznamenávány formou veršů. Ale máme tam ještě jednu kolegyni, která píše příběhy z hospicu. Tu knížku také tak nazvala. To jsou skutečné příběhy, kde všechno je to ale anonymní.

Samozřejmě. Žádná jména se tam neobjevují. Pochopitelně.

Nejenom jména, ale také se něco pozmění.

Aby ten člověk nebyl dohledatelný.

Aby ten člověk pokud možno nebyl dohledatelný. Aby se v tom nepoznal. Myšlenka, kterou on zanechal nebo ty prožitky. Lidi mají o to velký zájem. Knížky si kupují a peníze jdou do hospicu.

I o ta setkání má veřejnost zájem?

To už je dosti horší. Ta sólová setkání, co pořádáme samy, to je komorní. Bývá to také v (jistě kavárně – autorská poznámka). Ale když je to třeba součástí nějaké konkrétní konference, tak to se dostane mezi větší počet lidí. Anebo také děláme výjezdy do charit. Do charitních zařízení, kde děláme pořady i z těch veršů.

Takže snažíte se informovat o své činnosti?

Snažíme se informovat. Ano. Poslední dobou dělám CD místo knížek. Tím pádem, když je nějaké setkání, tak ta CD nabízím nebo aspoň lidé si je stáhnou do počítačů. Neděláme z toho takovou obchodní záležitost, ale spíš aby se to poselství dále šířilo. Narážíme ovšem na finanční zázemí. Další knížky je obtížné vydávat. Materiálu máme spoustu. Takže já jsem se rozhodla pro kroužkovou vazbu. Což teda zase oči docela zraňuje. Je to náročné. I časově náročné, to bych plně nemohla dělat zase tu dobrovolnickou činnost, kdybych jenom psala. Si dám někdy vědomý pokyn stop.

Myslíte si, že se třeba mění postoje české veřejnosti vůči dobrovolnictví, nebo ještě pořád přežívají nějaké stereotypy a mýty? Jaký je Váš pohled?

Postupně. Určitě je to proces, který směřuje k pozitivnímu výsledku. Já si myslím, že to začalo vůbec to dobrovolnictví sousedskou výpomocí. Ovšem tam to bylo trošku oznamováno něco za něco. Soused sousedovi. Ale když třeba děcka šly, teď vzpomenu ruskou literaturu, Timurova parta tím byla známá, když pomohli stařence, nachystali jí vodu. Tak to bylo takové

nezištné. To je vlastně už takové dobrovolnictví. Ale to, co my děláme, to je vědomé dobrovolnictví. Když jsme si vědomi, že něco v nás je navíc, což můžeme zcela samozřejmě bez nějakého násilí na sobě a násilí na okolí prostě nabídnout. Nemusí to být činnost, nemusí to být pomoc. Může to být jenom setkání. Prostě styl našeho jednání nabídneme.

Ted' jde jenom o to, jestli má ta druhá strana zájem.

Pokud nemá zájem, je třeba to respektovat a vyčkat. A rozhodně to přijímat jako jednu možnou eventualitu. Přijímat to předem, že i to se může stát. Je to nový trend, no, staronový trend. V sedmdesátých letech už ve Francii. Jsou obavy z dobrovolníků, nevíme, co je to za člověka. Já jsem si vždycky myslela, že není třeba, abych byla někde organizovaná. Prostě půjdu pomáhat, půjdu dělat. No, ale poznala jsem, proč ne. Ty smlouvy jsou na místě, hlavně kvůli příbuzným. Něco se tam zvrtno, pak je to třeba právně napadnutelné. Je to třeba ošetřit. To dobrovolnictví by se už z dobré vůle naplnilo dřív, ale než se našly zákony a směrnice, které nemám moc ráda, ale vím, že jsou potřebné tady z těchto etických a právních důvodů.

Dá se říct, že ta podepsaná smlouva Vám dává určitý pocit jistoty? Jak to vidíte?

Já vím, že musí být. A toho dobrovolníka prostě ošetří, ne toho dobrovolníka, ale pacienta. Před škodlivými vlivy a nechápajícími osobami.

Takže smlouvy berete tak trochu jako nutné zlo?

Ne jako zlo. Prostě zkušenostmi nabyté vědomí potřebnosti tohoto kroku, který ovšem znesnadňuje dobrou vůli. Šlo by to všechno daleko rychleji, a tolika lidem už se mohl usnadnit život, kdyby lidé mezi sebou jednali fér.

Stačila by ústní dohoda, a nemuselo by to být všechno na papíře.

Tak. Ano, lidé nejsou připraveni na to jednat s druhým člověkem vždycky fér. Každý si hledí svého cíle. Většinou, je takový trend. Ten vztah uniká.

Myslíte si, že to souvisí se změnou poměrů, nebo to bylo i v minulém režimu takto?

To je nesrovnatelné, protože tady ten pocit uvolnění a svobody v této nové době se bohužel obrátil kolikrát tím směrem prospěchářství. Bezohlednost, neříkám u všech lidí, ale ta tendence tady je. Já můžu vše.

Jenže ona i ta svoboda má své hranice.

Jako reakce na to předchozí politické období. Stejně tak jako má hranice i práce dobrovolníka. Já nemohu pomáhat za každou cenu. Já nemohu vnucovat pomoc. Ještě v té společnosti je třeba naučit lidi i přijímat pomoc, což tedy v běžném hovoru vyřknu kolikrát tady toto, a to ještě u lidí není. Oč by si usnadnili život. V naší rodině taky nebyli zvyklí přijímat pomoc.

Proč myslíte, že lidé nedokáží přijmout pomoc? Nebo nedokáží si říct o pomoc?

Může tam hrát roli nedůvěra, může tam hrát roli víra sama v sebe. A obava, co na to řekne okolí. Já to musím přece zvládnout. Nejsu takový...

Slaboch, taková bábovka.

Uvidí do našeho hnízdečka.

Že ten člověk tak trochu odkryje karty.

Že odkryje karty. Mohou to být tady tyto obavy. A v období komunismu skutečně aby někdo cizí nepřišel a neviděl v rohu kříž. Hrozilo jim, že je někdo udá. Tady po této stránce nevím, že by se dnes udávalo. Spíš se normálně někdo lidsky pomluví.

Jak hodnotíte úroveň komunikace mezi dobrovolníky v olomoucké pobožce Amelie?

Dobře.

Dobře? Nic víc k tomu nemáte? Měla byste nějaký návrh na zlepšení? Myslíte, že by se něco mohlo dělat lépe?

Myslíte v rámci...

V rámci komunikace mezi dobrovolníky. Mezi sebou.

Mezi sebou by se mohlo vylepšit.

A konkrétně nějaký návrh byste měla? Kdyby Vás někdo požádal.

Více lidí by mělo chodit na supervizi. Kdyby to trochu šlo, tak nějaké společné akce. Je to dobrovolnický štáb, takže všechno dobrovolně, ale abychom se navzájem poznali.

Abychom věděli, s kým kdo má tu čest.

Ono by to usnadnilo i na tom pracovišti tu komunikaci. Už bychom věděli, co od koho očekávat. S (ženské jméno – autorská poznámka) se vídáváme velice často, takže my si docela rozumíme mezi sebou. Nějak se zastupujeme navzájem, než to dojde do centra, tak se mezi sebou domluvíme. Nemohu hodnotit práci dobrovolníků, toužila bych ale více si s nimi vyměňovat názory. My to děláme běžně po té akci jednorázové. Dneska to bylo dobré, tam na tom pokoji. To je velice cenná věc, ale je to málo. Ale vzhledem k tomu, že už toto je děláno dobrovolně, tak chtít ještě nějaké dobrovolné setkání, jako třeba my máme tady, tak to je už asi na čas náročné. Ale bylo by to jistě vhodné.

Nehledě na to, že většina dobrovolníků jsou studenti, a ještě navíc přespolní, takže začátkem září jsou v těch místech svých trvalých bydlišť.

No.

Jakými vlastnostmi by podle Vás měl oplývat dobrovolník? Obecně, nejen v oblasti onkologie. Které vlastnosti považujete za klíčové?

Nechceš si k tomu něco přechíst?

Ale tak mě zajímá Váš názor.

Totíž všechno, co si o dobrovolnictví myslím, je v těch verších. Potlačit sám sebe, ale šetřit se, abych nevyhořel. Vidět především toho druhého člověka. Jako k člověku, ne jako k pacientu, k němu přistupovat, a pokud se jeví jako pacient, tak toho člověka v něm nacházet. Tak to je takový základ. Znat sama sebe a hranici svých sil. Rozhodně s nějakou indispozicí nejít k nemocnému, v tom okamžiku já nemohu rozdávat, to už hraji. Tam už to není samozřejmé, to už hraji. Dávat se, ale něco si nechávat pro sebe sama. Umět mlčet. Vystihnout pravou chvíli. Raději mlčet, než začnu něco navrhopat nebo podnikat.

Něco ve stylu dvakrát měř a jednou řež.

Ano, taky. Komunikovat nejenom slovy, ale všemi možnými jinými způsoby. Velkou roli hraje dotyk, ale ne každý si ho přeje. Umět odejít. Neslibovat. Být upřímný. Nevyzvídat. Hlavně sdílet. Snažit se porozumět. Neřešit. Radit, ale vyzozorovat problém. S tím problémem jít třeba za personálem a upozornit na problém, který ten pacient má.

A ještě když ten dobrovolník má nějaké pochybnosti ve vztahu k tomu člověku, měl by dát najevo ty pochybnosti? Měl by to otevřeně říct?

V jakém slova smyslu?

Že třeba ten člověk se vás zeptá, a vy nevíte, jak mu odpovědět, co na to říct.

Dobrovolník má být upřímný a říct nevím, když neví. Víte co, já jsem taky jenom člověk. Fakt nevím.

Rozhodně si nehrát na vševědouceho?

Jistě ne. Já bych odkázala na internet, asi. Jestli máte někoho známého, ať se vám tam na to podívá. Já si nemůžu vzpomenout. Umět se rozpomínat společnými vzpomínkami, to je to nejlepší, co může být. To se ten rozhovor krásně rozjede. Umět vyprávět. Zřetelně mluvit. Stručně a jasně. Dívat se do očí. Říkám to tak pel-mel, ale myslím, že jsme začali od toho podstatného. Neplánovat si nic předem. Můžu si promítnout určitou eventualitu, ono většinou si ten člověk ani nepamatuje, co bylo posledně. Ale když si vzpomene, tak to je velká radost. Můžeme navázat.

Myslíte, že dobrovolník by měl mít schopnost improvizace?

Rozhodně by měl být pružný a improvizující člověk, to je podstatné. Ta improvizace přichází často. Nemluvit s návštěvou, ale mluvit k tomu člověku. Ne o něm s těmi, kteří jsou u něj. Alespoň mu to převyprávět, říkali jsme si teďka... o choulostivých věcech před ním nemluvit. Nečekat peníze, od toho je dobrovolníkem. Neděláš to pro sebe, děláš to pro toho druhého.

I tomu dobrovolníkovi to ale může přinášet radost.

I když se ti to vrací, ano. Co dobrovolník strašně potřebuje, je vědomí zpětné vazby. Buď to vypozeruje sám na tom pacientovi, nebo mu to on sám řekne. Jedna paní nám říkala, to dobrovolnictví, to je přece jenom prima. Děláte něco záslužného.

To vás potěšilo určitě. Zahřálo u srdce.

Samozřejmě. Nechcete nám to zapsat, chtěli jsme říct. To prospěchářství tu jakési je. Potlačené. Knížku jsme ovšem neměly u sebe. Mít to zdravé sebevědomí. Umět odvést pozornost od naříkání. Nebránit v tom, ale umět odvést pozornost. Umět mlčet i v tom druhém slova smyslu. Neinformovat veřejnost. Mezi sebou ano, s personálem, ale pokud se tomu nemůžeme vyhnout, tak bez udání prostředí, bez udání jména. Jenom sdělení pocitů nebo nějakého příběhu.

Máte nějaké životní motto? Životní filosofii, kterou se řídíte?

Možná vezmu to přísloví, ale to vlastně není přísloví. Miluj bližního svého jako sám sebe. Mně v posledních letech nejde tak o fakta, ale o zaměření se na vztah mezi lidmi. Tady tímto se hodně řídím. Je to i takové polehčující, protože časem člověk ta fakta začne stejně zapomínat. Spousta přísloví se mi líbí, ale že bych měla sama motto, nemohu konkrétně uvést. Pro různé chvíle mám různé citáty vybrané. Já se jimi řídím, ale nevyslovuji je.

Chtěla byste ještě něco sdělit? Máte pocit, že něco nezaznělo, a zaznít mělo?

Mám pocit, ale uděláme pauzu, když dovolíte.

Dobře.

Křesadlem

Pro jiskru lásky z nezištného vztahu

Stojí za to žít

A v lidech se neobávat zcela samozřejmě

Živou lásku probudit

Z ní pramení všechny dary a přání

V ní skrývá se úcta, přátelství, pochopení i požehnání

V ní žije vše, co běžně není k mání

Když pohádkové křesadlo není k zakoupení

Stačí nám lidských očí svit

a víra, že mohu, chceš-li v tvém srdci

naději zapálit.

Takže tečka.

Tečka.

Respondentka 3

První otázka. Jak hodnotíte své dětství? Můžete prosím Vás přiblížit své rodinné zázemí?

Jo. Tak vyrůstala jsem vlastně se svými rodičema a se svým bráchou, jakoby nevlastním bráchou z matčiny strany, který je o deset let starší. Takže jsme spolu vyrůstali do takovejch mejch třeba devíti, on potom odmaturoval a odešel a v podstatě už tak nějak jakoby odešel a jakoby nikdy už se tam vracel třeba jenom na návštěvu. Už tam pro stě stabilně s náma nebydlel, takže od té doby už jsem vlastně vyrůstala sama. Už bez sourozenců nebo tak. Řekla bych, že všechno v mém dětství rozhodně nebylo ideální, z hlediska hlavně té rodiny, naše rodinný prostředí nebylo jako na jednu stranu ve všech směrech úplně nejharmoničtější, ale na druhou stranu je fakt, že jsem vždycky jakoby, vždycky jsem měla jako velký zázemí v tom, že mě ti rodiče podporovali jakoby co se týče materiálního zázemí nebo v tom, že mě vždycky podporovali jakoby v těch fyzických věcí. Co se týče třeba emočního zázemí nebo tak, tak to zas až tak ideální nebylo. Jestli chceš nějakou specifikaci, tak ti ji ráda řeknu, ale nevím, odkud mám začít.

No, tak já nevím. Asi to stačí. Necháme to zhruba tak. Dobře. Čím se zabýváte? Jaké je Vaše současné zaměstnání?

Studuju psychologii, chtěla bych dělat klinickou psychologii, protože mně hrozně moc zajímá. Především vlastně věci, který spadají pod ten obor. A kdybych měla tak nějak říct, co mě nejvíc zajímá, tak jakoby moje úplně oblast číslo jedna je psychosomatika. Tak asi celkově jako psychosomatika. Práce s psychosomaticky nemocnýma lidma. A potom mě taky zajímají závislosti, ale zase...

Narkomanie i alkoholismus, gamblerství.

Jo, taky. Ale hlavně ta narkomanie asi nejvíc. Ti toxíci. Ale jo, jako celkově ten obor. Ale je fakt, že v tom nemám, jako mám v tom nějaký zkušenosti, ale nejsou až tak velký, abych se v tom cítila jistá v kramflecích. Ale jako určitě je to oblast, která mě zajímá. Tady si dovedu představit pracovat. A taky mě ještě docela zajímá traumaterapie a krizová intervence, to jsou věci, který by mě do budoucna taky docela lákaly.

Když jste zmínila tu psychosomatiku. Říká Vám něco jméno Jan Hnízdil? Aha. Jak se k němu stavíte? Nebo jaký máte na něj názor?

Já na něj mám jako velmi pozitivní názor. Myslím si, že je fajn, že jsou lidi jako on. A že by se to mělo propagovat. Akorát si myslím, že ty jeho názory jsou jakoby uplatnitelný v praxi jenom skrze jednotlivce. Že on sám říká, že jakoby naše zdravotnictví je nereformovatelný systém, což asi bohužel tak bude.

Já jsem ho viděl asi dvakrát v Hyde Parku, možná i víckrát, ale minimálně dvě jeho vystoupení jsem viděl. Mně se jeho postoje líbí, ale prostě někteří lidi to nepochopí, nebo spíš nechtějí chápat, to je těžký.

Určitě no. Ale já si myslím, že je super, že má tolik příznivců. Myslím si jako, že je super, že takoví lidi jsou.

Jak jste se stala dobrovolnicí? Můžete prosím popsat svou motivaci?

Jo. Jakože úplně od začátku. Já jsem vlastně nebyla jako dobrovolník jenom v Amelii. Chceš slyšet i ty předtím?

Mmm, můžete, no.

Já nevím, jestli ti to k něčemu bude.

Tak jenom tak letem světem.

Letem světem jsem začala v nějakých třeba osmnácti v jedné ekologické poradně v Brně, kde jsem předtím studovala. Moje motivace byla taková, že jsem prostě měla takový hodně ekologický období a chtěla jsem sázet stromy a úplně jsem prostě... nemůžeš jako začít jen tak někde sázet stromy. Tak prostě, tak jsem viděla nějak cestu k tomu tady přes tohle. A potom jsem začala chodit jako dobrovolník ještě taky v Brně na dětskou onkologii a na psychiatrii. A moje motivace, ty jo, chtěla jsem určitě nějakou praxi, zajímala mě prostě oblast v tom zdravotnictví, takže podle toho jsem si vybírala ty oddělení. A asi kombinace tady toho, dělat něco smysluplného, to tam je taky. U mě to byla vždycky asi kombinace toho, že jsem chtěla praxi, že jsem chtěla dělat něco jakoby smysluplného. Jakoby v rámci možností, aby z toho někdo měl...

Užitek.

Užitek. A vybírala jsem si ty oblasti podle toho, co mě zajímalo.

Takže v osmnácti nějaká ta ekologická organizace a chuť změnit svět. Dá se to tak říct?

Měla jste to tak?

Jo, přesně tak. Bez nadsázky.

To tak asi měli všichni, ale pak trošku možná zcyničtí.

Jo, taky se mi to stalo.

Jak hodnotíte svou dosavadní dobrovolnickou zkušenost? Co Vám dobrovolnictví dalo, co vzalo? Pozitiva, negativa.

Já si myslím, že mi dalo strašně moc. Že mi úplně změnilo jako pohled na svět v některých věcech, protože jsem díky tomu viděla lidi, který třeba, teď nemyslím ekologickou poradnu, ale když jsem začala chodit třeba do té nemocnice, tak jsem... Jo vlastně, ještě jsem měla takový jiný dobrovolnický aktivity, to bych vlastně mohla zmínit. Ještě před Amelií jsem

chodila jako dobrovolník do jednoho stacionáře pro duševně nemocné, a tak to není tak zajímavý k tomuhle. Ale ještě jsem chodila jako dobrovolník asi rok do hospicu. Tak to si myslím, že je jako docela důležitý tady k tomu, na co se teď ptáš. Že když vidíš potom lidi v takovejhle stavech, ať už jsou to malý děti, který jsou hodně nemocný, nebo jsou to starý umírající lidi, tak si myslím... Já třeba jsem v tu dobu studovala konzervatoř, když jsem začala chodit na tu dětskou onkologii v Brně, a tam strašně moc lidí, to je takovej hodně uzavřenej svět, kde ty lidi řeší prostě, pro ty lidi je stěžejní, aby prostě zahráli dobře stupnici nebo aby studenti zahráli dobře stupnici, na tom prostě stojí svět. A já jsem si vždycky říkala, že prostě, když jsem byla na tý onkologii, že prostě tady jsou lidi, který řeší úplně jiný věci a úplně jiný hodnoty. Prostě opravdu nesrovnatelně důležitější. Mírně řečeno, nevím, jak bych to ještě znásobila. A že několik kilometrů odsud jsou lidi prostě, který chtějí, musejí prostě mít tu čistou stupnici, jinak se zblázněj. Tak to mi přišlo jako... v té době jsem si začala uvědomovat jako, o co tady, sakra, jde. Třeba na tý škole nebo tak.

Takže dalo by se říct, že Vám to nějak obrátilo žebříček hodnot?

No to stoprocentně.

A nějaká negativa spojená s tím dobrovolnictvím?

No, třeba na některých místech, ale to se netýká konkrétně Amelie, že třeba pro mě nebylo jednoduchý, že na některých místech třeba vyžadují, aby tam člověk byl skutečně jako fakt každý týden v pravidelnou dobu. Tak to je pro mě třeba takový náročnější na organizaci. Ale jinak negativa, tak jasně, tak jako na jednu stranu ano, prostě stojí tě to nějaký čas. Na druhou stranu jakoby myslím, že je to smysluplně využitej čas. Jako nemůžu říct, že by se mi tam chtělo pokaždý teda, to zase bych dost lhala. Takže jedinej tohle, ale to je vykompenzovaný. Že by mi to něco vysloveně vzalo, to asi ne.

Jak zvládáte komunikaci s pacientem (klientem)? V čem si myslíte, že jsou Vaše přednosti? A v čem máte třeba případné rezervy?

No, já si myslím, že tohle se strašně moc vyvíjelo. Za ty roky. Vždycky, jako když to zobecním, tak doteďka platí, že myslím, že je nejtěžší navázat vztah. To jako nevím, jestli to nazvat nejslabší stránkou, ale rozhodně je to jakoby pro mě nejtěžší část. A taky mám zkušenost s tím, že když už se ten vztah naváže, tak pak už je to jakoby všechno dobrý. To už si myslím, že jsem v těch svých silnějších stránkách. Že třeba v Amelii se jako ty lidi hodně střídaj, ale třeba v hospicu je to tak, že tam máš jednoho člověka a v podstatě za ním chodíš do té doby, dokud on tam je. Takže třeba si myslím, že když už byl navázanej ten vztah, tak jsme spolu měli fakt pěkný vztahy s těma lidma. Tak to je jako dobrý. Ale určitě nejtěžší právě jakoby je vykomunikovat, že jsem tam jako dobrovolník. A kdo to vlastně je ten

dobrovolník. Co tam vlastně dělám, s tím jsem ze začátku hodně bojovala. Jak překlenout to, že... ale ono je to taky daný tím, že jsem nechodila na ty výtvarné aktivity, ono jako přijít a říct v jídelně budeme něco vyrábět, můžete přijít, je jednodušší, než prostě nějakým způsobem tomu člověku nabídnout, že si tam s ním budeš povídat. Ale jakým způsobem to uděláš, ty jako nemůžeš přijít a říct mu, tak já si k vám sednu a budu si s vámi hodinu povídat. Mně trvalo jakoby dost dlouho, než jsem začala přicházet na to, jak to vlastně udělat tady tohle.

A řešila jste to třeba někdy na nějaké supervizi?

Jo, řešila jsem to na supervizi.

A dostalo se Vám nějakého rozřešení?

Jo, jakože je dobrý mít něco třeba v ruce. Jako tam přinést třeba časopisy, hry. Mně třeba potom, to už jsme ani neřešili na supervizi, ale mně třeba docela pomohlo, když tam začly bejt k dispozici letáky Amelie. Jako že se dá od toho odpíchnout, že tomu člověku nabídneš leták Amelie. Řekneš mu vůbec, co to je Amelie, co dělá. Tím způsobem se dostaneš k tomu, že ty seš dobrovolník z Amelie. I když ten člověk nemá zájem, tak mu tam aspoň necháš ten leták. To mi třeba pomohlo asi ze všeho nejvíc.

Myslíte si, že v počátcích byla problémem informovanost těch pacientů? Že vůbec nevěděli, kdo tam jde.

Určitě informovanost pacientů, ale na druhou stranu si myslím, že záleží i na tom dobrovolníkovi, jak to vykomunikuje. Ale, pro mě osobně, to nebylo jednoduchý.

Mhm. Co soudí rodina o Vašich dobrovolnických aktivitách? Věnujete se osvětě ohledně dobrovolnictví ve svém okolí?

Já vysloveně osvětou bych to nenazvala. Okolí ví, že něco takovýho dělám. Nebo kamarádi. Ale nemám pocit jako, že by se tím někdo díky mně inspiroval. Že bych někomu říkala, jo, běž taky. Dělej dobrovolníka, protože je to jakoby důležitý nebo tak. Tak to ne. Si myslím, že je to každýho věc. Jinak mám taky dost kamarádů jakoby mezi lidma, který se věnujou nějakým pomáhajícím profesím. Dělají to jako povolání nebo třeba studujou, a taky mají nějaký dobrovolnický aktivity. I když třeba v jinejch oblastech. A z lidí, kteří nic takovýho nedělaj, tak nevím o nikom. Nebo nenapadá mě nikdo, kdo by se tím nějak třeba inspiroval.

Máte potřebu si nějak obhajovat, proč děláte to, co děláte?

Jo, jako mám, ale... Ty ses ptal na rodinu, že jo? No, u nás je to takový trochu složitější jako z hlediska komunikace, takže bych to viděla asi tak, že má mamka, která je sama doktorka, tak o tom ví, o těch aktivitách. Myslím si, že je s tím v pohodě. Tam nemám, proč to nějak obhajovat. Tam si myslím, že to naprosto chápe tak, jak to je. Se svým tátou se o tom moc

nebudu, ale myslím si, že, z toho, co ví, tak je s tím taky v pohodě, ale myslím si, že neví všechno. Že neví třeba o mém dobrovolnictví v hospicu. Myslím si, že neví.

Chápu to správně, že je třeba spíš materiálně založený, Váš otec?

Není to takovej ten typickej, jak bych to řekla, jako takovej člověk, který je materiálně založený a hnusný a tak.

Ne, takhle jsem to nemyslel, ale že...

Jo, já to jenom... U nás jsou všichni takoví spíš racionální. Mamka je třeba fakt hrozně hodná, ale celkově jsou všichni takoví jako racionálnější, no. Takže můj táta je takovej spíš, jo, je takovej spíš materiálně založený, kromě toho má pocit, že bych se ve svém věku měla věnovat jiným věcem, než prostě dělat dobrovolníka tady u těžce nemocných lidí. Mám pocit, že on to bere, že je to takový trochu samaritánství nebo něco takového.

Spíš by Vás viděl raději pracovat v takové oblasti, kde by byly vidět nějaké konkrétní výsledky? Takhle nějak?

To si myslím, že úplně ne. On to bere, že tady jsou taky výsledky. Si myslím, že jemu to nepřipadá beze smyslu, to ne. Spíš si myslím, že by mě viděl radši jakoby si někde užívat toho života normálního. Věnovat se „normálním“ věcem. Ale že by to nějak odsuzoval, tak to vysloveně ne. Tam je to takový, že asi z toho nebude skákat metr vysoko, ale že by mi to rozmlouval nebo že by proti tomu něco měl, tak to ne. Nejtěžší je to obhájit před svým bráchou. Tam to je hodně těžký, tam to prostě obhajuju, protože to je člověk, který prostě nechápe, jak můžu, proč to dělám, když za to nic nemám. Tam to obhajuju tak, že je to pro mě praxe. Ostatní nechávám být, protože vím, že by to prostě nepochopil.

On je o deset let starší?

Jo, a hlavně jako úplně jinej tady v tomhle, takže tam vím, že nemám šanci. Tam to prostě obhajuju, že je to pro mě praxe, kterou si napíšu do životopisu, a dál to nerozebírám.

Jak hodnotíte úroveň komunikace mezi dobrovolníky v olomoucké pobočce Amelie?

Dobře.

Mohla byste to nějak rozvést?

Tak myslím si, že taky se tady, za tu dobu, co jsem v Amelii, tak se to taky proměňovalo. Ta otázka by se dala rozdělit na různý období, různý etapy. Co se týče toho posledního období, tak si myslím, že to probíhá dobře. Myslím si, že super nápad bylo založit komunikaci na Facebooku, skupinu na Facebooku. To si myslím, že je třeba hodně velká výhoda. A celkově jako to hodnotím dobře. Myslím si, že ty lidi jsou schopný se domluvit. Mně třeba vyhovovalo, že tam nemusím chodit pořád, že i když tam chci chodit, tak se k ničemu neuvazuju. To bylo docela fajn. Že mě nikdo nikdy do ničeho netlačil. Že byli všichni

vstřícný. Myslím si, že co je tam nová supervizorka, tak třeba z mého pohledu je to skvělá supervizorka, což si myslím, že je taky důležitý. Ty supervize, který byly předtím, to bylo hodně zajímavý. Tohle na mě působilo nejlepším dojmem, když jsem tam byla.

Neměla byste nějaké návrhy na zlepšení?

Asi ne. Nenapadá mě.

Jakými vlastnostmi by podle Vás měl oplývat dobrovolník? Obecně, nejen v onkologii.

Tak určitě by, měl by být určitě altruistický. To je ale velká pravděpodobnost, že je, když dělá dobrovolníka. Záleží na tom, v jaký je to vlastně oblasti.

Když to tedy rozdělíme. Napřed obecně, pak tu onkologii. Napřed obecně, jestli Vám to tak vyhovuje.

Napřed teda obecně. Obecně by měl mít nějakým způsobem takovou afinitu k tý oblasti, ve který pracuje. Když to řeknu, budu se snažit to říct obecně, když to uvedu na konkrétních případech, tak když budu věřící křesťanka, budu mít ty nejvyšší morální zásady, tak nebudu chodit jako dobrovolník do Káčka.

Jasně, za narkomany.

Nebo když nebudu mít vůbec žádnou empatii a budu prostě hrozně od rány, tak asi nebude nejlepší, abych chodila jako dobrovolník na onkologii nebo do hospicu. Když nebudu mít ráda děti, tak asi nebudu chodit jako dobrovolník do dětský nemocnice. Záleží na tý konkrétní oblasti, nějaký jakoby vztah k těm lidem. V tý oblasti, ve který jsem jako dobrovolník. Jinak asi nějaká otevřenost i třeba vůči zkušenostem a tak. Otevřenost vůči tomu, co tam může být, protože moje zkušenost je třeba taková že, i když jsem zhruba věděla, do jaký jdu oblasti jako dobrovolník, tak vždycky to pro mě bylo i něco nového. Nikdy jsem třeba nevěděla, do čeho přesně jdu. Být otevřený vůči tomu prostředí, vůči tomu, co přichází. A asi jakoby být flexibilní.

Časově?

Ne jakoby, to asi taky, ale myslím flexibilní vůči těm situacím, který přicházejí. Konkrétně v tý Amelii, flexibilní vůči tomu, že tam přijdu, a nikdo nebude mít zájem. Nebo vůči tomu, že nikdy nevím, na koho tam narazím, kdo tam bude. Jak se bude chovat, jak bude reagovat. Ta flexibilita bych řekla, že je hodně důležitá všude.

A myslíte si, že třeba schopnost improvizace dobrovolníkovi pomáhá v jeho činnosti?

Myslím si, že to spolu úzce souvisí, že to je v podstatě to samý. Určitě jo.

Ještě něco?

Myslím si, že by měl znát jakoby... myslím si, že v každý organizaci jsou nastavený limity, za který nesmí dobrovolník zajít. Myslím si, že i když tam nejsou, tak je dobrý mít nastavený

nějaký svoje limity, kam ne. Pro mě třeba v Amelii tohle bylo velký téma, protože já když jsem dělala školení, tak nám třeba hustili hrozně do hlavy, že prostě tam nejsme jako psychologové, nejsme tam jako terapeuti, jsme tam jako dobrovolníci. Nikdy nesmíme jít do nějakých hlubších témat. Já jsem se vždycky snažila to hrozně respektovat, nebylo pro mě jednoduchý vybruslit z toho, co ještě můžu rozvíjet, a co už ne. Co si budem povídat, některý ty lidi na těch individuálech tam probírají jako témata, který z mého pohledu je to tenkej led, na co ještě můžeš něco říct, abys neměla pocit, že přecházíš tu hranici, kterou bys neměla přejít. A pak se mi stala jedna taková příhoda, která mě z tohohle všeho ale vyvedla. Ty lidi, který to tam tehdy propagovali, tak v Amelii už stejně nejsou, takže to asi klidně můžu říct. Jednou mi říkal jeden pán něco v tom smyslu, já jsem ho znala už dřív, že se bojí hodně toho umírání, že ta jeho nemoc se prostě vůbec nevyvíjí dobře. Nemá strach ani z té smrti, ale z toho umírání, z té bolesti. Já jsem to pak řešila na supervizi právě z hlediska těch limitů, kam až jsem jako v tomhle mohla zajít. Takovouhle věc prostě nesmeteš ze stolu. To prostě nejde, ale na druhou stranu, kam až můžeš teda jít, abys neměl pocit, že mu teda supluješ psychologa. A ta supervizorka mi říkala, že prostě by se na nějaký limity úplně vykašlala, že si myslí, že tohle je otázka mých hranic. Jestli jsem schopná a ochotná se o tom bavit, nebo ne. Tohle pro mě byla třeba odpověď vůči všem limitům v téhle oblasti. Kterých jsem si hrozně vážila. Proto říkám ty vlastní limity. Kdyby třeba někomu vadilo se o těchto tématech bavit, tak je asi dobrý vědět, tohle je můj limit, za který prostě nechci jít. Nějak to ošetřit. Tohle je pro mě vysvětlení těch vlastních limitů.

Máte nějaké životní motto? Životní filosofii, kterou se řídíte. Někaký oblíbený citát? Cokoliv.

Já mám oblíbený citát, že chcete-li pobavit pánaboha, seznamte ho se svými plány. Jako nějaký serióznější. Jako jo, určitě mám oblíbený citáty, ale já nevím, jestli mám. Jo, nějakou životní filosofii určitě mám, ale nevím, jestli bych to nazvala mottem.

Nazvěte to, jak chcete. Jak Vám to vyhovuje.

Nevím, jestli mám životní filosofii. Mám nějaký životní hodnoty. Těžko se mi to shrnuje pod několik vět. Ráda ti odpovím, když se zeptáš nějak konkrétněji, ale tohle je pro mě hodně široká otázka, abych ti pravdu řekla.

Já nevím, jak se zeptat líp. Tak v čem spatřujete smysl života?

Řekla bych, že smysl života je individuální.

Dobrá odpověď.

Když to vztáhnete konkrétně na sebe.

Jo, jasně. Svůj smysl života spatřuju v tom, jednak v mých osobních hodnotách, moje osobní velká hodnota je rodina. Ta budoucí teda, ale i ta minulá, ale to je takový složitější. A v práci, kterou bych chtěla, aby mě naplňovala a kterou bych zároveň chtěla dělat dobře. V mém případě je to teda běh na dlouhou trať. A žít v nějakým souladu s těma ostatníma lidma. Jakoby snažit se žít, abych já byla v tom životě spokojená, na základě toho žít v souladu s těma ostatníma. Myslím si, že jako když já sama se obětuju, řekla bych si, že budu žít jenom pro ty ostatní, tak to nebude fungovat. Myslím si, že člověk musí být prvně v nějaký harmonii sám se sebou. Myslím si, že prostě technicky to není možný. Moje hodně velká hodnota jsou vztahy s ostatníma...

Mezilidský.

Mezilidský vztahy. Určitě jo. To bych jako dala možná i na první místo ve svých hodnotách, Já si myslím, že v tom docházím i třeba v oblasti těch nemocných. Že třeba když je ten člověk v hodně těžký situaci, tak tohle je něco, co ho může třeba nějak držet. Může pomoci, i když to třeba není jeho blízký. O to bych se ráda snažila i v tý práci. Myslím, že když má ten člověk možnost nějakýho mezilidskýho kontaktu, kterej bude fakt autentickéj, takový umělý slovo, ale nevím, jak to říct jinak, tak si myslím, že mu to může dát strašně moc. Toho si myslím může docílit ten dobrovolník, když se to podaří.

Zmínila jste, že chcete vykonávat svou práci dobře. Co to konkrétně znamená?

Ty jo, to je široká otázka. To znamená, že, no, já vím, co to znamená, ale nevím, jak bych to vysvětlila. Takhle obecně. Já si myslím, že je to těžký jakoby říct takhle někomu, kdo třeba není psycholog. Nebo takhle, chtěla bych... pro mě osobně to znamená to, že chtěla bych být v tý práci autentická, že tam budu sama za sebe. Že nebudu sklouzávat do nějakých technik, do něčeho takovýho. Na druhou stranu si myslím, že musíš mít jako nějakou techniku. Stavět svoji praxi na tom, že máš nějakou empatii, že máš nějaký vhled, já si myslím, že to je nutný základ, ale není to prostě, nemůžeš na tom postavit všechno. To prostě nejde. Kombinace tady toho.

Máte nějakou oblíbenou psychologickou školu nebo teorii?

No, vím, jaký bych chtěla psychoterapeutický výcvik. Mám spíš jakoby nějaký psychoterapeutický vzory. Lidi, který znám, kterých si hodně vážím. Který obdivuju a viděla jsem je třeba v praxi. To mám určitě. Nemyslím vzor v tom smyslu, že bych chtěla pracovat jako oni. Zaprvý to nejde, zadruhý to není účel.

Inspirace?

Inspirace, to určitě mám. Když o tom přemýšlím, tak ty lidi spojuje to, že jsou na jednu stranu velmi autentičtí, ale na druhou stranu ví, co dělají. Že jsou tam sami za sebe, dokážou mít s tím člověkem hluboký lidský kontakt a zároveň umí dobře to řemeslo.

Jaký máme čas? Dvacet osm minut? Jsme to vzali letem světem.

Jak ses ptal na tu oblíbenou psychologickou školu, tak bych chtěla asi výcvik v logoterapii. Což si myslím, že je jako super výcvik vzhledem k těm psychosomatickým lidem, ale na druhou stranu si dost dobře uvědomuju, že jsem ovlivněná svými životními zkušenostma. I vlastníma. A kdyby byl můj život o něco harmoničtější nebo šťastnější, tak bych nechtěla dělat logoterapii.

Vím, že logos je slovo, ale nějak si to nedokážu úplně vybavit, co to obnáší.

Spočívá především v tom, že základní životní hodnotou je nějaký smysl. V podstatě je to nějaký, jak bych to řekla, základní hodnotou je prostě smysl a vůle ke smyslu. V každé situaci lze prostě najít nějaký smysl. Hodně obecně vzato. A že třeba i v tom utrpení jde nějaký smysl najít. Což třeba v praxi by nemělo znamenat, že přijdeš k tomu pacientovi a řekneš mu, že i v tom jeho utrpení je smysl. To by ses asi musel propadnout. To v žádném případě, ale jde tam hlavně o ten smysl. Hodně se to používá v případě nějakého hodně velkého utrpení. Třeba tváří v tvář smrti.

V situaci onkologicky nemocného to může být hodně přiléhavé.

A ještě víc, když se ta léčba třeba nezdaří. To je asi ten nejpřiléhavější směr, který můžeš najít.

No jo, já už tady mám poslední otázku. To je špatný.

Klidně se doptej.

Tak dáme tu desátou. Chtěla byste ještě něco sdělit? Máte pocit, že ještě něco nezaznělo, a zaznít mělo?

No, přemýšlím. Nic mě nenapadá, ale nemám srovnání z toho, co říkali ostatní. Nebo co bys třeba, co by se ti ještě hodilo. Jaký oblasti, jaký témata.

Mně to připadá, že je to tak trochu každý pes, jiná ves.

Jasně. Jak ses třeba ptal, jaký vlastnosti by měl mít dobrovolník. Rozhodně by si třeba neměl myslet, že to tam spasí všechno. Protože já mám třeba kamaráda, který chce dělat zdravotního klauna. On má prostě představu, on je tak brutálně naivní z mého pohledu, že on má představu, že on tam přijde do té nemocnice a všechny ty strašně smutný lidi okamžitě rozveselí. A všichni se budou strašně smát. A on prostě úplně spasí ten jejich život tím, že jim tam bude dělat klauna. Přiznám se, že když mi to vyprávěl, tak mi teda docela dost tuhnul

úsměv na rtech. Obecně když člověk přijde na takový oddělení, tak dá se tam i zasmát s některýma lidma, ale myslím, že člověk by měl být hodně empatickejší, kde je to vhodné si dovolit, a kde ne. Co třeba občas slyším, ne v Amelii, tak nejhorší je tam přijít s úsměvem od ucha k uchu a snažit se je rozveselit. To si myslím, že je mor. A já být na místě toho pacienta, tak mám chuť toho člověka vykopat ven.

Dobrovolník by neměl mít mesiášský komplex?

Ne. Jo, měl by mít své limity v tom, co vůbec může udělat. Může udělat strašně moc, ale neměl by mít pocit, že když tam přijde, tak tím všechny vytáhne z nevíme čeho. Ani to není účel. Mám kamarádku, která je taková šťastná a veselá hipisáčka. Ona měla pocit, že by chodila na LDN (léčebna dlouhodobě nemocných – autorská poznámka), že tam ty lidi rozveselí. Že prostě všichni budou strašně šťastní. Mám pocit, že jo, když se jí to podaří, tak super, ale že by ten dobrovolník měl být hodně citlivý na to, kde si může dovolit rozveselovat, a kde to není opravdu namístě. To si myslím, že je konkrétně v této oblasti důležitý. Osobně když se necítím dobře, tak nesnáším lidi, který se na mě usmívají, snaží se mě namotivovat. Který se tak chovají okolo mě. Tohle je fakt hodně nevhodnej přístup.

Ten dobrovolník by tedy měl mít nějaký vrozený takt? Dokázat tu situaci vyhodnotit.

Jo, určitě. Zažila jsem lidi, který mi tam celý odpoledne vyprávěli vtipy. Když tam je někdo veselejší, je to skvělý, ale ne za každou cenu. Nesnažit se toho člověka vyvést z bryndy. Takový to já ti pomůžu, i kdybych tě měl zabít. Tak to prostě ne. Snažit se vyhodnotit tu situaci. Když si člověk chce povídat, tak povídat. Když nechce, tak nechce. Nebo třeba ty lidi jenom poslouchat.

Myslíte, že někdy jim stačí jenom ta vrba?

Já si myslím, že jo. A možná vědět, že některým lidem tím člověk pomůže víc, než si myslí. Tím, že jim dělá tu vrbu.

Já jsem celkem v háji, protože my jsme byli fakt rychlí. Už teď vůbec nevím.

Klidně si to rozmysli.

Vy jste to už v podstatě všechno řekla, tak to je těžký. Třicet sedm? Fakt nevím.

Nenapadá Vás něco?

Mně připadá, že hrozně moc záleží na tom směru, kterým se chceš ubírat v té své práci. Kterej já vlastně nevím, že jo.

To dětství necháme. Já se sám nechám překvapit, kam mě to až dovede. Ty otázky teda.

A co z toho všeho bude.

Ohledně té onkologie, mně připadá, že je to taková specifická oblast. Měl by mít ten dobrovolník nějaké specifické vlastnosti?

Určitě nějakou empatii. To je hodně jakoby důležitý. Umět vyhodnotit, pro co je tam prostor. Jestli fakt pro to, dělat tam vrbu nebo sdílet s tím člověkem, když to řeknu hodně nadneseně, to utrpení. Jestli je prostor pro nějakou hru nebo něco vyrobit. Naopak třeba se tam netvářit vážně, ale naopak se tam zasmát. Jsou lidi, který se potřebujou odreagovat a zasmát se. Nebudou mít nejmenší zájem se tam pouštět do nějakých tragických témat. Nebudou chtít, aby kolem nich někdo chodil jako kolem horký kaše. Aby tam člověk nechodil s tím, že tady jsou ti trpící, tady se nemůžu vůbec zasmát. To zas jako určitě ne.

Chodit po špičkách.

To zas jako ne. Být tam sám za sebe. Chovat se nějak přirozeně. Moc to jako neřešit. Chovat se tak, jak bych se přirozeně chovala. K tomu jsem taky docházela časem. Když jsem tam šla poprvý, na tu dětskou onkologii, tak ze začátku jsem tam chodila se strachem, co tam vlastně teda uvidím. Ten strach byl někdy namístě, to opravdu je někdy docela drsný. Počítat s tím, že jdu do něčeho, co může vypadat drsně, ale chovat se tam normálně. Nechodit tam za něčím strašně tragickým. Snažit se tam být co nejvíc za sebe.

A vy osobně, když jste opouštěla onkologickou kliniku, brala jste si práci domů?

Já to neumím opouštět tímhle způsobem. Ať jsem kdekoliv jako dobrovolník, tak většinou tam mám někoho, neříkám vždycky, ale z každého dobrovolnictví, z každý praxe si odnesu někoho, když řeknu, že na něj nezapomenu, to je silný, ale koho si třeba pamatuju dlouhodobě. Neříkám, že všechny, to ne, i když jako hodně lidí. Ale že bych zavřela dveře, šla domů a nevěděla o tom, tak to určitě ne. To neumím. Myslím si, že je důležitý se s tím umět vyrovnat, aby mě to prostě neničilo. Nemyslím si ale, že jediný možný řešení je zavřít dveře a nevědět o tom.

Vždycky někdo utkví v paměti?

No, to určitě.

Jo, ještě si myslím, jak ses ptal na ty vlastnosti, nebo co by měl mít ten dobrovolník na tý onkologii, tak by bylo dobrý být sám srovnanej s těma otázkama umírání a smrti. Mít to srovnaný je docela náročnej cíl, si myslím, ale aspoň se o to nějakým způsobem snažit. Hledat svoje odpovědi, protože si myslím, že každý člověk ty odpovědi může mít jiný. Není univerzální odpověď, ale když člověk bude mít fobii z těchhle témat, tak nevím, jestli to pro něj bude úplně vhodná oblast. Myslím si, že by měl vědět, že se tam tyhle otázky probírají na tom oddělení. Že ty lidi o tom můžou mluvit, což taky někdy dělaj. Často tam taky zaznívá

otázka proč. Otázka po smyslu, vědět, že tam ta otázka zaznívá. Určitě těm lidem nic nenutit, nějakou svou vlastní životní filosofii.

Nebo nějakou náboženskou víru.

To ne, to v žádném případě. Být připravený na to, že tam taky zaznívají otázky o tom, co je třeba po smrti. S tím už jsem se taky setkala.

A jak jste na to reagovala? Jak jste pacientovi odpověděla?

Něco v tom smyslu, že to nikdo neví. Že na to neexistuje jednoznačná odpověď. Oni většinou to rozebírali tak nějak sami, oni se nezeptají přímo proč, někdy taky, ale často to třeba řeší tak, že... často to zazní tak skrytě. Já jsem ale žil zdravě, nikdy jsem nekouřil, a stejně mě to potkalo, no, tak jak byste mi to jako vysvětlila.

Myslíte, že je slabost říct, že nevím?

Já si myslím, že je to naopak síla.

Já se jenom ptám.

Jo, jasně. Já si myslím, že na to ani nic moc jiného odpovědět nejde. Jasně, že to nevím. Já si myslím, že to neví nikdo.

Tak to máme za sebou. Děkuju za rozhovor.

Respondentka 4

První otázka. Jak hodnotíte své dětství? Můžete přiblížit své rodinné zázemí?

Dětství hodnotím pozitivně. Mám na něj hezký vzpomínky, teda většinu z nich. Samozřejmě se najdou okamžiky, který nebyly dobrý. Ale mám rodiče, co jsou spolu už třiadvacet let. Mám bráchu mladšího a myslím si, že to u nás relativně dobře fungovalo vždycky. Na menší výkyvy.

Takže menší výchovné problémy. Nějaká těžká puberta ve Vašem případě?

Ne, v mém případě ne. Spíš si myslím, že se do toho promítla taková tátova krize středního věku v jednu chvíli. Teďka se teda hodně řeší bráchova těžká puberta. Ale já jsem byla relativně v pohodě.

Takže máte sourozence mladšího.

Jo, to už jsem říkala.

Já myslím, že by to stačilo. Čím se zabýváte? Jaké je Vaše současné zaměstnání?

Já jsem studentka psychologie. Jsem v pátáku na Univerzitě Palackého. Zároveň dělám krizovou interventku na lince důvěry v Kutné Hoře. Taky dělám dobrovolnici a pak vedu dobrovolně skupiny na psychiatrii ještě.

A čím byste se chtěla zabývat, až ukončíte studium?

Chtěla bych dělat klinickou psychologii, takže chci se dát do zdravotnictví. Chci si udělat klinickou atestaci.

Předpokládám, že v Brně nebo v Praze, v nějakém větším hníždě, než je Olomouc.

Radši bych zůstala na Moravě. Láká mě Kroměříž nebo Šternberk. Kvůli tomu, že znám ty pracoviště. Byla jsem tam na praxi. A Praha je pro mě třeba symbol stresovýho pracovního prostředí, takže tam já bych třeba vůbec nechtěla pracovat.

Ani to Brno? Je to na Moravě.

Je to na Moravě. Jo, Brno by šlo, ale prostě Olomouc je teďka srdeční záležitost díky škole, takže tak.

Jak jste se stala dobrovolnicí? Popište prosím Vaši motivaci. Co Vás k tomu vedlo?

Prvotní impuls, dejme tomu.

Když jsem se doslechla o Amelii, což bylo v prváku na vejšce, tak to téma, kterým se zabývá Amelie, mě prostě osobně tak děsilo, že jsem si řekla, že je to velká osobní výzva. Pokořit jako strach, co se týče přístupu k lidem s rakovinou nebo obecně k tomu onemocnění. Tak jsem do toho šla.

Nic hlubšího v tom nebylo?

Já myslím, že je to docela dost hluboký. Nebo pro mě minimálně bylo.

Jak hodnotíte svou dosavadní dobrovolnickou zkušenost? Co Vám dobrovolnictví dalo, vzalo? Nějaká pozitiva, negativa.

Tak dalo mi určitě to, že jsem získala to, kvůli čemu jsem se do toho dobrovolnictví přihlásila. Takže schopnost komunikovat s lidma, co rakovinu mají. Trochu jsem dospěla k tomu, jak by ten způsob komunikace měl vypadat. Přestala jsem se toho tak nějak jakoby bát. Přestala jsem se bát říkat název té nemoci. Stýkat se s těma lidma. Odpadly takový zábrany, co člověk tak stereotypně získá prostě, když o tom nic moc víc neví. Nevzalo mi to, kromě času, v podstatě nic.

Takže žádná negativa?

Ne.

Veskrze pozitivně to hodnotíte.

Ano.

Jak zvládáte komunikaci s klientem (pacientem)? V čem vidíte své přednosti? V čem máte případně rezervy?

Mou největší přednost jsem asi viděla v tom, že to dělám s nadšením a energicky. Jsem do toho šla fakt úplně dobrovolně s nějakou minimální motivací toho, že je to praxe do školy nebo tak něco. Myslím si, že je to potom na komunikaci s těma lidma prostě poznat, že tam člověk je rád. Že ho to zajímá, co tam ty lidi dělají, co říkají, když je poslouchá. A jinak jsem docela ukecaná, takže to si myslím, že tomu taky napomáhá. Jaká byla druhá část otázky?

Případné rezervy.

Případné rezervy. Tak určitě to byl zpočátku ten strach, se kterým jsem tam šla. Kterýho jsem se zbavila až v průběhu dobrovolničení.

Pomáhaly Vám v tom třeba supervize? Ve zbavení se toho strachu.

Ne, protože zpočátku supervize v Amelii, když já jsem začínala, stály úplně za nic. Zažila jsem dvě, nebo možná jenom jednu, a ta v podstatě byla úplně k ničemu, takže supervize mi nepomohla.

Zvládla jste to nějak svépomocí?

Hodně jsme se o tom bavily s ostatníma dobrovolnicema. Spolužačkama zároveň. Jsme hodnotily ty zážitky, tak jsme se bavily o tom, kdo jak k tomu přistupuje. Co to v nás jako vyvolává. My jsme v tomhle jako docela otevřeněj kolektiv, takže to bylo docela upřímný, si myslím. Tak to jako docela pomohlo. A hlavně pak jako čas, no. To, že to člověk opakoval pořád dokola. Čím víc jsem tam chodila, tak tím menší ten strach byl. Až prostě nebyl.

Co soudí rodina o Vašich dobrovolnických aktivitách? Věnujete se případně osvětě ve svém okolí? Bouráte nějaké stereotypy, narušujete mýty? Ohledně tedy dobrovolnictví.

Mhm. Takže k té první části. Myslím, že rodiče to hodnotí jako kladně. Určitě mě od toho nezrazovali. Na druhou stranu si nepamatuju, že by projevíli nějak jakoby větší zájem. Většinou se mě zeptali, jak jako bylo v nemocnici. Což jsem jim tak jakoby ve zkratce řekla, ale jako nějaký hlubší zájem se mi zdá, že nejevili. Ale řekla bych, že jsou docela jako pyšný na to, že prostě dělám nějakou takovouhle činnost. Víím, že babička se tím chlubí kamarádkám. Osvětu ohledně tématu rakoviny jsem dělala hlavně ze začátku, když jsem měla po školení. Byla jsem prostě nabitá téma informacema. A úplně mě tenkrát očaroval přístup Pavly Tichý, která, která...

Před časem zemřela.

Jo, bohužel. Byla jsem z ní úplně nadšená, takže to jsem přijela domů a zjišťovala jsem, jak jsou na tom všichni s preventivními prohlídkama. Letáčky jsem rozdávala. S babičkou jsem mluvila o vyšetřeních a tak. A co se týče osvěty o dobrovolnictví, tak to jsem normálně moc nedělala, protože se většinu času pohybuju v kolektivu, kde spousta lidí to dobrovolnictví samo vyhledává jakýmkoliv způsobem, ať už Amelii nebo P-centra nebo kontaktní centra pro drogově závislý. Ale víím, že jsem před časem jedny svojí mladší kamarádce, která tak jako tápala v tom, čím by se jako mohla ve volných chvílích bavit, tak jako bylo, že jsem jí navrhovala dobrovolnictví.

A jak na to reagovala?

No, dost rezervovaně. Ona je teda z Poděbrad. Ze středních Čech, kde bydlím normálně já, takže tam ty možnosti jsou mnohem menší.

Ale vždyť Praha je nedaleko.

To jo, ale dojíždět hodinu vlakem tam a hodinu zpátky, aby člověk někde dvě hodiny dělal dobrovolníka, to už chce jakoby hodně velký zápalení, si myslím. Takže v Poděbradech jsou relativně malé možnosti, který se omezují bych řekla na domov důchodců. Což tenkrát, víím, že nad tím uvažovala, ale nešla do toho nakonec. Takže osvěta se asi úplně nezadařila.

Takže nemáte potřebu obhajovat to, co děláte? Vzhledem k prostředí, ve kterém se pohybujete.

Ne, nikdy jsem, nikdy mi o tom nikdo neřekl nic negativního, abych já musela nějak obhajovat to, proč chci dělat to, co dělám. Že by to někdo shazoval nebo nechápal. Jo, občas my lidé řekli, že třeba nechápu, jak tam můžu jít, že by to v nich vyvolávalo hroznej smutek tak to vidět. Ale to jsem si přesně myslela já, než jsem jakoby začla dělat dobrovolnictví, takže tady to třeba neberu jako negativní reakci na to.

Někteří si nejspíš stále myslí, že ta rakovina automaticky znamená rozsudek smrti, přestože pokrok v medicíně už je značný, a nemusí to tak být.

V podstatě si myslím, že hodně lidí si to pořád myslí.

Ale tak závažná nemoc to je. Řekl bych já.

S tím já musím jenom souhlasit.

Jak hodnotíte úroveň komunikace mezi dobrovolníky v olomoucké pobočce Amelie?

No, tak vzhledem k tomu, že většina komunikace probíhá přes Facebook, přes facebookový stránky dobrovolníků, tak ta komunikace mi přijde chvílema docela zmatená. Dřív se posílaly zápisy ze skupiny e-mailem, což taky teda nebylo, nebo mělo to spoustu mezer. Na druhou stranu ten Facebook je blbej v tom, že se tam objevuje spousta příspěvků. Několikrát za den, takže já se v tom osobně kolikrát ztrácím. Pak do toho, když se píšou komentáře k jednotlivým příspěvkům, no, tak to už kolikrát nejsem vůbec schopná jako sledovat. Když je ve skupině prostě třicet lidí. Jsou tam třeba už i neaktivní dobrovolníci.

Já jsem to teď kontroloval, a našel jsem tam devatenáct lidí.

Fakt? Tak jsem neorientovaná. Já už se tam totiž teďka moc nedívám.

Chybí tomu ten osobní kontakt? Je to taková virtuální komunikace. Jak byste to popsala?

Osobní kontakt tomu chybí. Na druhou stranu chápu, že prostě se osobně scházet někde je zaprvý strašně organizačně náročný...

Řekněme jednou za tři měsíce by se to dalo.

No, to jo, ale to pak není jakoby o normálním domlouvání se na týdenní program, že jo. Jednou za tři měsíce je minimálně supervize. Ale víceméně všechny koordinátorky byly svolný k tomu, když některý z dobrovolníků řekl, že by se rád osobně setkal i ve skupině, tak to byly ochotný organizovat. Tohle jako, v tom bych mezery neviděla. Nevím, jak bych to řešila.

No, to jsem se právě chtěl zeptat. Když Vám to tedy nevyhovuje, jaké byste měla řešení?

To bych ráda nějaké měla, a nemám ho. Nebo jsem se nad tím víc nezamýšlela, teďka bych to asi nebyla schopná jako úplně vyprodukovat. Teď jakoby během pár minut. Myslím si, že to rozhodně není jednoduché řešení. Protože prostě koordinovat devatenáct lidí je složitý, já to vím. Proto jakoby výtky k tý komunikaci a k tomu Facebooku nikdy nebyly nějak oficiální, protože prostě to tak beru, že to k tomu patří. Což ještě neznamená, že je mi to jako příjemný.

A nepokusila byste se o nějaké řešení? Jenom tak naťuknout.

No, vzhledem k tomu, že jakoby tak končím tady s tou aktivitou, tak asi už bych se neangažovala.

Už Vás to ani až tak netrápí. Dalo by se říct?

Dalo by se říct.

Máte jiné starosti. Myšlenky máte úplně někde jinde. Dejme tomu.

No, tak teďka se to váže hlavně k ukončování školy. A k tomu, že prostě za chvíli začne ta normální pracovní činnost, takže teď směřuju trochu víc k tomu než k dobrovolnictví.

Zaměřujete se víc na ten reálný život. Nějak se uplatnit ve své profesi, vydobýt si nějaké postavení.

Dalo by se to tak říct. No, sháním co nejvíc praxe. Prostě k budoucímu zaměstnání. Samozřejmě upínám pozornost k diplomce a státnicím.

Ale určitě se Vám to dobrovolnictví hodí do životopisu. Možná, že to nebyla Vaše primární motivace, abyste měla dobrovolnictví v životopisu, ale určitě se Vám to hodí pro Vaši další kariéru.

Jo, o tom nepochybuju, protože pořád i tím, že chci jít do zdravotnictví, tak to byla minimálně zkušenost jakoby na zdravotnický půdě, byť to bylo jako somatický oddělení, ale určitě se to hodí. Protože člověk viděl, jak to funguje u personálu, u pacientů. Viděla jsem tam prostě takový ty rozpory mezi tím, co se člověk dozví ve škole, jak by to mělo vypadat, a jak to prostě vypadá v realu. Což ne vždycky se vám podaří, když jdete do nemocnice jako návštěva nebo prostě se tam jdete podívat. Tak nelze nahlídnout jako moc...

Pod pokličku.

Pod pokličku toho všeho. Takže jako určitě to byla i pro mě teďka profesně cenná zkušenost. Když se na to zpětně dívám. To rozhodně.

Ovšem jedna z mnoha. Jste říkala, že ještě pracujete na lince důvěry.

Ano.

Dobře. Jakými vlastnostmi by podle Vás měl oplývat dobrovolník? Obecně, nejen v onkologii. Nebo to teda rozdělíme. Napřed obecně, pak v onkologii.

Tak obecně by dobrovolník měl bejt někdo, kdo je nadšený pro to, co dělá.

Ale určitě ta křivka nadšení po čase trochu klesá. Stoupá to nahoru, ale postupně to klesá.

No to já nemůžu říct.

Nemáte takovou zkušenost?

Ne. Mám zkušenost, že většinou...

Takže Vám to prvotní nadšení vydrželo až do současnosti?

No, jo, dá se říct, že jo. Ale když budu hodnotit i dobrovolničení obecně, nejenom Amelii, tak třeba na té psychiatrii, to vidím, protože to dělám teďka fakt intenzivně prostě každý týden,

prostě to nadšení roste po každém tom kontaktu s těmi lidmi tam. Že naopak ze začátku jsem tam třeba šla, na tu psychiatrii, hodně s tím, že je to něco profesně cenného pro mě, co se mi prostě bude hodit už za rok touhle dobou v podstatě, ale po každé té skupině jsem prostě nadšenější a nadšenější a jsem prostě mnohem radši, že tam můžu chodit. A s Amelií to bylo ze začátku hodně podobně, protože tím, jak opadával ten strach, tak sílilo nadšení prostě z toho, že jsem se do toho pustila a že to jako jde.

A tedy v té onkologii, myslíte si, že jsou tam potřeba specifické vlastnosti pro dobrovolníka?

Myslím si, že tam by měl být člověk o něco citlivější na to, co říká, jak reaguje, takže nějaká obecná schopnost komunikace a empatie zároveň, protože...

Nějaký vrozený takt třeba?

Taky, vrozený, nebo minimálně, když člověk ví, že ho trochu postrádá v životě, tak aspoň doučený takt, protože i to si myslím, že jde.

Nebo si to uvědomovat, že mám nějaké mezery, limity.

Ano, takže myslím si, že jsou věci, který je nevhodný před těma lidma říkat, a setkala jsem se jako i dobrovolníky v Amelii, který ten takt neměli. Myslím si, že je důležitéj. Ať je to jak chce, ať ty aktivity jsou tam jakkoliv laděný, že i když je tam výtvarná dílna, tak si myslím, že je prostě nesmírně důležitý, co tam v rámci vyrábění komu řeknete, protože přece jenom, když má na sobě člověk to žlutý tričko, je nějaký jakoby...

Odlišený.

Je tam prostě za nějakou organizaci, tak ty lidi, byť nás berou často jako mladý lidi, i když nechoděj tam jenom mladý dobrovolníci, tak to berou jako nějaký druh jak kdyby autority nebo prostě někoho, kdo o tom možná ví víc než oni. Kdo komunikuje víc s personálem jakoby na stejný úrovni než pacienti a personál. Jestli jsem teďka srozumitelná.

Jo, jo. Mhm.

Myslím si, že i prostě z toho důvodu má tam odpovědnost za to, co tam z té pusy vypouští.

Reprezentuje tu organizaci.

Taky, no, ale hlavně smysl tý organizace. Když máte pomáhat onkologicky nemocnejm, tak jim tam nemůžete prostě vykládat vo tom, kam jezdíte na dovolený a jak super...

Třeba je to ale zajímavá.

To jo, ale ve smyslu chlubení se třeba. Což prostě jsem tam zažila a myslím, že je to naprosto nevhodný. Jako jasně, zážitky z cestování a tady to spoustu lidí zajímá.

A může to probořit ty ledy. Počáteční.

Jasně, no, tak je to takový relativně neutrální téma. Ale hodně co se týče třeba rodiny nebo prostě zdraví. Oni vidí, že my jsme zdraví, že jo. Jinak by jsme tam nebyli. Nepotřebujou to slyšet, si myslím já teda.

Přece jenom jsme tam v komfortnější pozici než oni, protože my po těch zhruba dvou hodinách odejdeme, a oni tam musí být a vyrovnávat se se svým stavem.

Ještě jsem se chtěl zeptat. Vyhovují Vám spíš ty individuály, nebo ty rukodělné činnosti? Nebo vyhovovaly.

Když jsem začínala, tak mi vyhovovaly víc ty dílny nebo ta rukodělná činnost, protože člověk se tak nějak mohl za tu činnost relativně dobře schovat, a byl to takovej dobrej icebreaker. Něco, co prolomilo ty ledy. A hlavně se na to dalo ty lidi dobře nalákat, že to nebylo primárně povídání, před kterým oni jakoby často uhýbali a nechtěli, protože se báli asi, co bychom jim tam vykládali, takže na tu dílnu a že si můžou něco vyrobit, na to oni dobře slyšeli. Takže když už tam přišli, tak se často ten rozhovor vyvinul prostě mnohem víc než samotná ta činnost. Což se mi hrozně líbilo a brala jsem to právě jakoby to vytváření jenom jako něco, co ty lidi navnadí na chvíli jakoby přemýšlet nad něčím jiným, ale víc to spadne do té roviny toho rozhovoru. Což po čase se začlo v Amelii hrozně rozvíjet tlak na to, aby ta činnost měla nějaký konkrétní výsledek, a začly se dělat jako čím dál složitější výrobky a náročnější na materiál, což třeba já nehodnotím úplně pozitivně tady tu změnu, protože pro mě to bylo něco jinýho ta dílna. Takže časem jsem jako víc tíhla k těm individuálním rozhovorům třeba s lidma, který nemohli vstát z postele a jít do té jídelny jako vytvářet. Takže se to změnilo v průběhu dobrovolničení.

Ještě jsem se chtěl zeptat. Co třeba schopnost improvizace? Je pro dobrovolníka prospěšná?

Určitě, určitě jo, protože nikdy neví, co ho tam potká. Na druhou stranu by ta improvizace měla bejt pořád spojená jakoby s tím, že ten člověk, i když improvizuje, tak furt ví, co říká. A nevybruslí z té situace jakýmkoliv způsobem, ale tím vhodným způsobem.

A co je ten vhodný způsob?

No, ten vhodný způsob je prostě...

Správně vyhodnotit tu situaci, která nastala?

No, jasně, prostě neudělat z toho třeba za každou cenu srandu, nebo naopak něco extra vážnýho. Vybruslit zase na základě toho, jaká je ta situace a s jakějma lidma se v té situaci nacházíme.

Máte nějaké životní motto? Životní filosofii, kterou se řídíte. Nějaký oblíbený citát. Něco, co Vás inspiruje v životě.

Mám jeden oblíbenej citát, kterej vždycky při aktivitě říkám u dobrovolničení na psychiatrii. A to je, že aby člověk měl to, co chce, musí nejdřív vědět, co to je. Ale obecně životní filosofii nemám, protože už jsem si kolikrát myslela, kolik toho o životě vím a jak přesně bych se měla chovat a jak jsem na to všechno kápla, a už jsem kolikrát zjistila, že člověk zná tak málo sám sebe, že spíš se snažím bejt otevřená tomu, co život přináší a nějak jako dopředu nehodnotit, kam bych, do jaký kategorie bych co strčila. Prostě čekám, co přijde.

Takže nehledáte nějak smysl života. Nebo nedefinovala jste si ho už.

Smysl života ne, já se spíš snažím jako definovat smysl věci, který dělám. Potřebuju vědět, že věci, který dělám, mají smysl, ať už pro mě nebo prostě nějakej obecně přijatelnej smysl. Tak to potřebuju. Prostě nerada dělám věci jako jen tak. Nebo věci, který bych si třeba nemohla obhájit před ostatníma. Ale jako smysl života si myslím, že přijde s těma činnostma, který člověk v tom životě vykonává.

Ale určitě máte potřebu být prospěšná svému okolí nebo těm druhým.

To jo. Já jsem ráda prospěšná. To jo. Ale zas tím, že dělám psychologii, tak vím prostě, že lidi o tu pomoc musí stát. Nemá cenu, teda podle mě, nemá cenu jako chodit a lidi přesvědčovat o tom, že potřebují pomoct. Prostě nejlepší pomoc a rada je vždycky ta, která je vyžádaná. A takovým lidem já pomůžu kdykoliv prostě a v podstatě za jakýkoliv situace. I jako někdy na úkor vlastního pohodlí nebo času nebo energie. Tak to udělám, ale nejsem člověk, co by jako vyloženě chodil a přesvědčoval někoho, že tu moji pomoc potřebuje.

Ale podle toho, co říkáte, tak obětavost Vám nechybí.

To si myslím, že ne.

Ne? Říkala jste, že jim dokážete pomoct i na úkor sebe, takže možná...

Jo. Já si myslím, že jo. Mám to nějak rozvádět?

Můžete.

Já nevím, totiž jak. Já jako myslím si, že taková jsem. Možná by na to řekl někdo něco jinýho, já nevím.

Mě zajímá Váš pohled.

Já si myslím, že jako obětavá jsem, ale prostě...

Dokážete si stanovit hranice, kam už prostě nepůjdete.

Jo. Minimálně jednu z těch hranic, a to je ta, že prostě nebudu chodit a přesvědčovat lidi o tom, že jako jim jsem ochotná pomoct, a že oni by to jako měli přijmout, to prostě z mý

zkušenosti jako nefunguje. Taky když jsem prostě nastupovala na psychologii, tak mi přišlo, že jakoby obecně by to tak bylo správně.

Protože je to typická pomáhající profese.

No. Ale zjistila jsem, že jako naopak. Že čím líp jako člověk dokáže rozlišovat mezi lidma, který o tu pomoc stojí, a nestojí, tak tím dál je taky k nějakému vyhoření, protože ve chvíli, kdy nutíme pomoc někomu, kdo vo ní nestojí, tak zaprvý se setkáváte s odporem, kterej prostě nikdo nebere jakoby moc dobře, s odmítáním, s kritikou, která prostě může bejt neoprávněná jakoby na obsah tý vaší činnosti. Nicméně je asi oprávněná na tu formu tý činnosti. Asi by každej reagoval, nebo většina lidí podle mě reagovala stejně na to, kdyby najednou ke mně přišel cizí člověk, a začal mi tvrdit, že v něčem potřebuju pomoc. Asi bych si řekla, že prostě spadnul z višně, ať se stará sám vo sebe. A on by to prostě mohl bejt někdo, kdo by fakt odhadl, že já v něčem potřebuju pomoc, ale ve chvíli, kdy já to sama nevím, a neřeknu si vo to. Nepožádám o tu pomoc, tak prostě to bude pro mě bezpředmětný. Asi takhle přistupuju i k ostatním lidem. Že vycházím prostě sama ze sebe, no, a následně teda z pár svejch zkušeností.

Když se setkáte s tou kritikou. Jste splachovací typ, nebo berete si z toho ponaučení? Nebo snažíte se...

Ne, mě se kritika velmi dotýká, takže rozhodně nejsem splachovací typ. Právě v tom jsem možná až trochu vyhýbavá, se jako pouštět do nějakých konfrontačních situací, ve kterejch mám jasno hned od začátku, že prostě se se zlou potážu. Protože já jako kritiku špatně přijímám, i oprávněnou. I na oprávněnou kritiku potřebuju mít jako vhodný prostředí, chvíli a taky čas, abych ji jako strávila. Což jsem schopná udělat, ale rozhodně to pro mě není nic jednoduchýho. V tomhle jsem jako takovej svérážnej člověk, pokud jde o kritiku.

Takže ta kritika Vás nemůže přimět třeba k nějaké sebereflexi?

Jo, ona mě přiměje, ale hodně se mě dotkne.

I když je oprávněná.

Tím víc, když je oprávněná. Já jako nerada si jen tak sama pro sebe přiznávám, že jako něco dělám špatně. Nebo možná si to spíš přiznám, když si k tomu dojdou sama. Ale ve chvíli, kdy mi to jako někdo řekne, tak se mě to hodně dotkne. Potom jakoby celá sebereflexe začíná tím, že se naštvu a až potom jsem schopná, až to ze mě opadne, naštvanost a prvotní emoce, tak jsem schopná si to...

Že možná ten člověk měl v něčem pravdu.

Mhm.

No, dvacet osm minut.

To jsme jako s tím rychle hotoví?

No jo, no. Už tady mám poslední otázku. S Vaší předchůdkyní to bylo taky tak. Chtěla byste ještě něco sdělit? Máte pocit, že něco nezaznělo, a zaznít mělo? Napadá Vás něco?

Zamyslím se, jestli jsem řekla všechno. Jako takhle bez otázky mě asi nic víc nenapadne. Tím, že tady zaznělo spoustu druhů informací, tak asi jako nemám už pocit, že bych něco neřekla. Ale možná, že kdybych dostala ještě nějakou otázku, tak bych ze sebe vypočila nějaký další myšlenky. Jestli by se měly týkat jako nějakého hodnocení organizace.

Ještě třeba nějaké Vaše zkušenosti z dobrovolnictví.

Moje zkušenosti. Ještě vždycky, když jsem chodila do nemocnice, dřív jako hodně často, tak jsem si všimla toho, že chlapi a ženský na oddělení reagují jako úplně jinak samozřejmě na ty činnosti. Většinou chlapi nechtěli to vyrábění, ale zas na druhou stranu o to těžší bylo je přimět třeba i k tomu povídání. Nebo přimět, spíš jakoby nalézt tu cestu, jak jim to nabídnout způsobem, kterej oni okamžitě neodmítnou. S těma ženskýma mi to přišlo mnohem jednodušší, protože hodně slyšely na ty výrobky a na tu rukodělnou činnost. A s tím už se pak to povídání celkem vezlo. Takže i když třeba nešly vyrábět, tak už vás ale znaly a věděly, že třeba si můžete popovídat o seriálech, o počasí, o drbech ze showbyznysu. Už k tomu měly jinej přístup, ale s těma chlapama to bylo vždycky složitější. A hodně jsem se zamýšlela nad tím, jak na ně. Většinou se mi osvědčilo nejvíc to, že prostě člověk spíš tak jako přišel, pozdravil a rovnou jakoby něco třeba řekl. A čekal, jestli se někdo chytne. Ve chvíli, kdy jsme jim položily otázku, jestli by si nechtěli povídat, tak automatická odpověď prostě byla ne. V devadesáti procentech případů. Ale když jsme přišly spíš nadhodit téma, jak se někdo třeba má, tak najednou jsme stály mezi dveřma dvacet minut a pánové měli spoustu věcí, co by jako...

Probrali.

Probrali. Ale jako ve chvíli, kdy jsme řekly, jestli by si nechtěli povídat, tak najednou už zase nevěděli, co by si s náma povídali. Jednou nás jeden pán dvacet minut přesvědčoval o tom, že by si s náma neměl o čem povídat, že on je včelař. Dvacet minut mu to vydrželo, což si myslím, že není známka toho, že si s člověkem nemám o čem povídat. Takže tady to byla taková věc, ke který jsem třeba došla až časem, jak zaujmout jako i tu mužskou část osazenstva nemocnice.

Je to s nimi těžší?

Možná pro ně těžší v tom, že já jsem tam většinou chodila se spolužačkama, takže když tam přišly dvě až tři dvacetiletý holky ve žlutých tričkách, tak asi je fakt, že to spíš budí dojem, že

co bysme si asi tak vykládaly s padesátiletým chlapem s rakovinou, kterej je prostě tři týdny na oddělení. Jako nedivím se tomu přístupu, ale o to těžší bylo jakoby vymyslet ten způsob, jak tu službu nabídnout, ale hlavně jak jim to dopřát. Stylem, kterej oni hnedka neodmítnou. Kvůli nějaký svojí důstojnosti možná. Tak tohle bylo takový složitější.

Myslíte si, že by to bylo jiný, kdyby tam přišli dva dvacetiletí kluci?

V něčem by to bylo trochu jiný...

Ale pořád by tam byl ten věkový rozdíl.

Pořád by tam byl ten věkovej rozdíl. Možná by tam víc fungovalo takový to, že jsme všichni chlapi, ale my jsme nemocný, a vy ste zdravý a mladý. Ale u těch holek mi přijde, že ještě víc funguje takovej ten stud těch chlapů. My víme, že oni jsou prostě nemocní, tak nějak jako taková hanba. Přijde mi, že obecně chlapi to berou prostě jinak. To onemocnění, víc se za to styděj.

Že nějak selhali? Že je to nějaká slabost?

Jo, přijde mi, že to tak berou. A hodně v nemocnici tady jsme se setkávaly s lidma z vesnic, z Moravy, což mi přijde, že je ještě další rozdíl. Když se setkáte s městským důchodcem, kterej je víc zahrnovanej různýma informacema a nějakým moderním názorem právě i na rakovinu. Ale ti lidi z vesnice často jsou fakt zaměřený na to, že musej bejt schopný vykonávat nějakou fyzickou činnost, která je prostě prospěšná. Což, když je člověk nemocnej, tak často prostě nemůže. Nemůže ten chlap prostě okopat celý pole, spravit auto a do toho prostě vypálit padesát litrů pálenky. No, teďka se s ním táhne taková jeho osobní hanba. Přišlo mi to znatelnější u lidí, a zvlášť u chlapů z vesnice.

Mají pocit, že ztrácejí svou hodnotu?

Mhm.

Myslíte si, že opravdu je takový rozdíl mezi tím venkovským mužem, a mužem z města?

Z mojí zkušenosti, kterou mám z tý nemocnice, která je samozřejmě jako omezená. Nedělala jsem si nikdy žádnej...

Sociologický průzkum. Mhm.

Žádný šetření.

Jasně.

Osobní pocit je tady ten. Fakt si myslím, že tam rozdíl je. Lidi s omezeným názorem na nemoc, na cokoliv, samozřejmě je najdete i ve městě. O tom jako nepochybuju, ale jako na té vesnici mi to přijde takový jako uzavřenější. Když se ten chlap prostě schází každěj pátek v hospodě s dalšíma patnácti. Dvacet let stejný složení, a najednou tam má přijít tady s tím,

tak si myslím, že by to bylo těžší pro každého. Takže spíš jde o to prostředí než o toho člověka samotného.

Myslíte si, že když teď Amelie nabízí poradnu pro muže, kde je mužský psycholog, tak to těm mužům prospěje? To, že s nimi mluví muž, než kdyby tam byla psycholožka. Myslíte si, že je to pro ně prospěšnější?

Myslím si, že je to minimálně zajímavá možnost, která je dána těm pacientům. A časem se ukáže, jestli to fakt užitečný je. Já bych si troufala odhadnout, že by mohlo být. Ale určitě je dobrý dát jim tu možnost. Nezůstat prostě u té jedné možnosti ženské psycholožky. Prostě dát tam i tu druhou variantu, a uvidí se, jak to sami budou časem hodnotit. Takže hodnotím pozitivně to, jak se Amelie staví k novým výzvám. I otevřením centra, nabídkou služeb. Myslím si, že to jde hodně dopředu. Líbí se mi to.

Já bych se možná ještě vrátil k těm negativním vlastnostem dobrovolníka. Které vlastnosti by tedy rozhodně dobrovolník mít neměl? Podle Vás.

No, to jsem neřekla předtím. A já jsem měla něco v hlavě, ale teď si nemůžu vzpomenout.

Máte spoustu času. Já na Vás tlačit nebudu.

Negativní vlastnosti. Myslím si, že by to neměl bejt pesimista. Protože to je asi to, co tam nikdo nepotřebuje slyšet. Nejde o to slyšet negativní věci, mně přijde, že z těch lidí jakoby trochu vyzařuje ta bezmoc nad tou budoucností, takže ten člověk vyzařuje něco takového.

Ale tak na jednu stranu se to dá celkem pochopit. Proč z nich vyzařuje něco negativního.

Jako u dobrovolníků?

Ne, myslím, tak vy jste mluvila o pacientech.

Já jsem mluvila o dobrovolnících.

Jo takhle. Tak jsem to špatně pochopil. Omlouvám se.

Ne, o dobrovolnících. Chápu, proč by z pacientů s rakovinou vyzařovala negativní energie, ale u těch dobrovolníků. Asi by to neměl být někdo, kdo se nerad udržuje v kurzu, co se týče nějakých témat nebo tak. Vždycky je dobrý, když má co nabídnout. Něco. I aktuální dění. Být v obraze, takže někdo, kdo jakoby...

Kdo má všeobecný přehled.

No, takže opakem toho, by byla asi ta negativní vlastnost. Mluvili jsme o tom taktu. Myslím si, že by to neměl bejt člověk bez taktu. Neměl by to podle mě bejt člověk, kterej je upovídanej na úkor situace. Já jsem říkala, že pozitivní je to, když je někdo komunikativní, i upovídanej, ale ne takovým stylem, že v podstatě mluví celou dobu on. A pacienti kývou, to jsem tam taky zažila. To rozhodně není jako, oni nepotřebujou poslouchat ostatní. Toho mají

dost od rodiny a od spolupacientů a od sestřiček. Myslím si, že prostě ti potřebují někoho, kdo umí poslouchat.

Nějakou vrbu.

Možná i vrbu. I prostě poslouchat blbosti o seriálech, který ten člověk viděl. Prostě nechat ho vypovídat, protože myslím, že obecně dneska lidi nejsou moc nastavený na to poslouchat druhý. A když někoho takovýho najdete, tak je to dost příjemný. Ve chvíli, kdy jste zavřenej na onkologickým oddělení, tak si myslím, že je to o to příjemnější někoho takovýho najít. A to by podle mě měl být ten dobrovolník, a ne tam přijít ve žlutým tričku s tím, že půlhodinu v podstatě nezavře pusu. Nechat se jako obdivovat okolím, co jsem všechno zažil.

Až z toho má pacient hlavu jak pátrací balón.

Co všechno umí.

Pokud pacient toho dobrovolníka vyzve, tak proč ne.

To už podle mě nesouvisí s tou upovídáností, ale s komunikativností toho dobrovolníka. Protože když mě někdo požádá, jestli bych mu něco vyprávěla, tak to pro mě není znak upovídání. Upovídání je pro mě spíš taková ta negativní tendence prostě nezavřít pusu kdykoliv a s kýmkoliv.

A hlavně ta chvástavost.

Taky, no. Taky, taky.

Ještě nějaká negativní vlastnost Vás napadá? U toho dobrovolníka. Co třeba takový mesiášský komplex?

Mmm, to je otázka.

Tak asi by si neměl myslet, že vahou své osobnosti toho pacienta spasí. Nebo když přijde na to oddělení, že to tam rozzáří a najednou se všechno v dobré obrátí.

No, když se to samozřejmě řekne takhle, tak automatická odpověď mě zřejmě napadne, že ne. Na druhou stranu, když si to ten člověk myslí, tomu člověku samotnému to jakoby neubližuje, a má to jakýkoliv, byť minimální, pozitivní efekt na ty pacienty, protože je jim věnovaná enormní pozornost, tak jako na druhou stranu proč ne, že. Ale myslím, že je to zdravý životní přístup toho dobrovolníka. Myslím si, že mesiášský komplex v osobnosti není nic, co by člověka v životě činilo šťastným. Myslím si, že to jakoby spíš taková patologická vlastnost osobnosti, na které by se mělo pracovat. Člověk prostě může pomáhat lidem a být v životě užitečnej, aniž by trpěl tady tou smyšlenkou. Takže myslím si, že je to negativní spíš z pozice toho dobrovolníka jako osobnosti. Nejsem přesvědčená o tom, že by to jako kazilo tu jeho dobrovolnickou činnost. Protože on těm lidem vážně věnuje jako spoustu pozornosti. Na druhou stranu se s tím váže jakoby taková dost egocentrická představa, která by to do určitý

míry kazit mohla. Myslím si, že na to není tak jednoduchá odpověď, jak by se mohlo jako zdát.

Myslíte, že tomu dobrovolníkovi nějak pomáhá, když je nábožensky založený, když vyznává nějaké náboženství?

Podle mého ne.

Proč si to myslíte? Proč tak soudíte?

Soudím podle sebe. Já nejsem žádného náboženského vyznání, a v životě mi to nezabránilo prostě komukoliv pomoci. Naopak si myslím, že mi to dost rozšiřuje obzory, že jsem schopná přijmout mnohem víc věcí než někdo, kdo je prostě přesvědčen o jedné životní pravdě. Takže z toho důvodu si myslím, že ne. Jak jsem teďka řekla, tak s tím může souviset až jakási omezenost. Ve smyslu přijímání a ochotě mluvit o různých tématech. Což určitá víra jako může být dost striktní v tom, co si má člověk myslet a jak by na to měl reagovat. To podle mě není dobrý přístup.

Máte nějaký morální kodex, něco, čím se řídíte?

Mám, ale v podstatě...

Nebo nějaký soubor zásad. Dejme tomu.

To samozřejmě mám, ale ty vznikly na základě toho, co jsem se dozvěděla od lidí. Co jsem se dozvěděla v rámci studia. Z vlastní zkušenosti a prostě obecně z toho, jak mně je příjemné, když se mnou lidé jednají. Z absolutně nepřeborného množství prvků vzniklo to, jak já přistupuji k životu, k lidem. Prostě nějaká moje osobní etika, morálka. Myslím si, že morálka, která vzniká na základě toho, že se buduje od začátku, nebo úplně z ničeho v něco, čím se pak člověk řídí, je mnohem stabilnější a mnohem víc nezávislá na nějakých drastických změnách. Než morálka, která vychází z nějaké doktríny, která je jakoby všeobecně daná. Nikdo vlastně pořádně neví, kdo ji jako dal. Podle mě to ani jako v katolictví, křesťanství není jasně dáno. Systém pravidel a všeho možného, kterej ale prostě někdo vybudoval za všechny ty věřící. Když najednou by se stalo něco, a ten systém pravidel by byl vyvrácen, tak co si počnou ty lidi. Najednou prostě všechno, co oni přijali, se...

Se zhroutí jako domeček z karet.

Jako prostě zmizí. A je to podle mě strašně lehce ovlivnitelné tady z toho hlediska, takže já, a to už jsem řekla. Nechci se opakovat.

Máte pocit, že katolická církev je zkostnatělá?

Na tohle obecně asi nemám názor, protože tím, že nejsem věřící a nesouhlasím hlavně s křesťanským systémem víry. Nehodnotím islám nebo tak, protože o tom vím zhruba málo. Je pro mě těžký hodnotit, co je zkostnatělý, a co je moderní. A co by jako oni měli dělat, aby ta

jejich církev dobře fungovala. Nevím. Teď jsem taky četla článek o tom, proč je dobrý, aby si církev držela nějaké své standardy. Možná to je pravda, možná to není pravda. Asi na to nechci odpovídat, protože nerada mluvím o něčem, o čem nic nevím.

Byla by to čirá spekulace. Máte nedostatek informací.

Mhm.

Ještě se vrátím k tomu náboženství. To, že někdo věří v Alláha, Buddhu, Ježíše, to přece nemusí znamenat, že je zbedněný.

To jsem ani neřekla.

Já jsem to tak trošku pochopil.

Já jsem slovo omezený použila naprosto v nepejorativním smyslu slova. Omezený na určité téma, na určitý okruh lidí a taky názorů. Ale nemyslela jsem to jakoby nějak hanlivě, to slovo omezený. Já taky, a každej je do určitý míry omezený prostě na něco, co ho obklopuje. Nebo co vyhledává. Ale u těch lidí, co jsou součástí nějaké církve, které věří spolu s nimi zároveň i spousta dalších lidí, tak jsou prostě omezeni stejně, což podle mě tak nějak zabíjí takovou přirozenou různorodost lidí. Nevím, jak bych to asi víc popsala. Ale nemyslela jsem to jako hanlivě.

Jsem to špatně pochopil. Protože já když slyším omezený, tak pro mě to má jednoznačně negativní náboj. Možná v tomhle jsem zase omezený já.

Napadá Vás ještě něco, co byste chtěla říct? Říkala jste, že jste měla nějakou myšlenku, ale ta zatím odplula.

To bylo něco s těmi negativními vlastnostmi, ale já si myslím, že pak to tam nějak zaznělo. Nenapadlo mě přesně to, co jsem původně chtěla říct, ale asi to tam bylo někde nějakým způsobem zmíněno. Takže už asi nemám, co bych dodala.

Tak děkuju za rozhovor.

Není zač.

Respondentka 5

Jak hodnotíte své dětství? Můžete prosím přiblížit své rodinné zázemí?

Tak své dětství hodnotím velmi kladně. Já jsem vlastně vyrůstala v (konkrétním městě – autorská poznámka) odmala. Žila jsem vlastně ve velkém bytě. Žila jsem vlastně s tatškou, mamkou, bráchou. Vždycky jsme podnikali spoustu různých věcí, aktivit. Jezdili na výlety, na různé dovolené a podobně. Rodiče se nám hodně věnovali. Taky jsem trávila třeba hodně času u babičky. Hodnotím to velmi kladně. Stýkali jsme se vlastně i s rodinou, s tetama. S mojí sestřenkou, s bratránkem, kteří byli tak v podobném věku. Takže hodně tady těch zážitků pozitivních.

Dobře. Já myslím, že to by stačilo. Čím se zabýváte? Jaké je Vaše současné zaměstnání?

Takže v současné době studuji psychologii. Teďka jsem v pátém ročníku. Tady vlastně v Olomouci. Víceméně se zabývám i různými praxemi. Hodně směřuji do oblasti klinické psychologie a momentálně jsem taky nastoupila, nebo mám spíš pár služeb na krizovém centru při charitě. Takže působím v oblasti tady těch sociálních služeb. Dá se říct.

Po studiu byste se chtěla zabývat klinickou psychologií. V oblasti zdravotnictví? Mohla byste to nějak specifikovat?

Jo. Nejlépe v oblasti zdravotnictví. Myslím si, že je to nejvíc taková oblast psychologická, kde se využívá třeba psychodiagnostika, psychoterapie. Je to vlastně práce s pacienty nebo klienty, kteří trpí třeba nějakou duševní nemocí, poruchou a podobně. Takže tady ta oblast mě asi nejvíc zajímá.

Předpokládám, že v nějakém větším hnízdě než Olomouci. Brno, Praha, zahraničí?

No, já bych teda nejradši v Olomouci zůstala. Ale s těmi pozicemi to není tak snadné, takže se nebráním právě i třeba tomu Brnu, Praze. Zahraničí, to úplně nevím, to asi pro začátek pro mě ne. Ale spíš jako podle možností. Spíš se budu přizpůsobovat tomu, kde budou ta místa.

A rýsuje se něco v Olomouci?

V Olomouci v oblasti té kliniky zatím ne. To spíš jako ta oblast těch sociálních služeb je taková, že tam místa jsou. Ale zatím to není tak dobře placené, je to práce hodně náročná.

Jak jste se stala dobrovolnicí? Popište prosím svoji motivaci. Co Vás k tomu vedlo?

Popište ten proces. Prvotní impuls.

Dobře. Tak prvotní impuls byl, že jsem se o tom dozvěděla od spolužáků, kteří vlastně začali chodit. A bylo to někdy asi v prváku, na konci prváku. Já jsem si říkala, že by to mohla být dobrá zkušenost, vlastně nějaká praxe při škole, která by se potom mohla hodit. Takže ten prvotní impuls byl spíš získat tak zkušenosti, praxi. Podívat se i do toho prostředí, protože jsem chtěla už vlastně od prváku se zaměřovat na tu klinickou psychologii. Tak jsem si říkala,

že se seznámím i třeba s tím prostředím nemocnice. A postupem času to bylo takové to, nebo často lidé říkají, že z toho mají dobrý pocit třeba z dobrovolničení a podobně. A já jsem to tak ze začátku nějak nevnímala, spíš jsem to měla zaměřené na to získat nějakou zkušenost pro sebe. Ale postupem času se to nějak přeměnilo, začala jsem opravdu mít pocit, že to k něčemu je. Když třeba někdo přišel, potom nám říkal, že je rád, že jsme přišly. Že to z toho má dobrý pocit, tak i to nějakým způsobem na mě jako působilo. Takže i takový ten dobrý pocit, že to za něco stálo.

Dalo by se říct, že dobrovolnickou činnost považujete i za významnou položku ve svém životopisu?

Určitě jo. Třeba i teďka, když jsme si dělali kurz psychologa ve zdravotnictví, tak jsme ty hodiny, které nám připsali, mohli využít v rámci splnění toho kurzu. Takže to i já jsem vnímala, že my to prakticky k něčemu bylo.

Dobře. Ještě jsem se chtěl zeptat. Máte nějakou oblíbenou psychologickou školu nebo teorii? Která je Vám nejbližší?

Psychologickou školu. Třeba z těch psychoterapeutických zaměření, tak je to třeba gestalt psychoterapie.

Což je tvarová psychologie.

Jo. Tady to zaměření, no.

Mohla byste nám neodborníkům trochu přiblížit, v čem ten gestalt spočívá? Kromě toho, že v překladu z němčiny je to tvarová psychologie.

Jo. Gestalt, v rámci té psychoterapie se hodně pracuje vlastně s emocemi. Vlastně s nedokončenými záležitostmi ve smyslu, když se člověku v životě něco stane a nějakým způsobem tu situaci nemůže dokončit, nějak se to s tím člověkem, se kterým se pohádá, nedá probrat...

Nějaký emoční otřes?

Potom je potřeba ty emoce nějakým způsobem ventilovat, co se právě může odehrávat v té terapii i bez přítomnosti toho člověka, kterého se to týká. Takže jde hodně o odžívání. Tak asi, ve stručnosti.

Jak hodnotíte svou dosavadní dobrovolnickou zkušenost? Co Vám dobrovolnictví dalo, co vzalo? Pozitiva, negativa.

Tak co mi dalo. Tak určitě ty zkušenosti, seznámení se trochu vlastně s tou problematikou. Obecně jsem se dozvěděla i jaké jsou ty možnosti v rámci těch sociálních služeb nebo těch různých vlastně organizací neziskových. Nejenom třeba Amelie, ale i dalších. Jsem si tak trochu udělala představu o tom, kam ti pacienti potom mohou jít a jaké jsou ty možnosti. Co

mi vzalo dobrovolnění. To asi nevím, já myslím, že... já to hodnotím jako kladnou zkušenost. Určitě.

Žádné negativum se nenajde?

Negativum. No někdy to bylo takové náročné, třeba ze začátku trochu si na to zvyknout. Třeba vidět vlastně ty lidi ležet, někdy po operaci v nějakém stavu, kdy to třeba člověka trochu překvapilo, když jsme přišly na ten pokoj. A někdy spíš jako, ale to vnímám spíš pozitivně, taková práce sama se sebou. Proč mě to tak překvapilo. Co třeba udělat příště, abych neměla hrůzu v očích z toho, že tam někdo takhle leží. Spíš mě to podle mě posunulo, no.

Předchozí respondentka říkala, že jí to kromě času nevzalo nic. Takže Vám to nevzalo ani ten čas? Dejme tomu.

Tak ten čas jo, ale já zas, když to беру jako smysluplně strávený čas, tak to neberu jako ztrátu času. Takže to vnímám spíš jako pozitivně využitý čas pro něco. Jak jsem právě říkala, to, že jsem z toho měla třeba ten dobrý pocit. Že někomu to třeba mohlo něco přinést. Nebo jsme měly nějakou tu pozitivní zpětnou vazbu. Že se to třeba líbilo a podobně. Nemám pocit jako ztráty času.

Nenašla byste žádné negativum?

Ted'ka si neuvědomuju, asi. Momentálně žádné negativum.

Jak zvládáte komunikaci s pacientem (klientem)? V čem si myslíte, že jsou Vaše přednosti? V čem máte případné rezervy?

Jo. Já si myslím, že to pro mě bylo v něčem možná snazší tím, jaký typ školy vlastně studuju. Že jsme vedeni hodně k tomu, v rámci různých předmětů třeba nácviků, kde zkoušíme komunikaci s lidmi. To si myslím, že přispělo k tomu, že jsem to nějakým způsobem zvládala. Bych řekla docela dobře. A možná nějaké rezervy. Přijde mi, že jsem si držela takový možná větší odstup. Že možná někdy člověk přemýšlí, na co se zeptat. Co říct, co neříct, aby třeba nějak se toho druhého nedotkl ve smyslu toho zdravotního stavu a podobně. Témata jsme vždycky směřovaly obecně. Začaly jsme u počasí. Ale taky se nám stalo, že se nám ti lidé třeba víc otevřeli, povídali třeba o rodině. Tady si myslím, že je to hodně o tom se spíš učit to naslouchání. Dát jakoby prostor tomu pacientovi než nějakým způsobem...

Ho zahlcovat.

Přesně tak. Spíš se naučit možná poslouchat, být potichu. Vnímat toho druhého.

Řekla byste, že někdy tomu pacientovi stačí, když mu tam někdo dělá vrbu?

Myslím si, že jo. Že určitě. Asi záleží na potřebě toho konkrétního člověka. Někdo třeba potřebuje trochu nejdřív otázkama rozproudit nebo není takový, že by šel první do toho

kontaktu. Někdo zas od začátku sám povídá víceméně, stačí mu, když je tam ten člověk přítomný. Třeba pokyvuje trošku.

Ostatně začít tím počasím, je dobrý způsob, jak rozlomit ledy. Prolomit ty ledy.

Určitě. No.

Co soudí rodina o Vašich dobrovolnických aktivitách? Věnujete se osvětě ohledně dobrovolnictví ve svém okolí? Máte třeba potřebu obhajovat to, co děláte před svým okolím?

To určitě ne. Zas říkám, tím, jaké mám to zaměření, tak hodně asi se s tím počítá. Víceméně co se týče doma, tak vždycky jako mě v tom podporovali. Jako nikdo se nedivil, že to je nějaké zvláštní. Možná trošku se divili, že jsem si vybrala takovou oblast, která je možná trochu náročnější, že jsou to lidé nemocní. Tak třeba se mě hodně lidí ptalo, jak to zvládám. Kamarádi, jestli když tam přijdu, tak mi to jako nějak nevadí. Jestli z toho nejsem třeba špatná a tak podobně. Spíš takový jako překvapení, že jsem si vybrala zrovna tady tuhle oblast. Že to může být takové náročnější. Ale doma spíš jako podpora.

Ohledně toho zvládání. Vyskytl se někdy nějaký problém, který byste musela řešit na supervizi?

Asi to právě byl takový problém s tím, že byly takové dva pokoje většinou na oddělení, kde mi přišlo, že byli pacienti v nějakém horším stavu. To jsme měly trošku problémy, nebo jsme si to někdy přehazovaly, kdo tam vlastně bude klepat a podobně. Protože jsme se vždycky trošku bály toho, s čím se tam setkáme. Můžu třeba uvést příklad, když jsme přišly na ten pokoj, byl tam pán zjevně čerstvě po operaci, kdy vlastně mu amputovali nohu, tak to byly někdy takové věci, které člověka trošku zaskočily. Když vidí, jak je ta nemoc zákeřná, co všechno se může stát. To někdy emočně s člověkem zamávalo v tu chvíli. Spíš naučit se reagovat, aby člověk nevypadal, ježišmarja, kam jsem to vlezl, tady je prostě někdo bez nohy. Rychle pryč. Ale nějak se naučit tady s tím pracovat.

To jste zmínila na supervizi?

Tady to jsme myslím řešili.

A dostalo se Vám nějakého rozřešení? Pomohla Vám ta supervize nějakým způsobem?

Jejda, já už ani nevím, jestli si to vybavuju zpětně. Teďka si to fakt asi nebavím, ono už je to celkem dávno. Ta supervize byla víceméně asi dvakrát. Určitě je to déle než rok, takže takhle zpětně si to vybavuju.

Když Vám dám trochu čas, nevzpomenete si? Aspoň rámcově.

Jaké to mělo rozřešení?

Nebo jestli vůbec bylo.

Ty supervize určitě byly fajn v tom, že se tam můžu setkat s někým... Že mám víc těch názorů. Jo, takže určitě tady toto, že se mi rozšíří obzory. Ale přesně už jak to tenkrát bylo, tak už přesně nevím. Ale víceméně jsme to potom zvládaly líp. Je to hodně o zvyku. Tady toto. Obecně. Že už potom člověka nepřekvapí, že tam někdo leží. Je potřeba si to trochu okoukat.

Osahat si terén.

Tak, tak.

Jak hodnotíte úroveň komunikace mezi dobrovolníky v olomoucké pobožce Amelie?

Komunikaci mezi dobrovolníky vzájemně? Já si myslím, že to vždycky fungovalo dobře. I třeba skrze to, že máme založenou tu facebookovou skupinu. Nikdy se mi nestalo, že bych třeba byla s někým domluvená, že by tam pak nepřišel. Nebo bych o tom nevěděla dopředu. Někdy byl trochu problém, bych řekla, s organizací spíš ze strany koordinátorů. Zpočátku, než se to trochu ustálilo, ten systém. Někdy mi to přišlo takové, že nikdo nic moc nevěděl. Nebo třeba ty supervize dříve neprobíhaly tak často. To vlastně potom všechno až za (ženské jméno – autorská poznámka) se zorganizovalo lépe. Probíhaly pravidelně, nebo probíhají. Mezi těmi dobrovolníky si myslím, že ta komunikace je dobrá. Víceméně někdy probíhají i taková neformální setkání, kde třeba jsme měli možnost se pobavit, trochu se blíž poznat.

Takže neměla byste návrh na zlepšení?

Já už se momentálně tolik neangažuju, takže třeba nevím, jak je to teď. Jak to vlastně probíhá. Ale tak ten rok zpátky, kdy jsem ještě chodila, tak (konkrétní jméno – autorská poznámka) dělala koordinátorku, tak si myslím, že to bylo v pořádku všechno. Vždycky jsme se nějak domluvili.

Mimochodem. Vy jste v Amelii čtyři roky? Počítám to správně?

Čtyři roky, ale poslední řekněme rok, rok a půl už se tolik neangažuju. Spíše výjimečně. Ale tak nějak aktivně jsem vlastně fungovala dva roky.

Jakými vlastnostmi by podle Vás měl oplývat dobrovolník? Obecně, nejen v oblasti onkologie. Nebo to rozdělíme, napřed obecně a pak oblast onkologie.

Takže obecně dobrovolník. Já bych řekla, že by měl mít nějaký takový otevřený přístup. Takový vlastně komunikativní. Řekla bych spíš optimisticky naladěný. Prostě by měl mít asi rád lidi. Být s nimi v kontaktu, bavit se s nimi. Měl by být taky trochu nějakým způsobem odolný. Asi neměl nějak moc očekávat, neměl by jít po zisku. Spíš být zaměřený nějak na osobnostní rozvoj. Nebo rozvíjení spíš těch duchovních stránek, což mu třeba to dobrovolnictví může nabídnout.

Pokud by byl materiálně zaměřený, bylo by to na škodu?

Na škodu nevím, ale asi nevím, jestli by mu to dalo to, co očekával. Protože víceméně je to činnost, za kterou člověk materiálně nic nedostává. Otázkou je potom pro každého, jestli by mu to k něčemu bylo, kdyby byl materiálně zaměřený. Jestli by nebyla lepší nějaká brigáda.

Co třeba schopnost improvizace? Pomůže dobrovolníkovi?

To si myslím, že určitě. Protože fakt někdy je to takové nevyzpytatelné ty události. Člověk taky nikdy neví, co se přihodí, kdo mu tam přijde. Dvakrát se třeba nestává, aby na oddělení byli stejní pacienti. Takže určitě schopnost improvizace. Možná nějaká kreativita na vymýšlení aktivit.

Co Vy osobně. Vyhovují Vám, nebo vyhovovaly Vám spíše ty individuály, nebo jste spíše na tu rukodělnou činnost?

Mně by asi obecně vyhovovaly ty individuály, kterých jsem se tak trošku obávala. I s tím, že někdy bylo těžké najít hranici. Je to spojené s tím, co studuji. Nejednalo se o terapii, ale spíš o nějaké naslouchání. Takže tady v tomto najít tu hranici. Najít si nějak přístup k tomu člověku, protože mnohdy byli takoví odmítaví. Když jsme třeba řekli, že si budeme povídat, tak víceméně si s námi nikdo povídat nechtěl. Pak jsme si stejně třeba mezi dveřmi dvacet minut povídali, ale nebyl takový ten krok pacienta. Sedněte si tady. Trošku takový strach z toho, co vlastně chceme, o čem bychom si vlastně povídali. U těch skupinových aktivit to bylo jednodušší, že člověk přece jenom něco přinesl. Třeba nějakou aktivitu. Na to ti lidé reagovali velmi dobře. Nebylo to, pojďme si povídat, ale pojďme něco vytvářet. A u toho už se víceméně ten rozhovor nějak rozvedl. Už si vlastně všichni povídali. Já jsem se teda spíš účastnila těch skupinových aktivit, ale ne proto, že by mě nějak bavilo to vytváření. To třeba vůbec.

Ale bylo to pro Vás jednodušší.

Bylo to jednodušší. O ty individuály podle mě byl zájem, ale ti lidé možná nebyli tak informovaní nebo nevěděli, co od toho očekávat, tak jsem měla pocit takového odstupu.

Přece jenom dá se pochopit, že my jako dobrovolníci jsme tam v mnohem komfortnější situaci než oni. Protože my zhruba po těch dvou hodinách to oddělení můžeme opustit, ale oni se se svým stavem musejí vyrovnávat.

Jasně.

Myslíte si, že v oblasti onkologie jsou potřeba nějaké specifické vlastnosti dobrovolníka?

Možná trošku i nějaká vytrvalost. Třeba hnedka ze začátku se neleknout, protože opravdu někdy je to trošku šok, když člověk přijde do toho zdravotního prostředí, a není na to zvyklý.

Vidí třeba, jak to funguje, v čem ti pacienti žijí. Vidí přístup toho personálu. Hned to nevzdat, takže trošku taková vytrvalost. Vydržet u toho.

Nic dalšího Vás nenapadá?

Dalšího. Specifického. Nevím, asi ani teďka ne. Já si myslím, že ze začátku to člověk hodně třeba bere, že to je něco jiného. Mně třeba po čase přišlo, že... ze začátku jsem nevěděla, jak se prostě budu chovat a jak bych měla a co bych měla, ale postupem času jsem si vlastně uvědomila, že tam až takový rozdíl není. Jsou to normální lidé, že je to kolikrát jako kdybych šla za prarodiči. Že to byli mnohdy starší lidé, že ty témata jsou vlastně podobné, že to je vlastně úplně běžná komunikace jako s kterýmkoliv člověkem v tom věku. Že si to musí člověk hlavně srovnat v sobě. Nemít ten odstup, když je to nemocný člověk. Všechno je to úplně stejné, jenom to prostředí je třeba jiné. Že to je v té nemocnici.

Někdy může být obtížné navázat ten kontakt.

Jo, to určitě.

Obzvlášť když je tam věkový rozdíl mezi tím dobrovolníkem a pacientem.

Jo, jo. To jo, ale to třeba mně přijde, v tom já jsem nevnímala problém. Naopak když ti lidé byli starší, tak mi přišli i takoví sdílnější. Že třeba si rádi popovídali, že možná potřebovali ten kontakt trochu víc. Trošku problém byl, když tam byli mladší lidé. Tak to i třeba z mojí strany jsem vnímala, ale i z jejich, že to bylo mnohem horší. Jsme třeba přišly na pokoj a byl tam kluk v našem věku. Ani se na nás prostě nepodíval, něco si ťukal do počítače. Možná mu to bylo trapný, musím se přiznat, že mně taky trošku. Asi bylo horší zareagovat na to, když tam byl ten mladší člověk. Tak jsem si třeba říkala, ty jo, vždyť já bych tady taky mohla ležet stejně jako on. Jak mu asi je, když tady je v tomhle věku. Teďka mu tam přijdou dvě mladý holky, zvou ho prostě na nějaký dobrovolnickej program, tak to mi přišlo třeba horší. Určitě s těmi mladšími než s těmi staršími.

Dokázaly jste ho nalákat? Nebo si pořád ťukal do počítače a víceméně vás ignoroval?

Nikdy. Přesně tak. Mám pocit, že u těch mladých lidí se nám nikdy nepodařilo nikoho nalákat. A vždycky z toho měli asi takový zvláštní pocit. U těch starších lidí to bylo takový přirozenější. I pro nás, protože když je nemocný starší člověk, tak pro tu společnost je to takové přijatelnější. Nechci to říct nějak špatně, ale přece jenom už na to má nějaký věk. V sedmdesáti třeba. Ale když je tam potom člověk, kterému je dvacet let, tak asi se k tomu mnohem hůř přistupuje.

Máte nějaké životní motto? Životní filosofii, kterou se řídíte. Něco, co Vás v životě inspiruje. Nějaký výrok slavného, nějaký oblíbený citát. Něco takového.

Já na ty motto moc nejsem. Ale třeba teďka jsme si vylepily na bytě, nevím, jestli je to citát nebo motto. Je to takové trošku sprosté. A píše se tam: „Čím víc to máš u pr.ele, tím víc budeš šťastnější.“ Je tam Jack Nicholson vyfocený, tak tím se teď možná trošku řídíme.

Aha. Dobře. Nevím, jestli to nebudu muset vytečkovat. Ale zase je to autentický, no. Dvacet minut.

Chtěla byste ještě něco sdělit? Myslíte, že něco nezaznělo, a zaznít mělo? Napadá Vás ještě něco?

Já ještě přemýšlím, co bych tak k tomu dobrovolničení. Asi úplně ne. Jestli se chceš ještě na něco doptat.

Ani když Vám dám čas?

Spíš kdybys měl nějakou otázku, tak by mi to pomohlo. Kdybys ještě potřeboval k něčemu konkrétně.

Vaše předchůdkyně mluvila o tom, že má mnohem větší problémy přesvědčit k aktivitě nebo ke spolupráci muže než ženy. Že ty ženy jsou sdílnější. Myslíte si taky, že to tak je? Jaká je Vaše zkušenost? Muži kontra ženy. Jejich přístup k dobrovolníkům.

Mhm. Já si myslím, že zájem víceméně mají ti muži, ale obecně si myslím, že mají tak trochu problém to vyjádřit. Že si vlastně hrají na ty chlapáky, kteří nic nepotřebují. Jak už jsem třeba mluvila o tom, že na tom pokoji nabízíme ty aktivity, tak se nám mnohdy stalo, že ti muži nám řekli, že přece si s námi nebudou povídat, co by si s námi povídali, co by s náma dělali. Ale potom jsme s nimi strávily dvacet minut mezi dveřma, kdy prostě pánové povídali a pusu nezavřeli, takže očividně bychom si asi měli o čem povídat, ale bylo pro ně problém říct, jo, my si povídat chceme, zůstaňte tady. Nebo my půjdeme za váma. Spíš tady v tomto jsem vnímala problém, že si to nechtějí přiznat. Že by se jim něco takového líbilo využít nějakou takovouto možnost. To ty ženy jsou přece jenom přístupnější.

Emotivnější.

No, možná.

Myslíte, že by muži měli pocit, že projevují nějakou slabost nebo že nejsou dostatečně mužní, když si teď budou povídat o svých problémech? Že spíš si to chtějí vyřešit v sobě?

Možná. Píšu na to vlastně i práci. Diplomku. Tady hodně na to téma copingových strategií v rámci třeba toho onemocnění. Ženy jsou ochotnější vyhledávat tu sociální oporu, sdělovat ty emoce, problémy. Muži tím, že si to více odžívají vnitřně nebo se od toho nějak distancují,

odsouvají to. Což pak může zase způsobovat různé problémy. Neřeší to napřímo, takže si potom myslím, že jim hrozí nějaké i, nechci říct duševní poruchy, ale minimálně nějaké třeba nevím deprese a tak dále. Takže potom třeba vůbec to není dobře, když si nemají s kým o tom popovídat.

Takže myslíte si, že je potřeba emoce vyjadřovat? Mluvit o svých problémech, nějak to ventilovat.

Myslím si, že určitě. Že potom to způsobuje jenom nějaké problémy, nedorozumění, nepochopení a tak dále.

A ještě když jsme byli u těch vlastností, kterými by měl dobrovolník oplývat. Kterými by naopak oplývat neměl? Negativní vlastnosti dobrovolníka.

Já si třeba myslím, že obecně by neměl mít nějaká přehnaná očekávání, že někam půjde a změní svět nebo situaci.

Takže mesiášský komplex je rozhodně na škodu.

To rozhodně. Ani jako nějakou přehnanou angažovanost. Určitě by měl vědět, co znamená slovo „ne“. Neměl by vnucovat nějaké svoje aktivity, názory, pokud o to nikdo nestojí. Myslím si, že je tam hodně důležitá taková otevřenost a přijímat.

Vždycky zohledňovat toho pacienta. Jeho potřeby.

Určitě, určitě. Vždycky by se to mělo řídit podle těch pacientů. My tam jsme od toho, abychom dělali pro ně. Podle jejich potřeb, a ne abychom si tam léčili nějaké komplexy. Nebo uspokojovali svoje potřeby.

Ted' mi to vypadlo. Chmm.

Bylo to ještě k těm pacientům?

No, bylo, no. Jsem se do toho tak položil.

Ted'ka jsme se ptali, co by neměli mít za vlastnosti.

Co třeba schopnost taktu u dobrovolníka?

Ve smyslu, aby se třeba neptal na něco, co by mohlo být nevhodné?

Mhm. Jestli by to měl mít nějakým způsobem vrozené. Nebo uvědomovat si své limity.

No podle mě je to hodně podle situace. Protože podle taktu třeba... Nevím, myslím si, že...

Umět odhadnout tu situaci. Kdy mlčet a kdy něco zmínit.

To určitě. Obecně si myslím, že když člověk neví, co má říct, že je kolikrát opravdu lepší mlčet a počkat. Když je ta situace zvláštní nebo se rozvine rozhovor na nějaké zvláštní téma. Tak to spíš nechat na tom pacientovi. Jak on to třeba rozvede, jestli o tom bude chtít mluvit. Nebude chtít mluvit. Takže spíš je to o tom dávat ten prostor. Podle mě tím mlčením se vůbec

nic nezkaží. I kdyby padla nějaká zvláštní otázka nebo se rozvinulo nějaké téma, tak spíš dát ten prostor. Nebo se i třeba napřímo zeptat. Nevadí, že se na to ptám?

Je vám to příjemné?

Přesně tak. Takže se i zeptat a nebát se. Tím si myslím, že se nedá nic zkažit.

Myslíte si, že když dobrovolník odpoví na nějakou otázku, že neví. Je to podle Vás příznak slabosti? Nebo je naopak lepší být tam sám za sebe, přirozený a nehrát si na vševědoucího?

Zažila jste Vy nějakou nepříjemnou situaci, kdy s Vámi pacient chtěl mluvit o smrti? O tom, proč se mu to stalo. Jestli to má všechno nějaký smysl.

Tím, že jsem spíš chodila na ty skupinové aktivity, tak se to spíš vždycky točilo kolem takových běžných témat. Do ničeho takového jsme vlastně nezabředli. Na tom individuálu jsem byla jednou s pánem, a to spíš byla právě taková ta situace, kdy se chtěl hodně vyprávět. Povídal mi vlastně o rodině a podobně, ale asi žádné takové velké téma – o umírání, o smrti, s tím jsem se nesetkala.

Spíš jste tam fungovala jako vrba.

Mhm. A myslím si, že by pak pro mě bylo potom těžké odlišit tu roli toho dobrovolníka a roli budoucího psychologa. Jakože přece jenom nesmíme nějakým způsobem vést terapii, takže bych asi spíš v té chvíli, kdyby pacient otevřel toto téma, tak bych spíš naslouchala. Ale asi bych se nesnažila nějak intervenovat, dávat nějaké rady a podobně. Možná bych spíš odkázala na někoho...

Ale kdyby chtěl znát Váš osobní názor. Kdyby Vás vyzval. Řekněte mi, co si o tom myslíte.

Tak bych mu ho za dobrovolníka v té roli, za sebe sama řekla. Jako lidsky. Ale ne v roli žádného odborníka. To bych možná i tak uvedla.

Rozhodně byste nespojila roli dobrovolníka s rolí terapeuta.

Ne, rozhodně ne. Podle mě tady to je vždycky důležitý uvědomit si, v jaké roli se nacházím. Když třeba studuju něco, co se s tím váže, tak je dobré to mít oddělené. Tady jsem za dobrovolníka, za sebe sama, za člověka. A neměla bych sem vnášet něco, co sem zkrátka nepatří.

Ještě mě napadlo. Když jste opouštěla oddělení onkologie, berete si tu práci s sebou? Nebo když odejdete z té onkologie, okamžitě se vrátíte do svého života a necháváte to někde za sebou?

Takhle to určitě asi nikdy nešlo. My jsme si o tom hodně povídaly. Protože jsme vlastně chodily se spolužačkou, kamarádkou, takže vždycky celá cesta z nemocnice víceméně se

věnovala tomu, že jsme to potřebovaly nějak trošku vstřebat. Přece jenom jsme ženské, takže je potřeba si o tom promluvit. Rozebíraly jsme to, povídaly si o tom. Ale stačila nám jenom třeba ta cesta domů, nějak to probrat a potom to jako bylo dobré. Spíš se jako tak vypovídat aktuálně, jak to na nás působilo. A to nám vždycky pomohlo, neměly jsme pak problém, že by po týdnu jsme z toho ještě byly špatné. Nebo tak. To se nestávalo.

Když si ještě vzpomenete na svou první návštěvu onkologické kliniky. Co pro Vás bylo nejhorší?

My jsme se určitě bály vstupovat po jednom, takže my jsme jako vždycky chodily spolu. A vždycky jsme se vlastně střídaly. Jedna mluvila, potom druhá. Bylo super, že jsme vlastně nechodily samy. Vlastně ve dvou. Člověk se tak cítil trochu jistější.

Nějak jste se doplňovaly.

Tak, tak. Vždycky víceméně jenom o tom, kdo jsme, co jsme si připravily. Co budeme dělat a tak. Ale nikdy jsme se neseťkaly s nějakou hodně špatnou odezvou, že by nás prostě někdo, s prominutím, poslal do pr.ele. Jo, to ne. Spíš jako neměli zájem nebo třeba s náma vůbec nekomunikovali, ale nestalo se nám tady toto, že by někdo byl nějakým způsobem agresivní.

Setkaly jste se naopak s nějakou velmi nadšenou reakcí?

Když jsme ještě chodily ze začátku, tak ještě bylo oddělení C, které vlastně se potom zrušilo. A to bylo jenom ženské. Tam byly jenom paní. Ty byly vždycky úplně suprové. Těm se to vždycky strašně líbilo. Ten program. Takže ty byly nadšené, ty už byly nachystané. Tak tam opravdu šlo vidět to nadšení, tak to nás jako takovým způsobem nabíjelo. A bylo to příjemný, když jsme viděly, jak jsou z toho nadšené. Že do toho prostě jdou. Z toho jsme měly dobrý pocit.

Dalo by se říct, že jste spíš týmový hráč, nebo Vám spíš vyhovuje být sama, nějaká samostatná jednotka?

Já si myslím, že nemám problém ani s jedním ani s druhým. Když je potřeba, abych něco zvládla sama, tak s tím určitě nemám problém. Ani třeba převzít vůdčí roli v tom týmu. Ale fakt to hodně záleží na situaci. Na těch lidech okolo. Tady v tom si myslím, že jsem docela přizpůsobivá. Ten tým mi taky vyhovuje, zase si myslím, že to je takové obohacující. Každý může vlastně něčím přispět, něco přinést.

Víc hlav víc ví.

Přesně tak. Minimálně to třeba hodně vnímám jako pozitivní třeba u těch supervizí nebo těch setkání, kde si třeba lidé mohou předávat ty zkušenosti a podobně.

Konkrétně na tom oddělení onkologie jste byla radši, když jste tam byly dvě.

Cítila jsem se určitě jistější.

Dodávalo Vám to pocit sebejistoty.

Jo, jo. Možná už teďka jsem starší, tak by to asi vypadalo trošku jinak, kdybych teď šla do nemocnice. Teď bych si troufla víc sama. Už by to bylo trošku o něčem jiném. Ale tenkrát jsem si tak jistá nebyla. Myslím si, že to hodně přichází i s věkem.

Určité vyzrávání.

Určitě no. Když člověk víc vstupuje do toho kontaktu s těmi lidmi. Že je to hodně o těch zkušenostech životních.

Člověk ztrácí nějaký ostych.

Jo.

Třicet čtyři. Mě nenapadá žádná otázka. Ještě bych potřeboval alespoň patnáct minut.

Jo?

Vůbec nic mě nenapadá.

Tak já přemyslím, co tak ještě rozebrat. Toho bylo docela hodně, mi přijde.

To jo. Ale teď je to špatný. Nechtěla byste přispět svou troškou do mlýna?

Já se ještě podívám tady na ty otázky. Jestli mě ještě něco napadne.

Ale to motto bylo pěkný, no.

Jo? Líbilo se? Tak já si myslím, že obecně takovej přístup...možná je někdy lepší nic neočekávat. I třeba v té nemocnici. Spíš to jako nechat volně. Taková otevřenost, to vnímám jako důležitý. Nikam netlačít ty pacienty ani sebe.

Nepsat si žádný scénář. Nic neočekávat.

Přesně tak. Trošku nám vždycky pomáhalo, když jsme měly překonat takový ten prvotní ostych. Že jsme vždycky měly trochu nachystané, co budeme říkat, když jsme vešly do toho pokoje. Tak jsme to vždycky měly takové...

Nadrcené.

Naučené. Ale potom se to vždycky rozvolnilo, tak to bylo lepší. Že jsme se tak trošku uvolnily v tom kontaktu. Bylo to fajn, no.

Ještě jsem se chtěl zeptat. Jste splachovací typ, když ten pacient nereagoval příliš pozitivně, brala jste si to? Přimělo Vás to i k nějaké sebereflexi?

Mě spíš vždycky, když ten pacient neměl zájem, tak moc jsem to nevztahovala na sebe. Spíš jsem to vztahovala na tu situaci. Jsem si řekla, jasně, nemá náladu. Má na to prostě právo. Třeba mu zrovna není dobře. Možná jsem to vztahovala k jeho léčení. Chápu, že prostě nemá chuť. Ale na sebe jako moc ne, to je pravda. Že bych si třeba myslela, že jsem řekla něco nevhodnýho.

Takže jste spíš splachovací typ?

Tady u toho jsem si prostě řekla, že to k tomu patří. Že ten pacient prostě má právo říct ne. Že mu je třeba špatně. Že půjde příště. Nějak se mě to osobně nedotýkalo tady toto. Asi by se mě možná dotklo, kdyby nějakým způsobem na nás někdo vyjel. Co si prostě myslíme, že tam lezeme. Ale jak říkám, nepamatuju se, že by se někdy něco takového stalo. Spíše se třeba omluvili, že nepůjdou. Že ten den nemají náladu, to jsem jako vždycky respektovala.

Představila jste si sebe samu, jak byste reagovala v pozici pacientky?

Já jsem si to představovala hodně, u těch starších asi ne, ale hlavně u těch mladších lidí, jak jsem říkala. Když jsme třeba přišly na ten pokoj a byl tam někdo mladý. Vždycky jsem přemýšlela nad tím, jak bych se asi cítila. Jak se asi cítí on. A první, co mě tak vždycky napadlo – nějaká trapnost. Jako stud, ale vím, že já v té pozici jsem si nemyslela nic špatného o tom člověku. Ani že by se měl on cítit trapně. Za to, že tam je. Za to on jakoby nemůže. Ale první, co mě napadlo, bylo tady toto. Takový pocit. Kdybych já tam prostě byla s holou hlavou, teďka by tam přišli nějakí mladí kluci, jestli nechci na nějaký dobrovolnický program. Tak jsem si říkala, že bych se prostě cítila asi blbě. Že prostě zrovna nejsem úplně fit. Stejně mladí lidi, a oni jsou prostě zdraví, a já tady prostě jako ležím.

A kdyby Vás oslovil někdo viditelně starší, tak by Vám to nepřipadalo tak trapné, divné, zvláštní?

Možná. Ani nevím, v čem tady to je. Že prostě... člověka se to asi víc jako dotkne. Nevím. Mám ten pocit. Prostě fakt ten mladej člověk. V podobném věku. Protože si možná sebe začne představovat v té roli a začne do toho trošku vnášet sám sebe. A má trošku větší problém brát to s nadhledem. Je mu to přece jenom bliž. Takže i tady nad tím je třeba dobré se zamyslet. Možná téma na zajímavou supervizi. Pro někoho.

I když Vy tedy se spíš věnujete tomu najít si práci a vydobýt si nějaké postavení. Už se příliš neanganžujete, jak jste říkala.

Ne, už příliš ne.

Spíš se zaměřujete na to najít si zaměstnání a vydobýt si nějaké postavení.

Přesně. Už možná trošičku směřuju do toho, abych mohla být v tom kontaktu, kde využiju své psychologické dovednosti. Krizová intervence, terapie. Protože přece jenom to dobrovolnění se s tím nesmí moc slučovat. Chtěla jsem to tam vnášet, ale cítím už určitou potřebu využívat tyto své dovednosti a schopnosti.

Ale každopádně hodnotíte pozitivně svou dobrovolnickou zkušenost.

To určitě. Velmi pozitivně.

Jak jste říkala, že Vám připadalo zvláštní, když jste se na pokoji setkala s pacientem ve Vašem věku. Já si nemůžu pomoci, ale mně se zdá, že je přece jedno, jestli ten člověk má dvacet let nebo šedesát let. Já myslím, že je to srovnatelná tragédie. Nemůžete přece říct, že když je mu dvacet let, tak...

Ne určitě je to jako stejné, ale prostě nějak vnitřně si říkám, že je to mladý člověk. Má toho prostě tolik před sebou, a on by měl prostě lítat někde po venku, měl by studovat. Měl by prostě, když to byl ten kluk, chodit za holkama. On tady leží a je prostě nemocnej. A rakovina, to se prostě někdy stává, třeba umře.

Ale tak ten šedesátiletý člověk třeba taky má ještě nějaké plány a tužby. Nechce to zabalit.

Určitě. Ale tak nějak vnitřně si ten člověk něco odžil. Má nějakou možnost v životě něco dokázat, něco si prožít. Vychoval třeba děti.

Už má určitě větší životní zkušenosti než ten dvacetiletý. Dá se to předpokládat.

Prostě asi je takové obecné vnímání, když je nemocný starší člověk. Víím, že se to tak asi nedá brát, ale takový prvotní dojem to prostě vyvolává. Když vidím toho staršího člověka, přece jenom je to typičtější pro starší lidi. Přece jenom u těch onemocnění. U těch mladších je to asi mnohem menší procento. Člověk se s tím tolik nesesetká, takže možná proto to větší překvapení nebo to nějak víc působí. Ale rozhodně si nemyslím, že by to byla menší nebo větší tragédie. To ne. To je spíš o nějakým mým prožitku.

Mě jenom zajímá Váš názor.

Jo.

Co jsme ještě neprobrali? Nenapadá Vás něco? Chtěla byste ještě něco zmínit? Třeba jste měla nějakou myšlenku, a já jsem Vám do toho skočil.

Teď přemyslím. Už mě teď nic aktuálně nenapadá. Ještě něco potřebujete?

Ještě tak sedm minut.

Já mluvím docela rychle. Ono toho bylo docela hodně. Budeš to mít takový nasekaný. Ještě možná obecně, co ta rodina soudí. Mě napadá, mám v rodině lékaře, takže někdy třeba i ten přístup je takový... třeba můj děda, tak ten jakoby vždycky ze začátku říkal, že to je pěkná činnost, že je dobře, že se na to zaměřuju. Že jsem si teda vybrala jako těžkou oblast. Že to musí být určitě náročný. Ale přece jenom jde trochu vidět takový ten přístup, že to lékařství je prostě to důležitější. Že nějaký dobrovolničení, my si tam povídáme, ale jako k čemu to je. Tady tohle jsem vnímala. Takový to, že přeci jenom ten lékař zmůže víc. Nějaký povídání, to je takový vedlejší. Sice je to moc pěkný, že to děláš, ale... Možná tady toto, s tím jsem se taky setkala v té rodině.

Ale jinak třeba na oddělení jsem se myslím ani nikdy nesetkala s lékařem. Dokonce jsem ani nevěděla, že tam působí psycholog. To jsem se taky dozvěděla teprve nedávno. Takže nikdy nebyla možnost se s někým takovým sejít. A možná je to takový námět, že by to bylo zajímavé pro dobrovolníky, jestli se s někým takovým sejít. Kdo na tom oddělení funguje. Třeba i nějaké zkušenosti. Třeba u toho psychologa.

To mě právě napadlo, jestli jste neměla nějakou takovou potřebu z toho psychologa vytahat nějaké rozumy, které by se Vám později ve Vaší profesi mohly hodit. Když jste zjistila, že tam někdo takový existuje.

To jsem se bohužel dozvěděla, až když jsem se tolik neangažovala. Ale myslím si, že by to mohlo být zajímavé. Na těch supervizích vím, že působí paní psycholožka, která vlastně pracovala na onkologickém oddělení. Momentálně má vlastní praxi. Možná by byl zajímavý pohled někoho, kdo na tom oddělení aktuálně dělá. Třeba by měl k tomu co říct. Tak takový námět, jestli by to k něčemu bylo.

Ještě mě napadlo k tématu muži versus ženy. Jejich přístup k dobrovolníkům. Nedávno jsem se dozvěděl, že Amelie pořádá přímo poradnu pro muže, kde je mužský psycholog. Není tam psycholožka.

Aha.

Vy jste to nevěděla?

Ne, ne.

Myslíte si, že je to pro ty muže lepší? Když s nimi o problémech mluví muž psycholog, než kdyby to s nimi řešila psycholožka.

To je taková věčná otázka. Jestli třeba pro ženy je lepší žena, a pro muže muž.

Mě zajímá právě Váš pohled.

Jo. Já si myslím, že to je strašně individuální. A že je to spíš o tom, jak si sednou osobnostně. Že je víceméně úplně jedno...

Jestli je to Viktor nebo Alena.

Přesně. Ale spíš jde o to, jak jsou naladěni, jak si osobnostně sednou. Protože vždycky to u těch terapeutů je hodně individuální. Nejde tak o to, jestli je to muž nebo žena. Možná v případě, když by se řešily nějaké hodně citlivé věci, ve smyslu nějaké intimní oblasti, sexuální, tak třeba je možné, že pro ženu by byla lepší žena, pro muže muž. Možná by si o tom dokázali také líp promluvit a poradit se. Možná. Ale zas naopak si myslím, že ta zkušenost opačného pohlaví by tady v tomhle mohla být hodně přínosná. Takže to je potom otázka. To se nedá úplně říct.

Ale dá se předpokládat, že kdyby šlo třeba o rakovinu varlat, tak je asi lepší pro muže to probírat s mužem.

Jo, jo.

Čtyřicet osm. Mě už nic nenapadá. Kde nic není, ani smrt nebere.

Ale to motto mi utkví v paměti. Bylo takový nejdůraznější ze všech, co jsem slyšel.

To jsem si nemohla odpustit, no. Co tak ještě. Ještě v rámci Amelie funguje Centrum. Tam jsou vlastně taky různé aktivity.

Máte s tím Centrem zkušenost?

My jsme byly asi jednou nebo dvakrát na jedné akci. To bylo spíš něco většího, nějaký ten koncert. Kde jsme pomáhaly...

Pořadatelská služba.

Mhm, spíš takhle. A potom vlastně jednou jsem byla v Centru v rámci jednoho předmětu ve škole. Kdy jsme měly vést pro klientky nějakou aktivitu, tak jsem tam předváděla jógu. Chvilku jsme si tam také popovídaly a tak.

Vy se zabýváte jógou ve svém volném čase?

Jo, taky spíš dřív. Teďka není tolik času, ale jinak jsem cvičila asi čtyři pět let jógu.

Cvičila? Takže už...

Teďka spíš sporadicky, ale chodila jsem... měla jsem cvičitelku a tak. Ale je dobrý, že z toho teď trochu čerpám. Že to můžu využívat při různých psychologických aktivitách. Přeci jenom relaxace, jóga. Někdy se to hodí, takže jsem to zrovna i využila. Tady v tom případě, no.

A když tady byla ta otázka na životní filosofii, tak ono s tou jógou to dost souvisí.

Ovlivnila třeba jóga nějakým způsobem Váš žebříček hodnot? Nebo jste to vždycky brala jenom jako cvičení a nějakou filosofii jste pomíjela?

Já jsem to spíš hodně brala jako to cvičení. Ono je to jednak cvičení tělesné, ale taky duchovní. Takže určitě to působí, určitě jsem se vždycky nějak zklidnila. Určitě to pro mě byla relaxace. Takové nějaké vypnutí, psychohygienu. A dělalo mi to jako hodně dobře tělesně, ale nespojovala jsem to dál s nějakým třeba náboženským přístupem. Nebo třeba že bych změnila nějak životosprávu, to ne.

Čili nemáte nějaký příklon k východním filosofiím. Buddhismus a tak.

Určitě blíž než ke křesťanství. Já jsem „něcoista“. Tak hodně jako po svém si to tak skládám.

Ostatně i profesor Halík hovoří o „něcoistech“.

Takže spíš tak bych to řekla. No, ale kdybych si měla vybrat z nějakých přístupů, tak spíš ty východní filosofie. Třeba buddhismus.

Takže máte nějaký bytostný odpor ke křesťanství?

Odpor určitě nemám. To ne, ale asi to prostě není můj šálek čaje. Určitě to nemá každý, jak já to třeba vnímám, tak možná křesťané, ne všichni, jak říkám, se hodně řídí... jo, Bible, a takhle to je, takový je postoj. A já si myslím, že věci mohou být různě. Prostě není jenom jeden pohled. Je jich strašně moc, a co člověk, to jiný pohled. Spíše si myslím, že stejně nemůže být nějaké obecné náboženství, protože každé má svoje. Podle mě se dva lidé nemůžou úplně shodnout v pohledu na svět. Takže si myslím, že je spíš potřeba o tom hodně diskutovat. Nejdůležitější je ta zkušenost. Lidská.

Osobní.

Tak.

Pak si nějak vyměňovat názory a být otevřený.

Přesně.

Máte nějaký soubor zásad? Morální kodex, kterým se řídíte?

Tak určitě taková běžná morálka, kterou nám vlastně vtloukají odmala do hlavy. Prostě nás to ovlivní...

Vtloukají?

Tak myslím, že je takové to, co by děti měly, neměly. Takže určitě to na člověku jako něco zanechá. Ale myslím si, že se to hodně proměňuje. Že si člověk vytváří nějaké svoje vlastní zásady. Trošičku přehodnocuje a přeměňuje. Určitě jsou důležité takové obecné zásady. Zmínila bych třeba desatero. Jasně, nezabiješ. To je asi důležité pro nějaké správné fungování...

Té společnosti.

Té společnosti.

Aby se nerozpadla.

Takže určitě, ale je to jenom takový opravdu základ. Myslím, že na to by si potom měl každý nabalit ještě vlastně další věci.

Jo, ještě k té józe. Byla na to nějaká pozitivní odezva, když jste v Centru cvičila? Přišlo hodně zájemkyň, předpokládám?

Bylo tam asi pět paní. A myslím, že se to docela líbilo, akorát tam trošku bylo horší to prostředí. Tam třeba byla na to docela zima. Nebylo to spíš organizačně úplně zvládnuté ze strany spíš toho Centra. Že na to nejsou úplně připravení. Tak jsme to musely trošku zkrátit, ale myslím, že ženám se to líbilo.

Měla jste i nějakou zpětnou vazbu od klientek?

Víceméně potom jsme jenom chvíličku bavily, tak říkaly, že se jim to líbilo. Že jsou rády, že si zacvičily. To určitě. Jo, jo.

Jak dlouho ta aktivita trvala?

Myslím, že jsme cvičily tak zhruba hodinku. Akorát jsme musely kvůli té zimě vynechat závěrečnou relaxaci. To bysme tam asi zmrzly.

Co myslíte, že by muže víc přimělo k aktivitě?

Já nevím. Možná je zaujmout něčím takovým víc chlapským. Obecně u toho dobrovolničení je hodně žen. A že tam taky trošku chybí ten mužský prvek. Myslím si, že si kolikrát s náma i rádi povídali, přeci jenom byly jsme tam třeba mladé holky, jo, pěkné, takže jako možná byli jako rádi a říkali nám, že nám to sluší. To je pro ně trošku jako povzbuzující, ale pořád to byl ten kontakt mezi dveřmi. Třeba tady v tom by mohl být lepší muž, který by třeba přišel s nějakou aktivitou nebo něčím, co by jim bylo bližší.

Že by se začali bavit o fotbale?

Třeba něco takového. Nebo nějaká technika.

Kutilství.

No, no. Nebo třeba šachy. Já teda jako umím hrát, ale ne že bych byla úplně přeborník, takže něco takového. Logické hry a podobně. Tam vlastně ani žádný další dobrovolník není. Jenom ty, že?

Ještě jeden pán, ale já nevím, jestli je aktivní. Měli jsme neformální setkání v červnu v jedné olomoucké restauraci. Tak tam byl, ale nevím, jak to s ním je teď. Možná byl jednou v nemocnici. Na Facebooku není.

Ještě jsem se chtěl zeptat. Máme novou koordinátorku. Setkala jste se s ní?

Ne, nee. Jak říkám, já už se tolik neangažuju, takže jenom vím, že se koordinátorky změnily. A přes Facebook jsem viděla, že tam něco píše. Ale neznám ji osobně. Já už teďka fakt moc nevím, jak to funguje. Co se teďka děje, nemám moc přehled.

Vy jste to možná zmínila, ale kdy jste tedy byla naposledy v nemocnici?

Ve čtvrťáku někdy naposledy.

Zhruba rok zpátky?

Asi tak zhruba rok zpátky. Předtím jsem ale působila dlouho. To vlastně byla jedna doba, kdy jsme chodily do nemocnice co čtrnáct dnů. Jsem chodila pravidelně asi dva, dva a půl roku. Teďka ten poslední rok a půl mím. Když byla nějaká akce, tak spíš to Centrum. Jsme spíš šly někam vypomáhat, ale že bych šla přímo do nemocnice, to ne.

Během těch dvou let, kdy jste intenzivně navštěvovala onkologickou kliniku. Kolikrát za měsíc jste tam docházela?

Většinou tak jednou za čtrnáct dnů. Většinou ten program trval hodinu a půl až dvě hodinky.

Většinou, no.

Tak já myslím, že dobrý.

Jo? Mm.

Tak to teda stříhmem. Děkuju Vám za rozhovor.

Není zač.